

Ako študovať biblické proroctvá

(Zmienky, obrazy, symboly)

**BIBLICKÉ
ŠTÚDIUM
2/2025**

ZLACNENÉ KNIHY

John B. Youngberg, Millie Youngbergová, Wes Youngber

Vyhraj život – Štart

Na ceste za zdravím a uzdravením

Úvodná kniha série Vyhraj život vedie čitateľov k ujasneniu si svojich priorít a vyváženiu práce a odpočinku, času na blízkyh a miery povinností, ktoré nám prináša život.

160 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 6,- €

John B. Youngberg, Millie Youngbergová, Wes Youngber

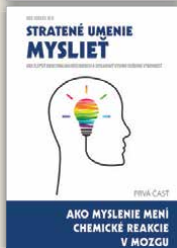
Vyhraj život – Bež vpred

Na ceste za zdravím a uzdravením

Druhá kniha série Vyhraj život prináša ďalšie inšpiratívne témy, ktoré majú úzky súvis s naším zdravím. Opäť sa týkajú nielen výživy, ale aj psychickej, duchovnej a sociálnej roviny ľudského života.

144 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 6,- €

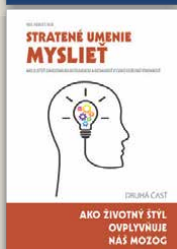
Neil Nedley, M.D.

Stratené umenie myslieť

Ako zlepšiť emocionálnu inteligenciu a dosiahnuť vysokú duševnú výkonnosť
Prvá časť – Ako myslenie mení chemické reakcie v mozgu

164 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 8,- €

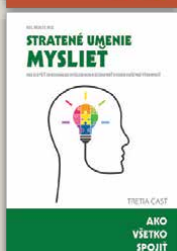
Neil Nedley, M.D.

Stratené umenie myslieť

Ako zlepšiť emocionálnu inteligenciu a dosiahnuť vysokú duševnú výkonnosť
Druhá časť – Ako životný štýl ovplyvňuje náš mozog

224 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 8,- €

Neil Nedley, M.D.

Stratené umenie myslieť

Ako zlepšiť emocionálnu inteligenciu a dosiahnuť vysokú duševnú výkonnosť
Tretia časť – Ako všetko spojiť

120 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 8,- €

Dobrovoľný príspevok na prípravu online materiálov Biblického štúdia sobotnej školy

Príprava online materiálov Biblického štúdia sobotnej školy je rovnako nákladná ako pri ich tlačenej verzii. Dobrovoľný príspevok na ich podporu môžete zaslať na:

Účet: SK94 8330 0000 0025 0034 1599

Variabilný symbol: 6050

Špecifický symbol: 1

Text pre príjemcu: Príspevok na redakčné práce BU

Ako študovať biblické proroctvá

(Zmienky, obrazy, symboly)

**BIBLICKÉ
ŠTÚDIUM
2/2025**

OBSAH

Úvod	3
1. Dá sa vôbec proroctvám rozumieť?.....	5
2. Kniha Genezis ako kľúč k pochopeniu proroctiev	12
3. Obrazy z manželstva ako symbol prorockých posolstiev	19
4. Národy (1)	26
5. Národy (2)	33
6. Pochopenie obete	40
7. Základy proroctva.....	47
8. Proroctvá v žalmoch (1)	54
9. Proroctvá v žalmoch (2)	61
10. Nám, ktorých zastihol koniec vekov	68
11. Rút a Ester	75
12. Príklady vernosti až do krajnosti.....	82
13. Obrazy konca	89

Biblické štúdium – 2. štvrtrok 2025

Ako študovať biblické proroctvá

Autor: Shawn Boonstra

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkev adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

AKO LEPŠIE ROZUMIEŤ PROROCTVÁM?

Počas prvej vojny v Perzskom zálive (1991) bol známy protestantský spisovateľ a televízny evanjelista Jack Van Impe presvedčený, že kniha Zjavenie tento konflikt predpovedala. Jeho argument vychádzal z toho, že niektoré bojové helikoptéry *vyzerali ako kobyľky* zobrazené v Zjavení 9: „Otvorila studňu priepasti a zo studne vystúpil taký dym akoby z veľkej pece. Od dymu zo studne sa zatmelo slnko aj vzdych. Z dymu vyšli na zem kobyľky a dostali moc, akú majú pozemské škorpióny.“ (Zj 9,2,3)

Asi sa zhodneme, že to nie je práve najlepší spôsob výkladu biblických prorociev. Napriek tomu sú podobné interpretácie pomerne časté. Počas nedávnej minulosti sa objavilo množstvo kníh, článkov, ale aj videí či webových stránok, ktoré sa venujú prorocťám. Tie prinášajú mnoho najrôznejších predpovedí vrátane stanovenia dátumu konečných udalostí – zvyčajne zameraných na vojny alebo nepokoje na Blízkom východe.

A *čuduj sa svete*, ani jedna z týchto predpovedí sa nenaplnila.

Ako adventisti siedmeho dňa používame pri výklade prorociev iný prístup. Vychádza predovšetkým z toho, že centrom všetkých prorociev je Kristus. Výklad prorociev sa teda nezameriava na konkrétne geografické miesto na Blízkom východe alebo na akékoľvek vojenské konflikty, ktoré sa tam odohrávajú. Namiesto toho sa na prorocťá pozeráme cez optiku veľkého sporu medzi Kristom a satanom – na celosvetový duchovný zápas, ktorý vyvrcholí, keď Boží ľud, Židia aj Nežidia (pozri Zj 12,17; Zj 14,12) budú čeliť poslednej kríze, ktorá sa sústreďuje na uctievanie Stvoriteľa (pozri Zj 14,7) v protiklade k uctievaniu šelmy a jej obrazu.

Kľúčovým prvkom pre pochopenie prorociev týkajúcich sa posledných dní je druhá kapitola knihy Daniel, ktorá obsahuje nielen historický náčrt prorociev, ale aj interpretačný kľúč na odomknutie ich významu.

Daniel 2 zobrazuje štyri svetové ríše – Babylon, Médo-Perziu, Grécko a Rím –, po ktorých Boh ustanoví svoje večné kráľovstvo, „ktoré bude trvať naveky, nebude zničené a nebude patriť inému ľudu. Rozdrví všetky tie kráľovstvá a skoncuje s nimi, ono však bude stáť naveky.“ (Dan 2,44) Paralelné prorocťá v Daniel 7 a 8 obsahujú rovnaký základný náčrt. Jeho základnou myšlienkou je, že svetové ríše budú vznikať a zanikať, kým Boh navždy neustanoví svoje kráľovstvo.

V Daniel 7 nám to všetko vysvetľuje nebeský posol: „Štyri veľké šelmy znamenajú, že na zemi povstanú štyria králi. Kráľovstvo však dostanú svätí Najvyššieho a kráľovstvo si udržia navždy, na veky vekov.“ (Dan 7,17,18)

Štyri svetské ríše (Babylon, Médo-Perzia, Grécko a Rím) postupujú v nepretržitom slede dejinami, až kým Boh po druhom príchode Ježiša neustanoví svoje večné kráľovstvo. Samozrejme, dnes sme ešte stále tu na zemi. Žijeme v čase „Ríma“, štvrtého a posledného pozemského kráľovstva pred Kristovým návratom.

S touto historickou perspektívou ako základom pre pochopenie prorociev sa budeme

tento štvrťrok venovať problematike výkladu biblických prorociev. Sústreďme sa na niektoré nepriame zmienky, ale aj konkrétne príbehy, obrazy a metafory, ktoré odhaľujú prorockú pravdu a konečné udalosti.

Začneme správou o stvorení v 1. Mojžišovej, ktorá je dôležitá nielen pre pochopenie prorociev, ale aj pre to, čo nasleduje, najmä kríž a Ježišovu zmiernu smrť. Potom sa budeme venovať príbehu o babylonskej veži, službe v pozemskej svätyni a prorockým náznakom v knihe Žalmov. Pozrieme sa dokonca aj na niektoré starozmluvné manželstvá. Vo všetkých týchto a mnohých ďalších textoch môžeme nájsť obrazy a symboly, ktoré, ak ich študujeme na modlitbe a s pokorným, poddajným duchom (ak niekto otvára Bibliu s tvrdohlavým srdcom, len aby si dokázal svoju pravdu, veľmi pravdepodobne ide o stratu času), nám pomôžu, aby proroctvá o konci času ožili a prehovorili do nášho života.

Jeden štvrťrok určite nestačí ani na to, aby sme čo i len začali študovať všetky príbehy a obrazy, ktoré pomáhajú odhaliť prorocké pravdy. Ktovie, možno na to budeme potrebovať večnosť. Dovtedy budeme z Božej milosti, v pokore a s otvoreným srdcom študovať Písmo, ktoré nám Boh daroval pre naše poučenie.

Shawn Boonstra je prednášajúcim a riaditeľom organizácie Voice of Prophecy. Jeho vysielania a knihy sú zdrojom inšpirácie a jeho živé evanjelizačné podujatia oslovili mnoho ľudí po celom svete.

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

DÁ SA VÔBEC PROROCTVÁM ROZUMIEŤ?

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Jer 29,23,24; Ž 139,1–6; Dan 12,4; Zj 22,10; 2Tim 3,15–17; Heb 4,12

ÚVODNÝ TEXT

„Kto sa však chváli, nech sa chváli tým, že je rozumný a pozná mňa, lebo ja som Hospodin, ktorý uskutočňuje milosrdenstvo, právo a spravodlivosť na zemi, veď v tom mám záľubu,“ znie výrok Hospodina. (Jer 9,24)

Kresťania sa často nevedia zhodnúť na základných pravdách Písma. Je teda zákonité, že sa dostávajú do sporov aj pri výklade prorociet. Takéto nezhody často vedú k záveru, že štúdium biblických prorociet je stratou času. Ved' napokon, ak kresťania prichádzajú k úplne protikladným výkladom a hádajú sa pritom o každé slovo, aký zmysel by malo zaoberať sa biblickými prorocťami? Žiaľ, dokonca aj mnohí veriaci sú presvedčení, že niektoré knihy Biblie, ako napríklad Zjavenie, sa nedajú pochopiť a je teda zbytočné sa im venovať. Namiesto toho, aby tieto knihy čítali, vyhýbajú sa im, niekedy dokonca s „požehnaním“ kazateľov, ktorí nadobudli presvedčenie, že štúdium prorociet spôsobuje viac problémov, ako prináša riešení.

Nebolo to tak vždy. Počas prvých osemnástich storočí kresťanskej histórie väčšina kresťanov pokladala biblické prorocťva nielen za dôležité, ale nachádzala v nich aj útechu a povzbudenie. Existovala dokonca prekvapivá miera zhody v tom, aké sú kľúčové posolstvá jednotlivých prorociet. Presne tak to Boh zamýšľal: „Napomínam vás však, bratia, menom nášho Pána Ježiša Krista, aby ste hovorili jednomyselne a neboli medzi vami roztržky, ale aby ste boli zjednotení v tom istom zmyšľaní i úsudku.“ (1Kor 1,10)

Tento týždeň preskúmame niektoré základné princípy, ktoré prinášajú konzistentné a spoľahlivé pochopenie prorociet.

OSNOVA LEKCIE

Na úplnom začiatku štúdia tohto štvrtého začneme otázkami, či my, ľudia, môžeme vlastne pochopiť Božie slovo (nielen prorocké texty) a aké základné princípy treba brať do úvahy, aby sme správne porozumeli Písmu.

- Mat 24,15.16: Kto číta, nech rozumie (nedeľa)
- Ž 147,5; Rim 11,33; 2Tim 3,14.15: Naše hranice a Božia túžba, aby sme Mu porozumeli (pondelok)
- Dan 12,4: Zaslúbenie lepšieho porozumenia (utorok)
- Mat 5,18; 2Tim 3,15–17: Dôležitosť veľkého biblického kontextu (streda)
- Dan 7,2.3.17.23: Biblia ako vlastný výkladač (štvrtok)

„KTO ČÍTA, NECH ROZUMIE“

¹⁵Ked' teda uvidíte ohavnosť spustošenia, o ktorej bolo povedané ústami proroka Daniela, stáť na svätom mieste – kto číta, nech rozumie –, ¹⁶vtedy tí, čo budú v Judsku, nech utekajú do hôr. (Mat 24,15.16)

Blahoslavený je, kto číta, aj tí, čo počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané. Lebo určený čas je blízko! (Zj 1,3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri návšteve akéhokoľvek kamenného či internetového kresťanského kníhkupectva veľmi rýchlo zistíme, že existuje mnoho titulov o proroctvách a ich výklade. Tie však prinášajú nielen rôznorodé, ale veľmi často aj protichodné názory a výklady. Človek naozaj veľmi ľahko sklzne k presvedčeniu, že nikto v skutočnosti nevie, čo biblické proročké knihy hovoria. Jeden autor napríklad tvrdí, že antikrist nie je nič iné ako metafora; iný je presvedčený, že antikrist ešte len príde v budúcnosti, a ďalší prináša historické dôkazy, že antikrist je niekto alebo niečo, čo tu bolo v časoch pohanskej Rímskej ríše. Ako povedal jeden starý kazateľ: „Možno je Biblia len ako staré husle, na ktorých sa dá zahrať akákoľvek melódia.“

Samotná Biblia však nič také nenaznačuje. Naopak, pozýva nás, aby sme ju čítali s vedomím, že Boh nehovorí nadarmo a že môžeme poznať pravdu o tom, čo hovorí prostredníctvom svojho Slova.

Prečítaj si Mat 24,15; Zj 1,3; Mat 11,29 a Jer 9,23.24. Čo naznačujú uvedené texty o Božom úmysle dať sa nám poznať a pochopiť?

Mnohé humanitné odbory na univerzitách ponúkajú kurzy, ktorých názov je niečo ako „Biblia ako literárne dielo“. Veriaci človeka by sa mohol čudovať, prečo by niekto chcel presedieť množstvo prednášok, na ktorých vyučujúci číta a vysvetľuje Bibliu, akoby išlo o dielo pohanskej mytológie. Hlavnou myšlienkou je, že v príbehoch sa síce môže nachádzať nejaká morálna „pravda“, ale k týmto príbehom môžeme pristúpiť, ako chceme a nájsť v nich, čo sa nám páči. Myšlienka, že by Biblia mala byť inšpirovaná Bohom, je takýmto učiteľom na smiech.

Učiteľ teda číta a vysvetľuje Bibliu, ale nepočuje v nej hovoriť Boží hlas. Iní pri štúdiu Biblie dospeli k záverom, ktoré sú v jasnom rozpore s jej poslanstvom. Bez toho, aby sa človek odovzdal Pánovi a otvoril svoje srdce poznávaniu pravdy, veľmi pravdepodobne pri čítaní Biblie prehliadne jej poslanstvo a nepochopí milujúci a svätý Boží charakter zjavený na jej stránkach. Môže sa to stať veľmi ľahko. Ak teda čítame Bibliu bez správnych nástrojov, bez správneho prístupu (ten je mimoriadne dôležitý) a pod vedením Svätého Ducha, môže to priniesť viac škody ako úžitku.

APLIKÁCIA

- Niektorí ľudia majú tendenciu sústrediť sa na problémy alebo chyby, ktoré by mohli nájsť pri čítaní Biblie. V čom je takýto prístup problematický? Mohol by nám priniesť aj niečo pozitívne? Ako nám čítanie Biblie pomáha duchovne a intelektuálne rásť?

BOH CHCE BYŤ POCHOPENÝ

Velký a všemocný je náš Pán, jeho múdrosť je nesmierna. (Ž 147,5)

Ó, hĺbka Božieho bohatstva, múdrosti a poznania! Aké nepochopiteľné sú jeho súdy a aké nevyspytateľné jeho cesty. (Rim 11,33)

¹⁴Ty však zostaň v tom, čomu si sa naučil a čo ti je zverené, veď vieš, od koho si sa to naučil, ¹⁵a pretože od detstva poznáš sväté Písma, ktoré ti môžu dať múdrosť na spásu, a to vierou v Ježiša Krista. (2Tim 3,14.15)

Nič nie je viac frustrujúce, ako keď sa v cudzej krajine naliehavo potrebujeme dohovoriť v nemocnici alebo u lekára, ale nehovoríme rovnakým jazykom. Vieme, čo potrebujeme povedať, ale nemáme primeranú slovnú zásobu, aby sme to povedali.

S Bohom vyvstáva iný problém. Hospodin hovorí: „Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.“ (Iz 55,9) Problém nie je v tom, že by Boh nemal slovnú zásobu, aby s nami mohol komunikovať. Problém je v tom, že my nemáme dostatočnú slovnú zásobu ani intelektuálnu kapacitu, aby sme Ho úplne pochopili.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo naznačujú nasledujúce pasáže o Božom uvažovaní v porovnaní s naším videním sveta?

Ž 139,1–6

Ž 147,5

Rim 11,33

1Ján 3,20

Pravdou je, že nikdy úplne nepochopíme Božiu myseľ. On je totiž vševediaci a nekončene nás presahuje. Len veľmi obmedzene rozumieme svetu okolo seba, ako by sme teda mohli úplne pochopiť jeho Stvoriteľa? Nemôžeme.

Aj keď nikdy neobsiahneme všetko poznanie, môžeme pochopiť aspoň to, čo je potrebné pre našu spásu (pozri 2Tim 3,14.15). Keď apoštoli vysvetľovali svojim poslucháčom evanjelium, často sa odvolávali na splnené proroctvá. Z toho môžeme vyvodit', že jedným z kľúčových cieľov proroctiev je predstaviť a vysvetliť plán spasenia. V konečnom dôsledku nás teda biblické proroctvá majú priviesť k Ježišovi a zaslúbeniu spasenia, ktoré ponúka celému ľudstvu.

Veď Ten, prostredníctvom ktorého bolo všetko stvorené (pozri Kol 1,16; Ján 1,1–3), zostúpil na túto zem a obetoval sa na kríži za hriechy každého človeka, aj toho najbiednejšieho. Tak veľmi nás Boh miluje. Keď to všetko pre nás Pán urobil, túži, aby každý, vrátane tých najbiednejších, vedeli, čo nám ponúka v Ježišovi. A práve proroctvá majú takýto potenciál.

■ **Áno, je toho veľa, čo nevieme a čomu nerozumieme. Ako môžeme nájsť rovnováhu medzi zmierením sa s tým, že niektoré veci nepochopíme, a medzi úprimnou túžbou a snahou porozumieť aspoň tomu, čo sa poznať dá a čo poznať potrebujeme?**

APLIKÁCIA

„ZACHOVAJ TIETO SLOVÁ V TAJNOSTI“

A ty, Danielu, zavri tie slová a zapečat' knihu až do času, keď bude mať byť koniec. Mnohí budú spytovať, a rozmnoží sa vedomosť. (Dan 12,4; Roh.)

Čo povedal Hospodin Danielovi v úvodnom texte (Dan 12,4; porovnaj so Zj 22,10)? Ako týmto slovám rozumieš?

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nie je nezvyčajné počuť, ako kazatelia používajú Dan 12,4 na predpovedanie vzostupu technologického a vedeckého poznania tesne pred príchodom Krista. Mnohí ho používajú aj na opis pokrokov v rýchlom cestovaní, ktoré sa udiali za posledné storočie. Aj mnoho adventistických kníh zvolilo tento prístup. Hoci ide o rozumné interpretácie, máme dosť dôvodov predpokladať, že význam textu je oveľa širší.

Anjelov pokyn Danielovi sa začína príkazom „zachovaj tieto slová v tajnosti a zapečat' knihu“. Predmetom diskusie je samotná kniha Daniel. Čo ak je to tak, že „vedomosť“, ktorá sa na konci časov náhle rozrastie, bude sa týkať práve pochopenia samotnej knihy Daniel?

V tom sa kniha Daniel zásadne líši od knihy Zjavenie. Ján totiž dostal presne opačný príkaz ako Daniel: „Nezapečat' prorocké slová tejto knihy, lebo určený čas je blízko!“ (Zj 22,10) Zámerom Zjavenia bolo, aby ho ľudia chápali hneď od začiatku, pretože „čas je blízko“. Naproti tomu kniha Daniel mala byť jasnejšie pochopená až v určitom bode vzdialenej budúcnosti.

V priebehu storočí sa knihu Daniel pokúšalo vysvetliť veľa kresťanských mysliteľov. Mnohým sa podarilo urobiť pri výklade knihy zásadné objavy. Pochopenie knihy Daniel sa však rýchlo rozrástlo po skončení prorocstva o 1260 „dňoch“, ktoré sa skončilo v roku 1798. Práve vtedy začali postupne rôzni vykladači na celom svete prichádzať k záveru, že okolo roku 1843 sa stane niečo veľkolepé. Najpozoruhodnejší z nich bol William Miller, ktorého kázanie naštartovalo veľké adventné hnutie devätnásteho storočia a rozpútalo reťaz udalostí, ktoré mali za následok vznik cirkvi „ostatkov“ a jasné pochopenie posolstva troch anjelov.

Inými slovami, zrod celosvetového adventného hnutia je naplnením Danielovej predpovede, že sa v čase konca „rozmnoží vedomosť“ (Dan 12,4; Roh.).

APLIKÁCIA

- Pri pohľade na roztrieštenosť kresťanského sveta a obrovské rozdiely v chápaní základných pilierov biblického posolstva je zrejmé, že aj medzi veriaciimi panuje určitá „temnota“ a odklon od mnohých Bohom zjavených právd (vrátane tých prorockých). Má v takejto situácii ešte zmysel klásť dôraz na „pravdu“ a správne „poznanie“? A ak áno, ako sa pritom vyhnúť lákavému nebezpečenstvu pýchy, povyšovania sa a odsudzovania druhých?

ŠTÚDIUM SLOVA

Amen, hovorím vám: Pokiaľ sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani najmenšie písmenko, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane. (Mat 5,18)

¹⁵... od detstva poznáš sväté Písma, ktoré ti môžu dať múdrosť na spásu, a to vierou v Ježiša Krista. ¹⁶Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti, ¹⁷aby Boží človek bol dokonalý a pripravený na každé dobré dielo. (2Tim 3,15–17)

Adventisti siedmeho dňa vďačia Williamovi Millerovi za lepšie pochopenie biblických proroctiev. Kým jeho pochopenie kľúčových pasáží (napríklad Dan 8,14) nebolo dokonalé, Millerova metodológia bola dôležitá, pretože pripravila pôdu pre zrod hnutia ostatku pre čas konca.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na aký postoj k biblickým proroctvám nás vyzývajú tieto verše?

Mat 5,18

2Tim 3,15–17

Luk 24,27

Z určitého pohľadu sa štúdium Biblie môže podobáť na skladanie veľkej skladačky. Ak sa pokúsime dať dokopy len dva či tri kúsky, je takmer nemožné rozoznať celý obrázok. Možno sa nám bude zdať, že na tých zopár spojených kúskoch vidíme časť koňa a tak usúdime, že skladáme obraz konského stáda. Ale niekoľko ďalších kúskov odhalí sliepku a kravu. A keď napokon dokončíme celú skladačku zo stoviek dielikov, zrazu uvidíme, že sme celý čas skladali obrázok krajiny, na ktorom sa nachádza skupina domov, hospodársky dvor s mnohými zvieratami a v pozadí sú lesy a vysoké vrchy.

Mnohí kresťania robia pri štúdiu Biblie tú chybu, že s ňou zaobchádzajú ako so zbierkou samostatných, nesúvisiacich výrokov alebo prísloví, ktoré môžu použiť na riešenie akejkoľvek situácie. Nájdu si niekde na konci svojho vydania Písma zoznam veršikov ku konkrétnej téme (výchova detí, depresia, alkoholizmus, problémy v rodine a podobne) a predpokladajú, že tieto verše tvoria súhrn biblického učenia k danému problému.

Žiaľ, k proroctvám pristupujú často rovnako. Vytrhávajú jednotlivé verše z kontextu a porovnávajú ich so súčasnými udalosťami vo svete, namiesto toho, aby dané verše porovnávali s tým, čo hovorí zvyšok Biblie. Takýto prístup vedie k vzniku stále nových výkladov proroctiev publikovaných na internete alebo knižne. Tie treba, samozrejme, vždy raz za čas aktualizovať, pretože sa vo svojich predpovediach a výkladoch mýlili úplne vo všetkom: v mieste, čase aj predpovedanej udalosti.

Preto pri našom štúdiu proroctiev (a vlastne celej Biblie) je také dôležité neskákať z verša na verš. Namiesto toho je potrebné preštudovať si systematicky a pozorne všetko, čo o konkrétnej téme Biblia hovorí, a vziať do úvahy aj kontext, v ktorom to hovorí. Je veľmi ľahké vytrhnúť pasáž z kontextu a prinútiť ju povedať to, čo by sme sami chceli.

- **V čom spočíva nebezpečenstvo používania len niektorých biblických textov pre podporu vlastného názoru či učenia cirkvi? Čo môžeme urobiť, aby sme sa nenechali chytiť do tejto lákavej pasce?**

APLIKÁCIA

OBRAZNE ALEBO DOSLOVA?

²Daniel povedal: „Vo svojom nočnom videní som videl, ako štyri nebeské vetry rozbúrili veľké more. ³Z mora vystúpili štyri veľké šelmy, líšiace sa jedna od druhej. (Dan 7,2,3)

¹⁷„Štyri veľké šelmy znamenajú, že na zemi povstanú štyria králi...“ ²³Takto prehovoril: „Štvrtá šelma, to bude štvrté kráľovstvo na zemi, ktoré bude odlišné od všetkých ostatných kráľovstiev. Pohltí celú zem, pošliape a rozdrúžga. (Dan 7,17,23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri štúdiu prorociev si musíme veľmi často zodpovedať otázku, či konkrétne vyjadrenia chápať doslovne alebo obrazne. Ako sa dá určiť, či autor použil symbolický jazyk? A ako môžeme zistiť, čo konkrétny symbol predstavuje? Najdôležitejšie je pri takomto rozhodovaní zistiť, ako sa konkrétny symbol (postava, miesto, udalosť) vyskytuje v celej Biblii, teda nie ako ho chápeme my dnes. Niektorí napríklad aplikujú symbol medveďa z Daniela 7 na súčasné Rusko, keďže práve medveď sa dnes často používa ako symbol Ruska. Toto však nie je dobrý ani bezpečný spôsob interpretácie prorockej symboliky.

Pri čítaní nasledujúcich textov dovoľ, aby sa Biblia stala svojím vlastným vykladačom a sama určila význam textu. Aký prorocký symbol je spoločný pre jednotlivé texty a čo podľa Biblie predstavuje?

Dan 7,7; Dan 8,3; Dan 7,24

Zj 1,16; Ef 6,17; Heb 4,12

Zj 12,1; Zj 21,2; Ef 5,31.32; Jer 6,2

Nasledovaním jednoduchého pravidla, že Biblii musí byť umožnené definovať svoje vlastné pojmy, sa vytratí väčšina „tajomstva“ týkajúca sa prorockých symbolov. Vidíme napríklad, že *roh* môže symbolizovať politickú moc alebo národ. *Meč* môže symbolizovať Božie slovo. A *žena* môže symbolizovať cirkev. Na tomto príklade sa dá pomerne dobre vidieť, ako Biblia vysvetľuje samú seba. Zostáva však zodpovedať otázku, prečo by sa Biblia mala vyjadrovať v symboloch, namiesto toho, aby bola jasná, konkrétna a priamočiara? Prečo by napríklad Peter v 1Pet 5,13 záhadne označoval mesto Rím ako Babylon?

Existuje zrejme viacero dôvodov, prečo sa Boh rozhodol komunikovať svoje posolstvo v prorockých symbolickom jazykom. V prípade novozmluvnej cirkvi, ak by kniha Zjavenie jasne označila Rím za pôvodcu toľkého zla, už aj tak nebezpečné prenasledovanie cirkvi by sa mohlo ešte viac vyostriť. Nech už sú dôvody akékoľvek, môžeme sa spoliehať, že Boh chce, aby sme pochopili, čo symboly znamenajú.

APLIKÁCIA

■ Niektoré symboly a proroctvá sú pre nás aj dnes záhadou. Ako nám sústredenie sa na to, čomu rozumieme, môže pomôcť posilniť našu vieru?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Z tieňa do slávy* si v kapitole „USA 1844 – očakávanie Kristovho príchodu“ prečítajte časti „Millerovo poznanie“ a „Biblia hovorí o osobnom príchode Ježiša Krista“ (GC 319–324; ZTDS 223–325).

„Kazatelia i členovia cirkví tvrdili, že proroctvá kníh Daniel a Zjavenie sú nezrozumiteľnými tajomstvami. Spasiteľ však upozorňoval svojich nasledovníkov na výroky z Danielovej knihy, ktoré sa v stanovenom čase uskutočnia. Povedal: *Kto číta, nech pochopí!* (Mat 24,15) Tvrdenie, že kniha Zjavenie je nezrozumiteľným tajomstvom, odporuje samotnému názvu tejto knihy. Kniha Zjavenie sa začína slovami: *Zjavenie Ježiša Krista, ktoré mu dal Boh, aby ukázal svojim sluhom, čo sa má onedlho diať. ... Blahoslavený, kto číta, aj tí, ktorí počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané, lebo určený čas je blízko.* (Zj 1,1–3) ... Ako môžu napriek tomuto svedectvu Písma tvrdiť, že kniha Zjavenie je nezrozumiteľným tajomstvom? Kniha Zjavenie je naopak odhalené tajomstvo a otvorená kniha. Jej štúdium vedie myseľ k proroctvu Daniela a v oboch týchto prorockých knihách sú tie najdôležitejšie Božie pokyny týkajúce sa udalostí v závere dejín tohto sveta. Pán vo videní Jánovi ukázal pozoruhodné a zaujímavé udalosti aj z dejín cirkvi. Boží prorok videl stav veriacich, hroziace nebezpečenstvá a boje, ako aj konečné vyslobodenie Božieho ľudu. Zaznamenal záverečné posolstvá, ktoré povedú k tomu, aby všetko dozrelo na žatvu a konečný zber do nebeskej sýpky, alebo do otiepok pre stravujúci oheň. Ján videl nesmiernu dôležitú skutočnosť, najmä pre cirkev posledných dní, aby tí, čo sa odvrátia od bludov k pravde, poznali nebezpečenstvá a boje, ktoré ich čakajú. Nikto nemusí žiť v neistote z toho, čo príde na tento svet. (GC 341.342; ZTDS 238.239)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Akými spôsobmi môže štúdium proroctiev výrazne posilniť našu vieru? Ktoré proroctvá – napísané pred tisíckami rokov o udalostiach, ktoré sa stanú o stovky alebo tisícky rokov neskôr – vám pomohli zvýšiť dôveru v Bibliu a v Boha, ktorý ju inšpiroval? V čom nám proroctvo v Daniel 2 dáva silné a logické dôvody, aby sme dôverovali nielen tomu, že Boh existuje, ale aj že pozná budúcnosť?
2. Ako sa môžeme chrániť pred mnohými „divokými“ a špekulatívnymi pokusmi vykladať proroctvá? Stretli ste sa s takými výkladmi aj v našej cirkvi? Ako ste reagovali? Prečo musíme byť opatrní a riadiť sa slovami apoštola Pavla: „všetko skúmajte; dobrého sa držte“ (1 Tes 5,21)?

Týždeň od 6. do 12. apríla

KNIHA GENEZIS AKO KLÚČ K POCHOPENIU PROROCTIEV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Iz 40,7-8; 1Moj 22,1–13; Ján 3,16; Zj 5,5–10; 1Kor 15,15–19; Zj 12,1–9

ÚVODNÝ TEXT

Ked' na druhý deň videl, ako Ježiš prichádza k nemu, povedal: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“ (Ján 1,29)

Jedným z kľúčových problémov súčasných výkladov biblických prorociev je, že sa vôbec nezaoberajú starovekými základmi knihy Zjavenie. Autor Zjavenia predpokladá, že jeho čitatelia výborne poznajú pojmy, ktoré majú svoj pôvod v Starej zmluve. A tak skôr, než začneme hľadať v celej Biblii pasáže, ktoré pripomínajú texty zo Zjavenia alebo na ne priamo Zjavenie odkazuje, potrebujeme sa sústrediť na základné texty, ktoré nás pripravia na pochopenie knihy a jej symbolov lepšie než iné texty. To platí najmä o knihe Genezis. Tá totiž odhaľuje, ako náš svet upadol do hriešneho chaosu. Takmer každý kľúčový pojem spomenutý v Zjavení sa v nejakej forme objavuje práve v úvodných kapitolách Biblie.

Tento týždeň sa budeme venovať niekoľkým dôležitým konceptom, ktoré tvoria základ knihy Zjavenie. Je ich veľa, a preto sa sústredíme len na niektoré, aby sme ilustrovali to najdôležitejšie: že pochopenie starovekých základov Zjavenia nám umožňuje vidieť v texte veľké množstvo odtienkov, z ktorých každý môže priniesť dôležité naučenia o povahe ľudstva, Boha a konfliktu, ktorý prebieha v našom vesmíre, a teda aj v našich životoch.

OSNOVA LEKCIE

Kedže je jasné, že biblické proroctvá (najmä tie, ktoré sa nachádzajú v knihe Zjavenie) používajú obrazy a koncepty vychádzajúce už z knihy Genezis, v tejto lekcií sa zameriame práve na prvú knihu Biblie, aby sme videli, ako v jej svetle čítať to, čo Boh zjavil neskôr prostredníctvom prorokov.

- Iz 40,8; Mal 3,6; Heb 13,8: Spoľahlivý základ Božej nemennosti (nedeľa)
- 1. Mojžišova 22: Genezis a koncept Božej lásky (pondelok)
- 1. Mojžišova 22: Genezis a obraz „obetovaného baránka“ (utorok)
- 1Moj 2,15–17: Genezis a koncept smrti hriešnikov (streda)
- 1Moj 3,1–5: Genezis a obraz „hada“ ako Božieho nepriateľa (štvrtok)

PRINCÍP „PRVEJ ZMIENKY“

Tráva uschne, kvet zvädne, ale slovo nášho Boha pretrvá naveky. (Iz 40,8)

„Ja, Hospodin, som sa nezmenil, ani vy ste neprestali byť synmi Jákobovými.“ (Mal 3,6)

Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky. (Heb 13,8)

Väčšina študijných programov na vysokých školách sa začína kurzom prinášajúcim všeobecný úvod k danej téme. Jeho cieľom je sprostredkovať princípy, ktoré budú tvoriť základ pre ďalšie štúdium predmetu. Pri čítaní Biblie si veľmi rýchlo uvedomíme, že takýto *všeobecný úvod* sa nachádza v knihe Genezis. Práve táto kniha totiž prináša myšlienky, ktoré sa neskôr v nejakej súvislosti objavia vo zvyšných knihách Biblie.

Vo všeobecnosti platí, že prvá biblická zmienka určitého pojmu alebo symbolu – najmä ak je to v úvodných kapitolách knihy Genezis – určuje jeho význam pri ďalších výskytoch.

Takýto výklad sa často označuje ako „zásada prvej zmienky“. Nejde o železné pravidlo a určite existujú výnimky z tejto zásady, ale objavuje sa pomerne často. Zdá sa tiež, že pri postupnom štúdiu Biblie a jej prorociev Boh „dávkuje“ čitateľovi informácie postupne. Najprv sa objavuje základný koncept a ten sa v priebehu rokov alebo dokonca storočí postupne rozširuje, prehľbuje a objasňuje.

Aké princípy môžeme odvodiť z úvodných textov (Iz 40,6–8; Mal 3,6 a Heb 13,8)? Ako nás môžu nasmerovať pri našom štúdiu prorociev?

Veľká časť dnešného sveta sa dnes odkláňa od zaužívaného konceptu *pravdy* ako tvrdenia, ktoré presne odzrkadľuje objektívnu realitu alebo pomenúva absolútne či večne platné morálne zákony. V súčasnosti sa hovorí skôr o „pocitovanej pravde“, čo je koncept vychádzajúci z toho, čo samotný človek považuje za pravdivé na základe svojich *pocitov* alebo svojej *intuície*, bez ohľadu na objektívne fakty. „Pravda“ je pri takomto uvažovaní niečo tvárne, čo sa môže v priebehu času meniť. Navyše, už samotný koncept „pravdy“ sa považuje za podozrivý.

Keď však Boh stanoví, že niečo je pravda, svoj názor už nemení. Akonáhle začne učiť svoj ľud „pravde“, môžeme počítať s tým, že opakovanie toho istého biblického princípu alebo témy nezmení svoj význam či zmysel. Naopak, tento význam ešte viac osvetlí a posilní. Pri štúdiu prorociev má preto veľký zmysel, aby sme dobre porozumeli knihe Genezis, ktorá prináša prvé vysvetlenie kľúčových pojmov. Toto prvotné porozumenie bude potom ovplyvňovať a formovať naše ďalšie skúmanie Biblie.

- **Prečo je dôležité, aby sme nikomu a ničomu nedovolili oslabiť našu vieru v Bibliu a neomylné pravdy, ktoré učí, nech sa nám už „alternatíva“ javí akokoľvek lákavá alebo dokonca logická? Čo všetko môže oslabiť našu vieru v Božie pravdy?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POCHOPENIE BOŽEJ LÁSKY

¹Po týchto udalostiach Boh skúšal Abraháma a povedal mu: „Abrahám!“ On odvetil: „Tu som.“ ²Boh povedal: „Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého miluješ, odíď do kraja Morija a obetuj ho tam ako spaľovanú obeť na vrchu, o ktorom ti poviem.“ ³Abrahám včasráno osedlal osla, vzal so sebou dvoch sluhov i svojho syna Izáka. Keď naštiepal dreva na spaľovanú obeť, vstal a vybral sa na miesto, o ktorom mu hovoril Boh. (1Moj 22,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Naša zdedená hriešna prirodzenosť spôsobuje, že vnímame vesmír poškvrnení sklonmi k sebecku a pýche. Na svet sa pozeráme nie z Božej, ale z našej obmedzenej perspektívy. Nie je nám prirodzené vnímať, že Boh je vševediaci a všadeprítomný. Hriešne ľudstvo azda žiadny koncept neskreslilo viac ako pojem „láska“. V súčasnosti sa pod láskou rozumie skôr sebarealizácia („maj sa rád“, „choď za svojím snom“) než orientácia na dobro a prospech iných. Pre takýto sebecký prístup k „láske“ máme problém chápať, ako sa na tému lásky pozerá Boh.

Pochopenie podstaty lásky je dôležitým kľúčom k porozumeniu biblických prorociev. Jednou z najdôležitejších tém veľkého sporu je absolútne nepochopenie podstaty Božieho charakteru. Aj preto sa kniha *Veľký spor vekov (Z tieňa do slávy)* končí slovami: „Veľký spor medzi dobrom a zlom sa skončil. Niet už hriechu ani hriešnikov. Vesmír je čistý. V celom nekonečnom stvorení vládne súlad a šťastie. Od toho, ktorý všetko stvoril, prúdi život, svetlo a blaho do všetkých strán bezmedzného priestoru. Od najmenšieho atómu až po najväčšie vesmírne telesá, všetko živé i neživé v neskonalej kráse a v dokonalej radosť hlása, že Boh je láska.“ (GC 678; ZTDS 450)

Prečítaj si verše 1Moj 22,1–13. O láske sa v Biblii prvýkrát hovorí v 1Moj 22,2: „Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého miluješ...“ Čo nás tento príbeh učí o povahe Božej lásky?

Okrem štúdia prvého výskytu konkrétneho pojmu alebo konceptu v Biblii môže byť niekedy užitočné nájsť prvú zmienku o tomto koncepte aj v jednotlivých knihách Biblie – najmä v evanjeliách. V Mat 3,17; Mar 1,11; Luk 3,22 a Ján 3,16 nachádzame prvú zmienku o „láske“ v každom z evanjelií.

Napríklad prvá zmienka o „láske“ u Jána (Ján 3,16) má veľkú výpovednú hodnotu: zdá sa, že odkazuje na príbeh o Izákovi na oltári. Abraháмова viera v Hospodina bola taká, že Mu dôveroval a rozhodol sa veriť, že ak svojho syna obetuje, Boh má moc ho vzkriesiť (Heb 11,19). Práve Abraháмова dôvera v Boha nám odhaľuje čosi o Božej láske k ľudstvu. Miloval nás tak veľmi, že „dal svojho jednorodeného Syna“ (pozri 1Moj 22,2.12.16) – a potom Ho vzkriesil z mŕtvych. Takto sme dostali zjavenie o skutočnej podstate lásky. Boh nás miluje láskou, ktorá sa za nás obetuje.

APLIKÁCIA

- Môžeme vôbec prejavovať druhým takú obetavú lásku, akou nás miluje Boh? Prečo väčšina z nás nie je tento druh lásky úplne prirodzený?

„KDE JE BARÁNOK?“

⁷Izák povedal svojmu otcovi Abrahámovi: „Otec!“ Ten odpovedal: „Čo chceš, syn môj?“ Izák sa spýtal: „Pozri, oheň a drevo je tu, no kde je baránok na spaľovanú obeť?“ ⁸Abrahám odvetil: „Syn môj, baránka na spaľovanú obeť si obstará Boh.“ Tak šli obaja spolu ďalej. (1Moj 22,7.8)

Prvá zmienka v Biblii o obetnom baránkovi (hebr. se) sa vyskytuje v rovnakom príbehu ako prvá zmienka o láske (1. Mojžišova 22). Baránok je jedným z najdôležitejších a najčastejších symbolov nachádzajúcich sa v knihe Zjavenie. Ježiš je tu nazvaný „Baránok“ viac ako dvadsaťkrát. V jednej z najsilnejších scén Zjavenia – Jánovej návšteve v Božej trónnej sále (kapitoly 4 a 5) – zohráva Baránok ústrednú úlohu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Preštuduj si texty 1Moj 22,7.8; 2Moj 12,3–13 a Zj 5,5–12. Ako nám príbeh o výzve obetovať Izáka pomáha pochopiť symbolický význam pojmu „baránok“? Ako tento príbeh súvisí s tým, čo Ján vidí v Zjavení 5?

Prvá zmienka o baránkovi v Biblii prichádza v príbehu vo forme Izákovej otázky: „Kde je baránok?“ (1Moj 22,7) Je zaujímavé, že celý zvyšok Biblie veľmi detailne odpovedá práve na túto otázku. Zvyšných 38 kníh Starej zmluvy vedie čitateľa po ceste, kde sa ako odpoveď na Izákovu otázku postupne pridáva čoraz viac ďalších podrobností, od veľkonočných rituálov až po čas, keď Dávid pásol ovce (hebr. se) svojho otca. Celý biblický príbeh je popretkávaný nespočetnými mesiášskymi proroctvami, ktoré nejakým spôsobom odpovedajú na Izákovu otázku. V Novej zmluve dostávame definitívnu odpoveď, keď sa Ježiš zjaví v tele a krvi, slúži svojmu ľudu a napokon obetuje svoj život na kríži.

Pozrime sa aj na prvú zmienku o Baránkovi v Evanjeliu podľa Jána: „Keď na druhý deň [Ján Krstiteľ] videl, ako Ježiš prichádza k nemu, povedal: *Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.*“ (Ján 1,29) Vyzerá to, akoby Ján Krstiteľ osobne odpovedal práve na dávno položenú Izákovu otázku. Príhodné sú aj bezprostredné okolnosti celého príbehu. Hriešnici robia pokánie a Ján ich krstí – ponára do vody. Tento úkon symbolizuje *smrť* hriešnika a začiatok nového života. A v tej chvíli zrazu prichádza Ježiš, „Baránok Boží“. Podľa Matúšovho rozprávania sa práve vtedy otvárajú nebesia, aby o tomto Baránkovi vyhlásili: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zalúbenie.“ (Mat 3,17) Všimnime si, že aj v prípade Abraháma a Izáka je to hlas Hospodinovho anjela, kto oznamuje riešenie problému, pred ktorým otec so synom stoja (1Moj 22,11–14). Keď pospájame tieto (a iné) zmienky, je zrejmé, že Ježiš, Baránok Boží, je našim zástupcom. A práve na základe toho môžeme chápať, kto je „Baránok, ktorý bol zabitý“ (Zj 5,12) v Jánovom videní.

■ **Prečo je poznanie, že Ježiš je našim Zástupcom, také dôležité pre našu vieru a spásu? Akú nádej by sme mali bez Krista ako nášho Zástupcu, najmä na súde?**

APLIKÁCIA

ZMIENKY O SMRTI

¹⁵Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil. ¹⁶Hospodin, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, ¹⁷ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.“ (1Moj 2,15–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Snáď najkrutejším aspektom života vo svete oddelenom od Stvoriteľa je spôsob, akým smrť čiha v živote každého z nás. Je pripravená zaútočiť kedykoľvek. Smrť je „odplata za hriech“, trest, ktorý platíme za to, že sme sa odpojili od jediného Zdroja života vo vesmíre – od nášho Stvoriteľa. Otázka smrti je dôležitá aj v biblických proroctvách, ktoré nielen hovoria o realite smrti, ale aj o riešení problému smrti. Toto riešenie nachádzame iba v Ježišovi, Jeho smrti a zmŕtvychvstání.

Prvá biblická zmienka o smrti a jej prvý výskyt vrhajú veľa svetla na túto dôležitú tému proroctiev. Pomáhajú nám porozumieť nielen závažnosť problému hriechu, ale poskytujú nám aj dôležité nástroje na pochopenie Božieho riešenia.

Čo nám uvedené pasáže hovoria o dôvodoch smrti? Ako sa Boh pozerá na smrť a aké je Jeho riešenie na náš problém?

1Moj 2,15–17

1Moj 4,8–15

1Kor 15,15–19

Zj 1,18

Často hovoríme, že „smrť je súčasťou života“. Je to však lož. Smrť je opakom, zánikom života. Je to votrelec, ktorý podľa Božieho plánu nikdy nemal byť súčasťou našej pozemskej skúsenosti. A hoci sa so smrťou pravidelne stretávame, naše srdce sa tvárou v tvár smrti vždy znova búri, protestuje a stavia sa k nej odmietavo. Akoby sme si zoči-voči smrti vždy znova uvedomili, že ničो nie je v poriadku. Smrť je vždy bolestivá. Existujú však prípady, ktoré sa zdajú byť ešte tragickejšie – napríklad keď zomrie dieťa. Akosi očakávame, že deti prežijú svojich rodičov, a keď je to naopak, naša bolesť je nezmieriteľná a trvalá. Prvá smrť zaznamenaná v Písme však bola presne taká. Adam a Eva ako prví rodičia zažili tragédiu smrti, keď ich spravodlivého syna zavraždil jeho nespravodlivý brat. Bola to mimoriadne bolestná smrť. A áno, bola nespravodlivá. Uvažujme v tejto súvislosti o spoločných znakoch medzi smrťou Ježiša a Ábela. Aj Ježiš, spravodlivý, bol zabitý nespravodlivými. Bola to tá najnespravodlivejšia smrť. Aké ďalšie paralely možno nájsť medzi smrťou Ábela a smrťou Krista na kríži? Ako nám povaha Ábelovej smrti môže pomôcť pochopiť, prečo má Ježiš „klúče smrti a podsvetia“ a čo nám Boh v Ňom ponúka?

APLIKÁCIA

- Bez vyriešenia problému smrti sú naše životy v konečnom dôsledku zbytočné, nezmyselné a márne. Prečo? V čom by nás táto skutočnosť mala viesť k vďačnosti za to, čo pre nás urobil Ježiš?

HAD

¹Had bol najľstivejší zo všetkých poľných zvierat, ktoré utvoril Hospodin, Boh. Povedal žene: „Naozaj vám Boh zakázal jesť zo všetkých stromov záhrady?“ ²Žena mu odpovedala: „Ovocie zo stromov v záhrade jesť smieme, ³ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal: „Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli!“ ⁴No had žene povedal: „Nie, určite nezomriete! ⁵Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvorí sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“ (1Moj 3,1–5)

Otázka uctievania je kľúčovou témou knihy Zjavenie. Páchatel' a tvorca falošných systémov uctievania je identifikovaný ako „drak“ (Zj 13,2–4) a opis tohto padlého cheruba, ktorý ho charakterizuje ako hada, je veľmi príhodný. Jasne upriamuje náš pohľad späť do rajskej záhrady, kde had presvedčil Adama a Evu, aby ho nasledovali vo vzbure proti Stvoriteľovi.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Porovnaj texty 1Moj 3,1–5 a Zj 12,1–9. Ktoré témy sú spoločné pre obe pasáže? Ako nám podrobnosti uvedené pri predstavení hada v 1. Mojžišovej pomáhajú porozumieť niektorým problémom, ktoré viedli k vojne v nebi spomínanej v Zjavení?

V Písme sa nachádzajú dve správy o tom, že satan zvädza celý svet. Najprv v 1. Mojžišovej, v situácii, keď existovali len dvaja ľudia. A potom v správe uvedenej v Zjavení 12 a 13, kde je satan identifikovaný ako ten, kto je „zvodca celého sveta“ (Zj 12,9) a ako ten, kto dáva šelme z mora moc, aby „celá zem“ s obdivom pozerala na šelmu (Zj 13,2.3). Jednou z tém biblických prorociev je nemenná povaha veľkého sporu. A tak, ako sa nemení Boží charakter a Jeho Slovo, nemení sa ani úsilie diabla.

Keďže povaha veľkého sporu zostáva stále rovnaká a my nachádzame v biblických proroctvách jasné zachytiteľné body, mali by sme byť schopní rozpoznávať smerovanie udalostí a ich možné duchovné úskalia. Boh sa nemení a aj diabol zostáva rovnaký. Satan môže na seba vziať tisíce rôznych podôb, ale tisícročia ľudských dejín poznačených hriechom spolu s prorockým scenárom načrtnutým v Zjavení dokazujú, že sa nikdy neodchýli od plánu, ktorý použil už kedysi dávno v Edene. Boh nám však zaslúbil múdrosť a schopnosť rozlišovať (Jak 1,5). Vyzbrojení istotou Písma nemusíme prepadať diablovým klamstvám. Aj keď, žiaľ, tak ako mnohí podľahli satanovým zvodom v minulosti, mnohí sa nechajú oklamať aj v budúcnosti.

- **Uvažuj o kultúrnych a spoločenských zmenách, ktoré prichádzajú v priebehu času. Čo bolo kedysi normou, je dnes na posmech, a čo bolo kedysi neprijateľné, stáva sa dnes normou. Keďže základné problémy a aktéri veľkého sporu sa nemenia, na čo by sme sa ako veriaci mali zamerať pri skúmaní zmien v spoločnosti?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Poslovía nádeje* si prečítajte kapitolu „Zjavenie“ (AA 578–581; PN 333–335)

Mnohé svetové náboženstvá len rozvíjajú rôzne duchovné koncepty a myšlienky. Je to v kontraste s kresťanstvom, ktoré je pevne zakotvené v historických udalostiach. Biblia je príbehom o vzájomnej komunikácii medzi Bohom a ľudstvom v priebehu dejín. Štúdiom tisícročia trvajúcej interakcie sa môžeme veľa naučiť o stálosti a zásadovosti Boha a Jeho charakteru.

Niekedy sa však kresťania sťažujú, že ich už unavuje počúvať to isté dookola. Pri verejnom kázaní adventného posolstva môžeme niekedy nadobudnúť pocit, že sme to už všetko počuli a nemáme sa čo nové naučiť.

To, že je naše posolstvo nemenné a konzistentné, neznamená, že je nudné alebo zastarané. Práve naopak: keď študujeme informácie, ktoré k nám prúdia z mysle nekonečného Boha, rýchlo zistíme, že je nekonečné množstvo toho, čo môžeme poznávať.

Ellen Whiteová uvádza, že jedným z dôvodov vzniku knihy *Zjavenie* bolo ukotviť kresťanskú cirkev v jej historickom posolstve pre všetky veky. „Niektorí mladší pracovníci, ktorí na seba mohli vziať časť zodpovednosti a stať sa múdrymi predstaviteľmi cirkvi, boli častým opakovaním známych právd unavení. Vo svojej túžbe po niečom neobvyklom a prekvapujúcom chceli zavádzať nové učenie, čo sa mnohým javilo ako príjemnejšie, no nebolo v súlade so zásadami evanjelia.“ (AA 580; PN 334) V tomto zmysle teda nejde v knihe *Zjavenie* len o budúcnosť, ale aj o minulosť.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Písmo nám prináša vždy nové informácie a nový pohľad na minulé a budúce udalosti. Ako môžeme vyvážiť túžbu naučiť sa niečo nové s dôležitosťou zostať zakotvený v pravdách, ktoré sme už dostali?
2. Ako by mala cirkev reagovať na nové výklady prorociev? Hoci vieme, že sa máme stále čo učiť, potrebujeme rozlíšiť, či je v konkrétnom kontexte „nové svetlo“ nevyhnutné, alebo ide len o módnú vlnu, alebo dokonca omyl.
3. Počas druhej svetovej vojny zranený námorník na lodi v Tichom oceáne kričal na zdravotníka: „Som sirota. Keď zomriem, nikto si viac na mňa nespomenie!“ Zdravotník mu odpovedal: „Vždy si ťa budem pamätať, nezabudnem na teba.“ Nech sú medikove slová akokoľvek dobre mienené, skôr či neskôr zomrie aj on a spolu s ním aj spomienka na osirelého námorníka. Ako nám tento príbeh pomáha uvedomiť si márnosť a nezmyselnosť všetkých našich životov, ak by napokon posledné slovo mala mať smrť?

OBRAZY Z MANŽELSTVA AKO SYMBOL PROROCKÝCH POSOLSTIEV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 2,23–25; Ef 5,29–32; Ezech 16,4–14; Zj 18,1–4; 1Moj 24,1–4; Zj 19,1–9

ÚVODNÝ TEXT

Povedal mi: „Napíš: Blahoslavení sú tí, čo sú povolani na Baránkovu svadobnú hostinu.“ A doložil: „Toto sú pravdivé Božie slová.“ (Zj 19,9)

V Biblii sa nachádza mnoho milostných príbehov, ktoré odhaľujú aspekty spasenia a Božej lásky k svojmu ľudu. Najintímnejší vzťah, manželstvo, môžeme v tomto kontexte vnímať ako školu. Ak totiž manželstvo prežívame tak, ako to Boh zamýšľal, môžeme v ňom objaviť hlboké naučenia o Jeho láske k nám, o našom vzťahu k Nemu a o tom, ako ďaleko dokázal zájsť, aby nás vykúpil.

Moderné predstavy o láske a manželstve skreslili našu schopnosť oceniť to, čo sa nás Boh snaží naučiť prostredníctvom manželskej zmluvy. Hoci ľudská hriešnosť značne prevrátila manželstvo (a takmer všetko ostatné), ono môže ešte stále mocne odhaľovať pravdu – a to dokonca aj prorockú pravdu. Manželstvo nám teda môže prinášať nielen šťastie a naplnenie, ale môžeme sa v ňom a z neho naučiť aj hlboké lekcie o sebe a o našom vzťahu k Bohu.

Tento týždeň budeme skúmať rôzne spôsoby, akými Božie slovo hovorí o manželstvách – dobrých aj zlých. Na základe týchto príkladov môžeme lepšie pochopiť, aký má Boh vzťah k svojmu ľudu, aj keď ľud padá a nedarí sa mu. Zároveň si môžeme uvedomiť niektoré pravdy o Božej láske, ktoré nám pomôžu lepšie pochopiť udalosti posledných dní.

OSNOVA LEKCIE

V 3. lekcii sa bližšie pozrieme na to, ako Biblia (vrátane prorockých kníh) používa názorné obrazy manželstva na vyjadrenie jedinečného vzťahu medzi Bohom a Jeho ľudom.

- 1Moj 2,23–25: Obraz „jedného tela“ (nedeľa)
- Ezechiel 16: Obraz dievčaťa, ktoré sa stalo krásnou nevestou (pondelok)
- Ozeáš 1–3: Obraz nevernej manželky a smutného Boha (utorok)
- 1Moj 24,1–4: Obraz nebezpečného manželstva s „pohankou“ (streda)
- Zj 19,1–9: Obraz „nevesty“ a „neviestky“ (štvrtok)

JEDNO TELO

²³Tu človek zvolal: „Toto je konečne kosť z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!“ ²⁴Preto opustí muž svojho otca i matku a prilne k svojej žene a budú jedno telo. ²⁵Obaja, človek i jeho žena, boli nahí, no jeden pred druhým sa nehanbili. (1Moj 2,23–25)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Manželstvo je jednou z najsilnejších metafor odhaľujúcich obraz dôverného vzťahu, ktorý Boh túži mať s ľuďmi. Táto metafora sa v biblickom rozprávaní používa tak často – a v Zjavení tak výrazne a jednoznačne –, že pre čitateľov Biblie je dôležité, aby pochopili zmysel tohto obrazu v každom konkrétnom kontexte.

Akým spôsobom manželstvo odzrkadľuje Kristov vzťah s ľuďmi?

1Moj 2,23–25

Ef 5,29–32

Pri rozhovore s farizejmi Ježiš citoval text z 1. Mojžišovej o „svadbe“ Adama a Evy. Farizeji však obratom zareagovali: „Prečo teda Mojžiš prikázal dať prepúšťací list a prepustiť ju?“ (Mat 19,7)

Izraeliti pokladali Mojžiša za ustanovujúceho proroka svojho národa. Farizeji sa snažili spochybniť Pôvodcu inštitútu manželstva tým, že ho postavili proti Jeho vlastnému prorokovi. Ich útok na Ježiša bol typický: často sa pokúšali dokázať, že Jeho učenie je v rozpore s Písmom.

Celoživotné, verné manželstvo je ideálom, ktorý Boh stanovil pri stvorení človeka. Padlé ľudstvo však poškodilo tento zásadný dar od Boha.

Ak uvažujeme o dôležitosti, ktorú Písmo pripisuje manželstvu, určite nie je náhoda, že táto inštitúcia musela neustále čeliť neúprosným útokom. Spolu so sobotou je to jeden z dvoch darov, ktoré sme dostali v rajskej záhrade. Oba dary mali vyjadrovať túžbu Boha po dôvernom vzťahu s Jeho stvorením.

Manželstvo, dôverné spojenie dvoch nedokonalých ľudí, bude vždy vyvolávať napätie. Aj manželstvo medzi cirkvou a Kristom je spojením dokonalého Spasiteľa s veľmi nedokonalou nevestou. Napriek tomu sa o Božej láske môžeme veľa naučiť z toho, čo prináša fungujúce manželstvo.

APLIKÁCIA

■ **Pripomeňme si aspoň niektoré užitočné zásady pre dobré manželstvo:**

1. **Najprv odpusť svojmu manželskému partnerovi, nech je to akokoľvek nezaslúžené, tak ako Kristus odpúšťa nám, hoci si to vôbec nezaslúžime.**
2. **Prijmi svojho manželského partnera takého, aký je, aj s jeho chybami a nedostatkami, tak ako Kristus prijíma nás s našimi chybami a nedostatkami.**
3. **Tak ako nás Kristus uprednostnil, uprednostni aj ty svojho manželského partnera. Ako nám tieto tri zásady založené na evanjeliu môžu pomôcť pochopiť, aký je Boží vzťah k nám? A ako môžu pomôcť ktorémukoľvek manželstvu?**

KRÁSNA NEVESTA

⁴Vo chvíli tvojho narodenia, v deň, keď si sa narodila, neodrezali tvoju pupočnú šnúru, na očistenie ťa neumyli vodou ani ťa neposolili soľou, ani ťa nezavinuli do plienok. ⁵Oko sa nad tebou nezľutovalo, aby ti vykonalo čo len niečo z toho zo súcitu voči tebe, ale pohodili ťa na šíre pole, keď si sa narodila. ⁶Keď som prešiel okolo teba a videl som ťa trepotáť sa vo vlastnej krvi, povedal som ti, keď si ležala vo svojej krvi: Ostaň nažive! ⁷Vzrastaj ako polný kvet! ... ⁹Poumýval som ťa vodou, opláchol som z teba krv a pomazal som ťa olejom. ¹⁰Zaodel som ťa pestrofarebným rúchom, obul som ti obuv z tachšovej kože, zavinul som ťa do jemného ľanu a zahalil hodvábom. ... ¹⁴Šíril sa o tebe chýr medzi národmi pre tvoju krásu, lebo bola dokonalá pre nádheru, ktorou som ťa ja vystrojil, znie výrok Pána, Hospodina. (Ezech 16,4–7.9.10.14)

Ezechiel 16 nám ukazuje úžasný obraz toho, ako sa Boh pozerá na svoj ľud. Izraelský národ opisuje ako opustené dieťa, ktoré bolo ponechané na poli napospas istej smrti. Prijme ho ako svoju dcéru, vezme si ju domov, očistí ju a keď vyrastie, ožení sa s ňou. Je to silný obraz veľmi nezvyčajného manželstva.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Preštuduj si text Ezech 16,4–14. Čo nás podrobnosti o povýšení nevesty učia o zámeroch, ktoré má s nami Boh?

Boh sa prihovára Izraelu ako svojej neveste. Hovorí, že pod Jeho starostlivosťou „preveľmi opeknela“ (Ezech 16,13). Keď ju Boh prvýkrát našiel, nikto ju nepokladal za krásnu, naopak, všetci ju prehliadali a nenašiel sa nikto, kto by sa o ňu postaral alebo kto by sa nad ňou zľutoval. Opovrhli ňou, odvrhli ju, odsúdili na smrť. Prišiel však Boh, zahrnul ju svojou starostlivosťou a ona bola čoraz krajšia, až sa o jej kráse a dokonalosti začalo hovoriť medzi národmi. Za čias kráľovania Dávida a Šalamúna to platilo doslova. Kráľovná zo Šeby dokonca podnikla mimoriadnu cestu, aby na vlastné oči videla nádheru Izraela (1. Kráľov 10)!

Krása Izraela však bola výlučne Božím darom. Národy ho pokladali za krásny práve preto, že bol nevestou Hospodina. Boh hovorí, že krása Izraela „bola dokonalá pre nádheru, ktorou som ťa vystrojil“ (Ezech 16,14).

V Biblii sa táto téma objavuje opakovane. Božia nevesta je krásna nie pre niečo, čo by sama urobila alebo dosiahla, ale preto, že ju Boh zahrnul svojou priazňou a urobil z nej nádhernú nevestu. Podobne nebo pokladá veriacich za krásnych nie preto, že by sme sa o to nejako pričínili, ale vďaka Božej priazni a spásu, ktorými nás zahrnul. Sme nádherní, pretože sme zahalení do Jeho spravodlivosti, ktorá je „Božou spravodlivosťou“ (2Kor 5,21).

Tento idylický obraz sa však veľmi rýchlo končí: „Avšak spolažila si sa na svoju krásu, smilnila si pre svoj chýr a zahrňovala si smilstvom každého. Oddala si sa každému, kto šiel okolo.“ (Ezech 16,15)

Boli sme stvorení, aby sme odzrkadľovali dobrotu a slávu Boha. Keď si Božie stvorenia začnú namýšľať, že ich krása má pôvod v nich samých, krása stráca hodnotu a môžeme očakávať problémy.

- **Prečo je nebezpečné spoliehať sa na „vlastnú krásu“? Z čoho by mohlo prameniť presvedčenie, že v nás samotných je niečo, čo zvyšuje našu hodnotu u Boha, alebo že si na základe toho zaslúžime Božiu lásku? Čo nám môže pomôcť chrániť sa pred pádom do duchovnej pýchy?**

APLIKÁCIA

OZEÁŠOVA SMILNÁ MANŽELKA

Začiatok Hospodinovej reči prostredníctvom Ozeáša. Hospodin povedal Ozeášovi: „Vezmi si smilnú ženu a maj deti zo smilstva, lebo krajina strašne smilní, odvrátila sa od Hospodina.“ (Oz 1,2)

Hospodin mi opäť povedal: „Miluj ženu, ktorá miluje zlo a cudzoloží, práve tak ako Hospodin miluje Izraelitov, ktorí sa obracajú k iným bohom a majú radi hroziakové koláče.“ (Oz 3,1)

‘Prišiel jeden zo siedmich anjelov, ktorí mali sedem čiaš, a prehovoril ku mne takto: „Pod, ukážem ti súd nad veľkou neviestkou, ktorá sedí na mnohých vodách, ²s ktorou smilnili králi zeme a obyvatelia zeme sa opíjali vínom jej smilstva.“ (Zj 17,1,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hospodinova výzva adresovaná prorokovi Ozeášovi sa môže javiť ako jedna z najpodivnejších úloh, aké kedy niekto z Jeho služobníkov dostal: oženiť sa so smilnicou! To je teda úloha! Boh však využil Ozeášovu vernosť a poslušnosť, aby nám pomohol pochopiť, s akou bolesťou sa pozerá na hriech a vzburu človeka. Boh si s láskou vybral svoju „manželku“, ktorá Ho opakovane podvádza. A predsa, na úžas všetkých, sa Boh opätovne skláňa k svojmu ľudu a obnovuje ho.

Porovnaj texty Oz 1,2; Oz 3,1; Zj 17,1,2 a Zj 18,1–4. Čo je podstatou smilstva spomenutého v týchto veršoch? Aké ponaučenie si môže kresťanská cirkev vziať z príbehu proroka Ozeáša? Akým spôsobom cirkev opakovala hriechy starozmluvného ľudu?

Biblia odhaľuje, že chyby Izraela opísané v Starej zmluve v mnohom opakovala aj Kristova novozmluvná cirkev. Boží zmluvný ľud pred svojím vyhnanstvom zišiel na scestie a do svojho streda priviedol modloslužobné praktiky pohanských národov. „Znepokojený rastúcim rozporom v cirkvi pre Áriove myšlienky, cisár Konštantín zvolal Prvý nicejský koncil, na priebeh ktorého mal veľký vplyv.“ (HALL, Christopher A.; „How Arians Almost Won.“ *Christianity Today*, 2008)

Na začiatku štvrtého storočia kresťanská cirkev vycítila možné výhody plynúce zo vzťahu s Rímom. Preto sa usilovala o priazeň rímskeho cisára Konštantína a vyzvala ho, aby začal urovnávať spory v cirkvi. Boží ľud sa takto postupne dostával mimo vzťah so svojím skutočným Pánom a „riešenia“ svojich vlastných problémov začal hľadať u svetskej moci.

Hospodinove slová v týchto veršoch naznačujú nielen Jeho snahu poukázať na nesprávne konanie človeka, ale aj na odhalenie Jeho vlastných pocitov. Tí, ktorí okúsili zradu manželského partnera, môžu pomerne dobre vnímať pocit skazy a márnosti, ktoré naša nevera Kristovi vyvoláva na nebeských nádvoľoch. Snáď najsilnejšou časťou Ozeášovho príbehu je opis toho, kam až bol ochotný prorok zísť, aby vykúpil svoju tvrdohlavú a svojvoľnú manželku.

Keď sa sústreďme na posledné volanie adresované ľudstvu, ktoré Boží ľud vyzýva, aby vyšiel z Babylona, je pozoruhodné, že Boh povoláva *svoj vlastný ľud*, nie cudzincov. Ľud, ktorý dôverne pozná a ktorý miluje. A keď sa svet blíži k svojej najhoršej hodine, Kristus neustále ponúka výkupnú cenu, ktorú svojou vlastnou krvou zaplatil za našu záchranu. Kristov kríž nám viac než čokoľvek iné ukazuje, ako vážne chce Hospodin zachrániť svoj tvrdohlavý ľud.

APLIKÁCIA

- V čom spočíva nebezpečenstvo upadnutia do duchovného smilstva, ktoré dnes hrozí ktorémukoľvek cirkevnému spoločenstvu (miestnemu zboru alebo cirkvi)?

IZÁK A REBEKA

¹Abrahám bol starec vo vysokom veku a Hospodin ho vo všetkom požehnával. ²Abrahám povedal najstaršiemu sluhovi vo svojom dome, ktorý mu spravoval celý majetok: „Polož svoju ruku pod moje bedrá! ³Zaväzujem ťa prísahou pred Hospodinom, Bohom neba i zeme, že nevezmeš pre môjho syna ženu z dcér Kanaánčanov, medzi ktorými bývam, ⁴ale pôjdeš do mojej vlasti k môjmu príbuzenstvu a tam vyberieš ženu pre môjho syna Izáka.“ (1Moj 24,1–4)

Keď bol Abrahám starý a nepochybne premýšľal o Božích zaslúbeniach o svojom potomstve (pozri 1Moj 15,5), dal svojmu najstaršiemu a naj dôveryhodnejšiemu služobníkovi vážnu úlohu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečo bolo podľa úvodného textu (1Moj 24,1–4) pre Abraháma také dôležité, aby si jeho syn nevzal „ženu z dcér Kanaánčanov“?

Dnes nám takéto vyjadrenie môže znieť „politicky nekorektné“. Pre Abraháma však išlo o záležitosť duchovnú, nie etnickú; problém vnímal teologicky, nie národne. Abrahám veľmi dobre poznal morálny rozklad kanaánskych náboženských praktík, nehovoriac o ich uctievaní falošných bohov. Vedel, že ak by sa jeho syn oženil do takéhoto prostredia, bol by vo veľkom nebezpečenstve upadnúť do podobných praktík.

Je to tak. Veľká časť príbehu starovekého Izraela a dokonca aj kresťanskej cirkvi je príbehom, v ktorom sa Boží ľud utápa vo falošných náukách. Namiesto toho, aby Boží ľud vydával svedectvo o Hospodinovej добрote a spravodlivosti, vždy znova padal do osídel modloslužby a neviery. Silným príkladom tejto smutnej reality bolo ustanovenie nedele, pohanského dňa slnka, namiesto biblického siedmeho dňa soboty. Táto skutočnosť bude zohrávať významnú úlohu aj v posledných dňoch.

Preštuduj si text 1Moj 24,57–67. Aké ponaučenie môžeme získať o Kristovi a Jeho cirkvi z niektorých podrobností tohto príbehu? Čo sa môžeme naučiť o našom padlom stave napríklad zo skutočnosti, že Rebeka bola vzdialená, oddelená príbuzná Izáka?

Medzi nami a naším Stvoriteľom existuje veľmi hlboké prepojenie, pretože sme boli pôvodne stvorení na Jeho obraz. A hoci sa vinou hriechu toto spojenie narušilo, Boh nás stále považuje za svoju pravú nevestu. A to aj napriek tomu, že svojimi rozhodnutiami robíme toto „manželstvo“ búrlivejším, než by bolo potrebné.

■ Áno, Boh nás ako svoju nevestu miluje viac než my Jeho. Aké rozhodnutia by sme mali každý deň urobiť, aby sme posilnili našu lásku k Bohu? A naopak, ktoré naše rozhodnutia a činy túto lásku ničia?

APLIKÁCIA

ODSÚDENIE SMILNICE

¹Po týchto veciach som počul akoby mohutný hlas veľkého zástupu v nebi, ktorý volal: „Haleluja! Spása, sláva a moc nášmu Bohu, ²lebo jeho súdy sú pravdivé a spravodlivé; veď odsúdil veľkú neviestku, ktorá svojím smilstvom priviedla zem do záhuby a pomstil sa za krv svojich služobníkov preliatu jej rukami.“ ... ⁶Počul som akoby hlas veľkého zástupu, ako hukot množstva vôd, a ako dunenie mohutných hromov, ktorý volal: „Haleluja! Lebo začal kralovať Pán, náš všemohúci Boh. ⁷Radujme sa, plesajme a vzdávajme mu slávu, lebo nadišla Baránkova svadba a jeho nevesta sa pripravila. ⁸Bolo jej dovolené obliecť sa do čistého žiariaceho kmentu – lebo tým kmentom sú spravodlivé skutky svätých.“ (Zj 19,1.2.6–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Preštuduj si text Zj 19,1–9. V texte zaznieva oslava dvoch rôznych, veľmi protichodných udalostí: odsúdenie smilnice a svadba Baránka s Jeho nevestou. V čom sú obe udalosti ukázkami Božieho spravodlivého a milujúceho charakteru?

Nevera prichádza s veľmi bolestivou cenovkou. Následky postihnú život detí aj ostatných ľudí. Dokonca aj ten najtrpezlivejší z poškodených partnerov môže nakoniec dospieť do bodu, keď si uvedomí, že už niet cesty späť a manželstvo sa nedá zachrániť. Keď náš svet dosiahne stav, v ktorom sa srdcia ľudí zatvrdia natolko, že už nikto ďalší nebude ochotný činiť pokánie, nemá zmysel pokračovať v dejinách hriechu a dovoliť, aby bezuzdné utrpenie pokračovalo. Áno, večné zatratenie ľudí, ktorých sme poznali, bude veľmi pravdepodobne bolestnou skúsenosťou. Ale všetci, čo na svete trpeli pod vládou hriechu, budú oslavovať, že je koniec a že prichádza k obnove sveta tak, ako ho Boh pôvodne navrhol. Už nikdy nedôjde k odvráteniu sa od Boha. Celý vesmír sa totiž na veľmi bolestnej skúsenosti naučil, že Boh mal od začiatku pravdu, keď hovoril o ničivých následkoch, ktoré prichádzajú ako následok oddelenia sa od Neho.

Prečítaj si text Zj 21,1–4. Čo v týchto veršoch predstavuje obraz svadby? Prečo je tento obraz plný nádeje a zaslúbení? Z čoho vyplýva uistenie o nádeji predstavenej v týchto veršoch?

„Manželstvo, zväzok na celý život, je symbolom zväzku medzi Kristom a Jeho cirkvou. Duch, ktorý Kristus prejavuje cirkvi, je duch, ktorý si majú manželia prejavovať navzájom.“ (7T 46)

Kristus trpel nepredstaviteľnou bolesťou, keď Ho ľudstvo odmietlo a city, ktoré majú smerovať len k Bohu, venovalo rôznym modlám. Napriek tomu sa Boh vydal za nás, zaplatil za naše nevery a cudzoložstvá, aby sme, ak budeme činiť pokánie a odvrátíme sa od nich, mali zaslúbenie večného života.

APLIKÁCIA

■ Prečítaj si text 1Pet 1,18.19. Akú istotu môžeme prežívať na základe týchto veršov v súvislosti s koncom zobrazeným v Zj 21,1–4?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítajte si texty Ján 2,1–11; Mat 22,1–14; 2Kor 11,1–5 a Mat 25,1–13.

Keď si uvedomíme, ako nám jednotlivé texty Písma pomáhajú lepšie chápať jednotlivé prorocké, môžeme byť v pokušení vkladať do textov rôzne – často úplne protichodné – významy na základe akýchkoľvek náznakov. Počas stáročí niektorí kresťania zdôrazňovali symboly a obrazy nachádzajúce sa v biblických príbehoch až natolko, že prakticky začali považovať historický príbeh za mýtus. Hoci mnohé časti Písma obsahujú niekoľko rôznych vrstiev výkladu, musíme si uvedomiť, že to nie sme my, kto dáva textu konečný význam. Je to Boh, kto využíva skutočných ľudí a skutočné historické udalosti, aby prostredníctvom nich vyjadril konkrétne poučenie.

Napríklad skutočnú svadobnú hostinu v Káne môžeme zároveň vnímať aj ako metaforu, ktorá upriamuje náš pohľad na prorocké skutočnosti: „Kristovo slovo zaručilo dostatok vína pri hostine. On sa teda vie svojou milosťou dostatočne postarať o to, aby ľudí zbavil nepravosti, obnovil a posilnil človeka.“ (DA 149; CL 93) Alebo ako sa píše na inom mieste v knihe *Cesta lásky*: „Pretože Hospodin, Pán, neurobí nič bez toho, žeby svoj zámer nevyjaval svojím služobníkom, prorokom. (Am 3,7) Tajomné veci patria Hospodinovi, nášmu Bohu a zjavené veci nám i našim synom. (5Moj 29,29) Boh nám to všetko oznámil a jeho požehnanie bude odmenou pre tých, čo s úctou a na modlitbách študujú prorocké knihy.“ (DA 234; CL 147)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si text Ján 2,1–11. V Jánovom evanjeliu sa nachádza veľa prvkov, ktoré predznamenávajú Kristovo budúce dielo. Vykladači si všímajú, akým premysleným spôsobom Ján posúva svojich čitateľov čoraz bližšie ku krížu. Sústreďte sa na opis rôznych aspektov Kristovho charakteru a budúceho kráľovstva v tomto príbehu. Čo sa z tohto príbehu dozvedáme o pláne spasenia alebo o poslednej svadobnej hostine zasľúbenej Božiemu Synovi?
2. Podobenstvo o desiatich pannách je všeobecne známe a na jeho poslanstvo sa často odvolávajú rôzne kázania. Čo nás tento dôležitý príbeh učí o udalostiach posledných dní? Je podstatné, že ženích mešká? Čo sa z podobenstva môžeme naučiť o našom individuálnom vzťahu ku Kristovi? Ako to súvisí s Kristovým vzťahom k cirkvi ako spoločenstvu?
3. Zamyslite sa nad falošnými praktikami, ktoré sa dostali do kresťanstva z pohanstva. Aké sú ďalšie falošné nauky, okrem tej očividnej, nedele, ktorá stojí v rozpore s biblickou sobotou? Ako sa k nám tieto nauky dostali? Čo môžeme urobiť preto, aby sme sa pred nimi chránili? Ako môžeme ostatným pomôcť pochopiť skutočnú podstatu falošných náuk? Akým spôsobom je poslanstvo troch anjelov pokusom o to, aby si ľudia uvedomili podstatu falošných náuk, ktoré sa stali súčasťou kresťanstva?

Týždeň od 20. do 26. apríla

NÁRODY (1)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 10,1–12; 1Moj 12,1–9, 1Sam 8,4–18; Mat 20,25–28; Zj 18,1–4

ÚVODNÝ TEXT

Bola mu odovzdaná moc a sláva i kráľovstvo, aby mu slúžili ľudia každého národa i jazyka. Jeho moc je večná, nikdy nepominie, a jeho kráľovstvo nebude nikdy zničené. (Dan 7,14)

Kniha Zjavenie nám ukazuje Božie riešenia pre náš padlý svet. V posledných kapitolách sa dozvedáme o obnovení prístupu k stromu života. Nielenže je zrušená kliatba z Edenu, ale ako ľudstvo sme znova prijatí do Božej prítomnosti. Knihu Zjavenie môžeme z určitého pohľadu vnímať ako v opačnom poradí usporiadanú knihu Genezis. Preto zostáva kniha Genezis dôležitým kľúčom k pochopeniu toho, ako sa na svete objavil hriech a z neho vyplývajúce problémy.

Jednou z kľúčových otázok v knihách Daniel a Zjavenie je problém svetských vlád a sled ľudských pokusov ovládnuť planétu, ktorá patrí Bohu ako Stvoriteľovi. Keď sa napokon skončí bolestné obdobie hriechu a vzbury, je to práve On, kto bude naveky vládnuť v spravodlivosti.

Obdobie ľudských snáh o vládnutie trvá tisícročia. Nikdy však nefungovali, dokonca ani vtedy, keď sa ľudia snažili dosiahnuť tie najvyššie ideály. Následky ľudských snáh boli často hrozné. Smutné dejiny ľudstva nie sú ničím iným než opisom tragédie, ktorú opakovane prinášajú zlyhania rôznych spoločenských systémov. To všetko sa bude čoraz viac zhoršovať, až kým napokon nebude ustanovené Božie „večné kráľovstvo“ (Dan 7,27).

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme sledovať, ako Biblia rozpráva veľký príbeh ľudských národov, ktoré sa často búrili proti Bohu, odmietali Jeho vedenie, ale On o nich stále stál a chcel ich priviesť späť k sebe prostredníctvom svojho „vyvoleného ľudu“. A práve apokalyptické prorocké knihy (Daniel a Zjavenie) zhŕňajú udalosti tohto príbehu vzbury a plaču, vrátane jeho vyvrcholenia.

- 1Moj 10,1–12: Odmietnutie Boha a počiatky národov sveta (nedeľa)
- 1Moj 12,1–9: Povolanie Abraháma a Boží vyvolený ľud (pondelok)
- 1Sam 8,4–18: Túžba Izraela byť ako iné národy (utorok)
- Mat 20,25–28: Pokušenie cirkvi konať ako pohanské národy (streda)
- Iz 42,6,7; 49,6: Jedinečné poslanie Božieho ľudu predstaviť Jeho charakter všetkým národom (štvrtok)

NIMRÓD A NINIVE

⁸Kúšovi sa narodil Nimród. Stal sa prvým hrdinom na zemi. ⁹Bol udatným lovcom pred Hospodinom. Preto vzniklo úslovie: Udatný lovec pred Hospodinom ako Nimród. ¹⁰Jeho kráľovstvo bolo od počiatku Bábel, Erech, Akkad a Kalne v krajine Šinár. ¹¹Z tejto krajiny vytiahol do Aššúru a vystaval Ninive, Rechobót-Ír, Kelach, ¹²ako aj Resen medzi mestami Ninive a Kelach. To je to veľké mesto. (1Moj 10,8–12)

Záhradu Eden stvoril Boh ako ideálny domov pre ľudské pokolenie. Keď však do tohto príbytku vstúpil hriech, Bohu nezostávalo nič iné, než oddeliť ľudstvo od záhrady a stromu života – aspoň dočasne.

Vyhnaním z Edenu sa ľudia ocitli v novej situácii. Museli ťažko pracovať, aby si zabezpečili svoju ďalšiu existenciu. Život sa stal zložitým. Ľudia museli žiť s bolesťou a v pote tváre (1Moj 3,16–19). Naši prví rodičia verili, že spravodlivý Kráľ im umožní vrátiť sa do záhrady. Prinášali dokonca obete k bránam Edenu vo vernom očakávaní vykúpenia, ktoré Boh hneď od začiatku ponúkol padlému svetu.

„Rajská záhrada zostala na zemi ešte dlho potom, čo ju musel vyhnaný človek opustiť. Padlému ľudskému pokoleniu bolo dovolené ešte dlho hľadiť na domov nevinnosti; no vstup doňho strážili anjeli. Pri rajskej bráne, chránenej cherubom, sa prejavila Božia vznešenosť. Sem prichádzal Adam a jeho synovia uctievať Boha. Tu obnovovali svoj sľub poslušnosti zákonu, ktorého prestúpenie ich vykázalo z raja. Keď vlna nepravosti zaplavila svet a bezbožnosť ľudí mala za následok pustošiacu potopu, ruka, ktorá stvorila raj, vzala ho zo zeme. Pri konečnej obnove, keď bude *nové nebo a nová zem* (Zj 21,1), raj bude znova zriadený v ešte krajšej podobe než na začiatku.“ (PP 62; PP 39)

K vzniknutej situácii sa rôzni ľudia stavali rozlične. Mnohí sa snažili nájsť spôsoby, ktoré by vyriešili vzniknuté problémy. Jedným z takýchto riešení bol vznik mestských štátov, ktoré boli pokusom o vytvorenie jednoduchšieho života a možno aj snahou získať späť to, o čo ľudia prišli stratou Edenu.

Prečítaj si text 1Moj 10,1–12. Na tomto mieste Biblia predstavuje niekoľko kľúčových politických hráčov, ku ktorým sa potom vracajú ďalšie biblické texty, vrátane Ninive a Babylona. Čo sa môžeme naučiť z posolstva týchto veršov v kontexte toho, čo vieme o neskoršom pôsobení Ninive a Babylona?

Niektorí pri čítaní o Nimródovi dospeli k záveru, že je vznešeným hrdinom, podobne ako dobyvateľskí hrdinovia z pohanskej mytológie. Ale keď ho Biblia opisuje ako „hrdinu na zemi“ a „udatného lovca pred Hospodinom“, vôbec nejde o kompliment. Nimród je veľký vo svojom vlastnom hodnotení a stojí „pred“ Hospodinom v tom zmysle, že sa vzpiera Bohu. To, čo vidíme v týchto textoch, je šírenie vzbury proti Bohu. Ide o vzdor, ktorý bude pokračovať, až kým nebude nakoniec celá vzbura navždy vykorenená.

- **Prečo je hriech vzbury proti Bohu oveľa rafinovanejší, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať? Ako sa môžeme chrániť práve pred touto ľudskou črtou?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POVOLANIE ABRAHÁMA

¹Hospodin povedal Abrámovi: „Odíd' zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem! ²Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Bud' požehnaním! ³Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, preklajem. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ (1Moj 12,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V desiatej kapitole knihy Genезis vidíme zrodenie rôznych národov. Slovo zvyčajne prekladané ako „národy“ je *gojim*, čo môže označovať aj pohanov. Genезis 10 nám hovorí, že ľudské pokolenie sa rozdelilo na krajiny, jazyky, rody a „národy“ (1Moj 10,5; pozri tiež Zj 14,6).

Takmer okamžite po uvedení tohto konceptu Boh povoláva Abraháma z jedného z týchto národov, aby sa odlíšil od nich a od toho, čo predstavujú.

Prečítaj si text 1Moj 12,1–9. Prečo Boh povolal Abráma (neskôr Abraháma) z krajiny jeho príbuzenstva a „z domu“ jeho otca?

Boh mal v úmysle prostredníctvom Abraháma vytvoriť národ, ktorý by stál v protiklade k ľudským kráľovstvám. Ich jediným kráľom mal byť samotný Boh, nikto iný. Tento národ mal ukázať, ako by to vyzeralo, keby sa ľudia skutočne vrátili k svojmu Stvoriteľovi. Izrael bol ustanovený ako požehnanie pre „všetky pokolenia zeme“ (1Moj 12,3). Boh ich obdaril svetlom a prednosťami, aké pravdepodobne od potopy svet ešte nevidel.

Prečítaj si 5Moj 4,5–9. Čo povedal Hospodin Abrahámovmu potomstvu, národu, ktorý sa stal naplnením zaslúbení daných Abrahámovi?

Slávu Božieho charakteru nemal odzrkadľovať jednotliviec. Celý národ mal spoločným konaním a v spolupráci s Hospodinom prejať slávu Jeho charakteru. Všimnime si, národ nebol výnimočný vďaka slovám prijatým od Boha a ani pre „ustanovenia a právne predpisy“, ktoré im dal Hospodin. Dôležité bolo, že národ „prilnul“ k Božím slovám. To spôsobilo, že ostatné národy povedali: „Tento veľký národ je naozaj múdry a rozumný.“ (5Moj 4,6) Ľudia môžu byť obdarení veľkými pravdami, ale ak podľa nich nežijú, namiesto požehnania do ich života vstúpia kľatby a smrť.

APLIKÁCIA

- Ako sa tá istá zásada, teda nielen poznať Božie pravdy, ale aj podľa nich žiť, vzťahuje na nás ako adventistov dnes?

DOSTANETE, O ČO STE ŽIADALI

⁴Vtedy sa zhromaždili všetci starší Izraela, prišli k Samuelovi do Rámy
⁵a povedali mu: „Už si starý a tvoji synovia nechodia po твоjich cestách. Usta-
nov nám teda kráľa, ktorý by nás spravoval, ako to majú všetky národy.“
⁶Samuelovi sa však nepáčilo, keď hovorili: „Daj nám kráľa, ktorý by nás spra-
voval.“ Samuel sa modlil k Hospodinovi. ⁷Hospodin povedal Samuelovi:
„Poslúchni ľud vo všetkom, čo si žiada. Keď ma nechcú za kráľa, nepohrdli
tebou, ale mnou.“ (1Sam 8,4–7)

Podľa Božieho ustanovenia Izraeliti nemali mať ľudského panovníka, ako to bolo u ostatných národov. Časom však viera Izraela zakolísala a oni sa ocitli v túžbe po tom, čo mali okolité „národy“, teda pohania.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si 1Sam 8,4–18. Uvažuj o dôvodoch, ktoré viedli „starších Izraela“ k presvedčeniu, že ustanovenie kráľa bude pre národ výborným riešením. Čo nás môže viesť k tomu, že aj my podľahneme podobným pokušeniam?

Je dôležité si všimnúť, že žiadosť o kráľa bola odmietnutím Božej vlády nad Jeho ľudom. Ako bolo ustanovené, národ sa mal zodpovedať priamo Stvoriteľovi a ich vzťah k Nemu sa okrem iného prejavoval prostredníctvom svätyne a služieb v nej. Tým, že si žiadali kráľa, priniesli na seba rovnaké utrpenie, aké zažívali pohanské kráľovstvá: vojenské odvody v kráľovských vojnách, konfiškáciu majetku, dane a ďalšie ťažkosti. Spoznali, že ľudskí mocnári majú tendenciu vládnuť vo svoj vlastný prospech, namiesto láskavosti a starostlivosti, ktoré aplikuje Boh.

Toto nové usporiadanie malo byť trvalé. Ak by Izrael dostal to, o čo žiadal, nebolo by cesty späť, ani keby ľudia zistili, že sa situácia vlastne zhoršila. „Keď budete raz kvôli svojmu kráľovi, ktorého si zvolíte, volať o pomoc, Hospodin sa vám vtedy neozve.“ (1Sam 8,18)

Boh pozná slabosti svojho ľudu a už na začiatku predpovedal, že Izrael si vyžiada ľudského kráľa. Keď k tomu došlo, ukázalo sa, že veľká časť dejín Božieho ľudu sa stala príbehom o dôsledkoch tejto voľby.

Sústredme sa ešte na text 5Moj 17,14–20. Všimnime si, že Boh nehovorí: „ustanovím im kráľa“, ale že je to samotný ľud, kto si povie: „Ustanovím si nad sebou kráľa.“ (5Moj 17,14) Boh vo svojej múdrosti dal určité ustanovenia, ktoré mali Jeho ľud ochrániť pred niektorými zlami ľudskej vlády. Ako však ukázali dejiny národa a jeho kráľov, tieto ustanovenia králi často prehliadali.

Keď si pozorne preštudujeme dejiny Izraela po tom, čo sa rozhodol mať kráľa, zistíme, že národu sa pod vládou kráľov vôbec nedarilo. Hoci medzi množstvom vyslovene zlých kráľov sa našlo aj zopár, ktorí boli výnimkou, treba mať na pamäti, že aj tí „dobrí“ sa dopustili zlého konania (spomeňte si na Dávida a Batšebu). V mnohých prípadoch žil národ pod vládou celej série kráľov, ktorí páchali, „čo je zlé v očiach Hospodinových“ (pozri 1Kráľ 11,6; 1Kráľ 15,26; 1Kráľ 16,30; 2Kráľ 3,2 a podobne).

■ **Či to bolo v minulosti alebo je to dnes, všetky vlády majú spoločné to, že hriešnici vládnu hriešnikom. Môže sa vari niečo pokaziť?**

APLIKÁCIA

VLÁDCOVIA NAD NÁRODMI

²⁵Ježiš ich však zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. ²⁶Medzi vami to tak nebude! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha ²⁷a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. ²⁸Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.“ (Mat 20,25–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pohľad na Božie zaobchádzanie s Izraelom nám prináša hlboké pochopenie Jeho prístupu k cirkvi Novej zmluvy. V mnohých ohľadoch izraelský národ predznamenal chyby cirkvi. Kresťania boli, a stále sú, veľmi náchylní podľahnúť rovnakým pokušeniam ako kedysi Izraeliti.

Pred akou chybou varoval Ježiš učeníkov v úvodných veršoch (Mat 20,25–28)? Ako rozumieš Jeho slovám „medzi vami to tak nebude“?

Izrael žiadal o ľudského kráľa. V konečnom dôsledku však práve králi prispeli k morálnemu úpadku národa. Králi sa postupne stávali čoraz bezbožnejšími, až kým Hospodin nedovolil Babylončanom vziať Jeho ľud do zajatia, ktoré malo slúžiť národu ako náprava.

Niečo podobné môžeme pozorovať aj v dejinách kresťanskej cirkvi. Kresťania sa totiž nemali zorganizovať ako pohanské národy (v zmysle cirkevnej hierarchie). Keď sa k moci dostal Konštantín a vyhlásil, že je kresťanom, veriacim sa ulavilo – prenasledovanie sa skončilo! To samo osebe bolo síce požehnaním, ale cirkvi potom napadlo, že by mohla využiť moc cisára vo svoj vlastný prospech.

V štvrtom storočí vypuklo medzi kresťanmi niekoľko veľkých sporov, a keď cirkev zistila, že ich nedokáže vyriešiť, dovolila cisárovi zasiahnuť. Postupne sa do popredia dostal rímsky biskup, ktorý bol kedysi „prvý medzi rovnými“. Cirkev dovolila štátu zasahovať do náboženských záležitostí, a keď už mal štát nohu vo dverách, všetko sa zhoršovalo.

Podobne ako kedysi u Izraelitov, mnohé z najtemnejších kapitol kresťanskej histórie sú priamym následkom kompromisov cirkvi so svetom. Izrael sa obrátil k uctievaniu modiel a jeho králi boli skazení svojou túžbou po moci – až do tej miery, že ponúkali modlám deti. Aj cirkev postupne prijala mnohé prostriedky a spôsoby vlastné pohanským vládcom a ríšam. Dospelo to až tak ďaleko, že mnohí verní veriaci boli umučení, pretože ich začali považovať za hrozbu pre cirkevno-štátnu inštitúciu.

APLIKÁCIA

- Akým spôsobom môžu pokušenia moci a postavenia ohroziť integritu našej viery v našej vlastnej kultúre alebo v našom spoločenstve?

SVETLO PRE POHANOV

‘Ja, Hospodin, som ťa povolal v spravodlivosti, uchopil som ťa za ruku, stvárnil som ťa a urobil som ťa zmluvou ľudu, svetlom pohanov, ‘aby sa slepým otvorili oči, aby väzni boli vyvedení zo žalára a z väznice tí, čo sedia v temnote. (Iz 42,6.7)

[Hospodin] Povedal: „To je málo, že si mojím služobníkom, aby si povzniesol Jákobove kmene a priviedol späť zachránených Izraela. Ustanovujem ťa za svetlo národov, aby si bol mojou spásou až do končín zeme.“ (Iz 49,6)

Dôvod, pre ktorý Boh povolal k existencii izraelský národ, nebol zvyšok sveta odsúdiť, ale zachrániť ho. Je pravda, že sa niekedy môžeme cítiť ohrození, keď sme konfrontovaní so spravodlivým správaním niekoho iného. Aj preto samotná existencia Izraela slúžila aj na zdôraznenie hriechu a sebestva okolitých pohanských národov. Veriaci žijúci v súlade s Bohom vyzdvihujú Jeho spravodlivý charakter, ktorý prirodzene vedie k poukazovaniu na viny druhých. V ideálnom prípade by životy ľudí, ktorí „zachovávajú Božie prikázania“ (Zj 14,12), mali odzrkadľovať Boží charakter.

Keby však Izraeliti konali podľa Božích požiadaviek a žili podľa Jeho prikázaní, okolité národy by k nim prichádzali v pokoji a chceli by sa o nich a ich Bohu dozvedieť viac. Je tragické, že tieto národy namiesto toho začali viesť proti Izraelitom ničivé vojny, ako to napokon ukázali aj babylonské útoky.

Najlepším príkladom Božieho charakteru bol, samozrejme, Ježiš – jediný človek, ktorý dokonale predstavil Boha. Ježišov dokonalý príklad však nemal slúžiť na naše odsúdenie – hoci nás Jeho dokonalosť vedie k uvedomeniu si vlastnej hriešnosti. Ježišov príklad slúži najmä ako pozvanie k životu inšpirovanému a vedenému Božou láskou (pozri Ján 3,16–21).

Cieľ povolania izraelského národa bol rovnaký ako Boží zámer pri zakladaní cirkvi: Boh túži, aby Jeho ľud spolupôsobil pri privádzaní hriešnikov ku Kristovi. Výzva posolstva troch anjelov, doručená prostredníctvom Jeho cirkvi, nie je určená niekolkým vyvoleným, ale všetkým „obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu“ (Zj 14,6). Zjavenie 18,1 predpovedá, že pred Kristovým návratom bude celá zem osvetlená Božou slávou.

Čo nás učia tieto texty o zámere, ktorý má Boh so svojím ľuďom na tomto svete? Ako môžeme tieto princípy aplikovať na seba?

4Moj 14,17–21

Iz 42,6.7; 49,6; 60,3

Zj 18,1–4

- **Prečítaj si ešte raz Zj 18,1–4, v ktorom zaznieva volanie „ľud môj“ (čiže Boží ľud) spolu s výzvou, aby vyšiel z Babylona. Ako sa to stane? Ako nás, ako cirkev, ktorá nie je „v Babylone“, môže Boh použiť na zvolávanie Božieho ľudu, ktorý je práve teraz „v Babylone“?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítajte si text Iz 44,24–45,13.

„Pozvoľna, najprv opatrne a v tichosti, neskôr už zjavnejšie, podľa toho, ako silnelo a získavalo nadvládu nad zmýšľaním ľudí, toto *tajomstvo nepravosti* konalo svoje zvodné a rúhavé dielo. Pohanské zvyklosti prenikali do kresťanskej cirkvi takmer nepozorovane. Ochotu k ústupkom a kompromisom stlmilo na čas kruté prenasledovanie cirkvi zo strany pohanov. Len čo však prenasledovanie prestalo, kresťanstvo začalo prenikať na kráľovské dvory a do palácov. Kristovskú a apoštolskú skromnosť a jednoduchosť začala nahrádzať pompeznosť a samolúboosť pohanských kniežat a vládcov. Namiesto Božích príkazov sa uprednostňovali ľudské názory a tradície. Na začiatku 4. storočia prijali kresťania s veľkým nadšením formálne obrátenie cisára Konštantína. Keď sa do cirkvi pod rúškom spravodlivosti vkrádali svetské hodnoty, veľmi rýchlo postupoval jej rozklad. Pohanské učenie, obrady a povery značne ovplyvnili vierouku a bohoslužbu povrchné zmýšľajúcich Kristových nasledovníkov.“ (GC 49.50; CL 37)

V súlade s otázkou na konci stredajšieho štúdia je dôležité opýtať sa: Nie sme náhodou všetci v nebezpečenstve (najmä tým, ako sa subjektívne predlžuje čas nášho čakania na Krista), že odložíme „pokornú jednoduchosť Krista a jeho apoštolov“ pre okázalosť, moc, pochvaly a pokušenia sveta? Ak si myslíme, že nie, klameme sami seba.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Keď Boh poslal svoj ľud do babylonského vyhnanstva, bol to pre celý národ mimoriadne bolestivý čas. Abrahám bol povolaný zo zeme Chaldejov, aby ustanovil zmluvný ľud ako svetlo pre celý svet. Teraz sa tento ľud ocitol v okovách zajatia. Počas ich zajatia Boh ukázal Izraelitom, čo všetko by sa mohlo diať, keby boli verní. Nebukadnesar, hlava systému, ktorý je úplne proti Bohu, prichádza ku Kristovi (Daniel 4). Na konci ich zajatia Boh vzbudí perzského kráľa, aby slúžil ako predobraz Krista, prepustí svoj ľud z Babylona a vráti ho do zaslúbenej krajiny. Kýros nebol Izraelita, a predsa si ho Boh vybral, aby ukázal svetu plán spásy, keď vrátil Boží zmluvný ľud do Jeruzalema. Čo sa môžeme naučiť z Božieho náhľadu na celé ľudstvo, keď vo vyššie spomenutých prípadoch využíval aj ľudí mimo Izraela, aby dosiahol svoje ciele?
2. Možno sa necítíme byť „v Babylone“, ale koľko z Babylona sa nachádza v každom z nás? Ako spoznáme tento problém a čo s tým môžeme urobiť?

NÁRODY (2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 2,9–17; Dan 2,31–35; Iz 17,12.13; Dan 7,1–3; Rim 3,10–19; Zj 12,15.16; Zj 10,1–11

ÚVODNÝ TEXT

„Prestaňte! Uznajte, že ja som Boh! Som vyvýšený medzi národmi, som vyvýšený na zemi.“ (Ž 46,11)

V priebehu dejín sa naši ľudia, ktorí tvrdili, že Božím zámerom bolo, aby človek padol ho hriechu. Podľa nich Boh naplánoval hriech a smrť človeka, na základe čoho mohol potom v osobe Ježiša zomrieť na kríži. Podľa týchto teórií mohol Boh len prostredníctvom obeti na kríži jasne a mocne ukázať hĺbku svojej lásky k ľudstvu. Toto uvažovanie vlastne tvrdí, že Boh potreboval, aby ľudstvo zhrešilo. Takýto pohľad na Boha je hrozný a žalostný zároveň. Nikdy nebolo Božím zámerom, aby satan alebo ľudstvo padli. Vzburá satana a potom aj ľudstva bola tragédiou s nesmierne nešťastnými následkami. Veď keby naši prví rodičia nezahrešili, naša radosť v Bohu mohla byť od stvorenia úplná a dokonalá. Tento týždeň sa budeme naďalej zaoberať problémami spôsobenými pádom a túžbou po ľudskej vláde v protiklade k Božej vláde. Tieto pravdy sú mocne zjavené v knihe Daniel. Táto kniha jasne ukazuje, že Boh mal pravdu, keď varoval svoj ľud pred následkami, ktoré so sebou prinesie odvrátenie sa od Neho a túžba po pozemských panovníkoch. Stalo sa však presne to, pred čím Boh varoval. A Boží ľud dostal namiesto Božej vlády pozemských panovníkov, teda hriešnikov, ktorí vládnu hriešnikom. Takáto kombinácia vždy vedie k čoraz väčšiemu zlu.

OSNOVA LEKCIE

Od úplného začiatku Biblie môžeme pozorovať jasný kontrast medzi sebeckými snahami rôznych „národov“ a „kráľovstiev“ a princípmi „Božieho kráľovstva“. V tejto lekcii uvidíme, ako tento dejinný rozpor predstavujú hlavné prorocké obrazy kníh Daniel a Zjavenie. Ukážeme si tiež, ako chce vzbúrené národy Boh osloviť.

- 1Moj 2,8–17: Božie varovanie pred následkami vzbury (nedeľa)
- Daniel 2: Prorocký pohľad na boj medzi „kráľovstvami sveta“ a „Božím kráľovstvom“ (pondelok)
- Daniel 7: Prorocký pohľad na boj medzi „kráľovstvami sveta“ a „Božím kráľovstvom“ (utorok)
- Zjavenie 13: Stabilita Božej vlády a búrlivé rozdelenie sveta (streda)
- Zj 10,8–11: Záverečné posolstvo všetkým národom (štvrtok)

ÚPLNE PRVÉ PRIKÁZANIE

⁸Hospodin, Boh, vysadil záhradu v Edene na východe a postavil do nej človeka, ktorého stvárnil. ⁹Hospodin, Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, na pohľad lákavým a na jedenie chutným. Uprostred záhrady dal vyrásť stromu života a stromu poznania dobra a zla. ... ¹⁵Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil. ¹⁶Hospodin, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, ¹⁷ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.“ (1Moj 2,8–9.15–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Záhrada Eden bola pre prvých ľudí učebňou, miestom, na ktorom sa mali prostredníctvom vzťahu so stvorením neustále učiť o Stvoriteľovi. To sa malo týkať nielen prvých ľudí, ale aj všetkých ich potomkov. „Adam a Eva neboli len deťmi pod Božím otcovským dohľadom, boli aj žiakmi, ktorým vševediaci Tvorca dával rady. ... Tajomstvá viditeľného vesmíru – *divy toho, ktorý je dokonale múdrosť* (Jób 37,15) – im poskytovali nevyčerpatelný prameň poučenia a blaha.“ (PP 50.51; PP 30)

Prečítaj si text 1Moj 2,8–17. Aký bol prvý príkaz, ktorý dal Boh ľudstvu? Prečo bol tento zákaz taký dôležitý?

Vo verši 16 sa prvýkrát objavuje hebrejské sloveso *cava* („prikázať“). Boh dáva ľuďom príkaz nejесť zo stromu poznania dobra a zla (1Moj 2,16.17). O čo vlastne išlo? A vôbec, prečo by mal Boh zakazovať nejaké „poznanie“? Nie je vždy užitočné zažiť, spoznať a vedieť viac?

Podľa Písma nie. Určite, Božím zámerom bolo dať ľuďom čo najväčšie poznanie. Zároveň ich však chcel ušetriť od dlhodobého utrpenia. A práve takéto utrpenie bolo následkom (s)poznania, čo to znamená, keď sa ľudia rozhodnú vládnúť si sami a odmietnu tak vládu Hospodina.

O tisícročia neskôr, keď sa Izraeliti dožadovali kráľa, Hospodin ich nielen zoznámil s následkami takejto túžby (ukázali sme si ich minulý týždeň), ale zároveň svojmu ľudu jasne povedal, že rozhodnutie vzdať sa Jeho priamej vlády bude trvať až do konca časov.

Izraelskí králi boli čoraz bezbožnejší. Následkom zlého príkladu kráľov sa aj celý Boží zmluvný ľud stal takým svetským a takým vzdialeným od svojho poslania, že Boh im dal ešte viac toho, po čom túžili: ľudskú vládu.

Pristupovať ku knihe Daniel s týmto porozumením môže byť poučné: striedanie kráľovstiev zobrazených vo videniach knihy nie je len obžalobou „národov“ (pohanov), ale tiež obžalobou zlyhaní Izraelitov a ich odmietnutia nasledovať Božie *micvot* (prikázania). Namiesto slobody, ktorú ľudia dostali na začiatku v Edene, prežívali teda nesmierne dlhé obdobie otroctva a poddanosti. A práve tento stav sa mal stať novou „učebňou“, kde ochotné srdcia môžu nielen poznávať následky svojho rozhodnutia, ale môžu byť aj svedkami ostrého protikladu medzi kráľovstvami tohto sveta a Božím kráľovstvom.

APLIKÁCIA

- **Uvažuj o poznanií, ktoré by si radšej nemal. Nebol by život každého z nás lepší a krajší, keby sme nevedeli nielen o mnohých podobách zla na svete, ale keby sme predovšetkým nepoznali „smrť“? Ako nám to pomáha pochopiť zákaz, ktorý dostali prví ľudia v Edene?**

DANIEL 2

³¹Ty, kráľ, videl si akúsi mohutnú sochu. Tá socha bola veľká a jej lesk bol veľmi silný; stála pred tebou a jej výzor naháňal strach. ³²Jej hlava bola z rýdzeho zlata, prsia a ramená zo striebra, brucho a bedrá z bronzu. ³³Jej nohy boli zo železa a chodidlá čiastočne zo železa a čiastočne z hlíny. ³⁴Díval si sa, až sa bez zásahu rúk odštiepil kameň a zasiahol chodidlá sochy, čo boli zo železa a z hlíny, a rozdrvil ich. ³⁵Potom sa železo, hlina, bronz, striebro a zlato naraz rozdrvili a boli ako plevy z letnej holohumnice; zdvihol ich vietor a nikde sa už nenašli. Z kameňa, čo zasiahol sochu, stal sa veľký vrch a zaplnil celú zem. (Dan 2,31–35)

Stalo sa to počas babylonského zajatia. Práve vtedy Boh prostredníctvom proroka Daniela predstavil najpútavejšie opisy, aké máme o vzťahu medzi Jeho ľudom a kráľovstvami tohto sveta. Jeho ľud už nebol nezávislou entitou. Boží ľud teraz už len prijímal následky vlastných rozhodnutí. (A možno sa z nich snažil poučiť.)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Úvodný text (Dan 2,31–35) prináša rozsiahly panoramatický pohľad na svetové dejiny až do konca vekov. Aké dôležité pravdy sa môžeme naučiť z tohto úžasného proroctva?

Na konci devätnásteho storočia z mnohých ľudí vyžarovala nová dôvera v ľudský pokrok. Napríklad Svetová výstava v Paríži (1900) bola pozoruhodnou prehliadkou optimistického pohľadu na budúcnosť. Všetci verili, že očividný a často dychberúci technologický a vedecký pokrok pomôže konečne vyriešiť aj tie najhoršie problémy ľudstva. Vstup do dvadsiateho storočia vnímali mnohí myslitelia s neskrývaným optimizmom. Boli presvedčení, že osvietenské ideály – medzi ktoré patrili ľudská dokonalosť a sila rozumu – prinesú ľudstvu novú, úžasnú éru.

Prvá svetová vojna však tieto sny rýchlo zničila. Do konca dvadsiateho storočia v rôznych vojnách zahynulo viac ako dvesto miliónov ľudí. Možno sme pokročili v technologickom zmysle, ale určite nie v morálnom. Aby sme parafrázovali slová Martina Luthera Kinga, *máme neomylné strely, ale pomýlených ľudí*. A to je naozaj desivá kombinácia.

Mnohí študenti proroctiev si všimli, že kovy spomenuté v Danielovi 2 sú zoradené podľa svojej hodnoty zostupne: zlato sa znehodnocuje na striebro, striebro na mosadz a mosadz na železo, až kým sa celý obraz neskončí železom a hlinou. Charles Darwin, Karl Marx a ďalší myslitelia devätnásteho storočia sa nás pokúšali presvedčiť, že ľudstvo nejakým spôsobom smeruje nahor a vpred – že sa biologicky a sociálne vyvíjame. Je pravda, že v niektorých smeroch sa ľudská existencia naozaj zlepšila (aspoň na hmotnej úrovni). Kto sa však zameria na spôsob, akým je dnešný svet spravovaný, a na rozhodnutia, ktoré sa v ňom prijímajú, ten asi ťažko bude hľadiť do budúcnosti s bezbrehým optimizmom v súvislosti s mierom, bezpečnosťou a prosperitou.

- Ježiš varoval: „Budete počuť správy o vojnách a chýry o bojoch. ... Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu, miestami bude hlad a zemetrasenia.“ (Mat 24,6.7) Tieto varovania znejú vážne. V čom pre nás môžu byť zdrojom útechy?

APLIKÁCIA

DANIEL 7

¹V prvom roku babylonského kráľa Belšaccara mal Daniel sen. Práve keď ležal na svojom lôžku, mal vo svojej mysli videnia. Podstatné veci svojho sna zapísal. ²Daniel povedal: „Vo svojom nočnom videní som videl, ako štyri nebeské vetry rozbúrili veľké more. ³Z mora vystúpili štyri veľké šelmy, líšiace sa jedna od druhej. (Dan 7,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Sen z Daniela 2 mal možnosť poznať ako prvý babylonský kráľ. Videnie z Daniela 7 naproti tomu dostal hebrejský prorok, člen Božieho zmluvného ľudu.

Daniel má príležitosť uvidieť rovnakú tému ako Nebukadnesar, hoci z inej perspektívy. Namiesto sochy vidí sled národov, ktoré vystupujú z mora ako výsledok vetra víriaceho vodu. Tieto národy boli v stave ustavičných sporov, čo malo za následok neustále presuny moci medzi nimi. Verše ako Ž 65,6–9; Iz 17,12.13 a Jer 46,7.8 používajú analógiu záplav a vln na zobrazenie nepokoja medzi národmi.

Naproti tomu zaslúbená krajina existovala, aspoň na určitý čas, ako ostrov pokoja a bezpečia uprostred mora pohanských kráľovstiev. Svätý národ stál na pevnom základe Božej vlády, na rozdiel od nepoddajných národov okolo neho.

Sústred' sa na úvodné verše (Dan 7,1–3). V tejto scéne je veľa pohybu. Čo sa môžeme naučiť z týchto obrazov? Čo predstavujú šelmy (zvieratá), ktoré vystupujú z mora?

Daniel sleduje chaos pohanských vojen, keď zrazu z mora začnú vystupovať veľké šelmy. Problémy a spory medzi pohanmi sa teraz stávajú súčasťou problémov jeho vlastného národa. To Izraeliti sa rozhodli žiť ako pohanania, takže teraz budú žiť s (a pod) pohanmi. Počnúc babylonskou nadvládou sa Boží zmluvný ľud už nikdy netešil úplnej alebo dlhotrvajúcej samostatnosti.

Táto strata samostatnosti bude aj pre dnešný Boží ľud pretrvávať až do konca časov – teda do chvíle, keď sa Kristus konečne vráti na svoje právoplatné miesto ako náš Kráľ. V Novej zmluve pokračuje utrpenie Božieho ľudu najprv pod nadvládou Rímskej ríše a neskôr pod prenasledovaním malého rohu, nástupcu pohanského Ríma.

Hoci z pohľadu dejín boli niektoré kráľovstvá, ríše či národy „lepšie“ ako iné, a niektoré obdobia boli pokojnejšie, prevažná väčšina histórie národov, ľudí a ríš prechádzala od jednej tragédie k druhej a od jedného utláčateľa k druhému. Často sa to všetko deje pod vládcami, ktorí všetkých presviedčajú o svojich najlepších úmysloch. Táto historická skúsenosť stojí v príkrom rozpore s Božími zámermi pre ľudstvo. Ľudia sa však rozhodli inak.

APLIKÁCIA

- Ako nám text Rim 3,10–19 pomáha lepšie chápať, čo sa vo svete deje? V čom verš 19 ukazuje, prečo vo svojom živote tak zúfalo potrebujeme evanjelium?

MEDZI ZEMOU A MOROM

¹⁵Had vychrlil za ženou zo svojej tlamy vodu ako rieku, aby ju rieka strhla.

¹⁶Ale zem žene pomohla. Otvorila svoje ústa a pohltila rieku, ktorú drak vychrlil zo svojej tlamy. (Zj 12,15.16)

¹Videl som vystupovať z mora šelmu. Mala desať rohov a sedem hláv, na rohoch desať diadémov a na hlavách rúhavé mená. ... ¹¹Potom som videl inú šelmu vystupovať zo zeme. Mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak. (Zj 13,1.13)

Biblické obrazy zeme a mora (alebo vody všeobecne) sú najmä v prorockých veľmi dôležité a poučné. Zamerajme sa teda na ostrý kontrast medzi symbolmi *zeme* a *mora* v biblických prorockých.

„Symbolicky, keď zem a more stoja vedľa seba, zem často predstavuje usporiadaný svet alebo dokonca krajinu Izraela, zatiaľ čo more označuje pohanské národy, ktoré ho ohrozujú tak, ako more ohrozuje pevninu.“ (NEALL, Beatrice S., „Sealed Saints and the Tribulation“ v *Symposium on Revelation*, Book 1, ed. Frank B. Holbrook, Silver Spring, MD: BRI, GC SDA, 1992, s. 260)

Z tohto pohľadu je *pevnina* (zem) miestom stability vychádzajúcej z Božej vlády, kým more predstavuje nestabilný nepokoj národov majúcich svoj základ v ľudskej pýche.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V súvislosti s myšlienkou vyjadrenou vyššie si preštuduj úvodné verše (Zj 12,15.16 a 13,1.11). Všimni si vzájomné postavenie vody a zeme. Ako nám tieto obrazy môžu pomôcť pochopiť biblické prorocké?

Všimnime si, že drak používa *vodu* na prenasledovanie ženy (cirkvi). Ako sme videli, v prorockých voda často symbolizuje svetské vlády a nepokoj a chaos, ktoré ich sprevádzajú. Môžeme teda sledovať, ako satan dokáže využívať masy, pobádané ich vodcami, na prenasledovanie Božieho ľudu počas veľkej časti dejín cirkvi.

Adventisti siedmeho dňa si uvedomili, že Zj 12,16 odkazuje na migráciu prenasledovaných veriacich do Nového sveta. Ak je naše chápanie *zeme* a *mora* správne, čo to hovorí o založení Americkej republiky (historický názov odkazujúci na obdobie formovania dnešných Spojených štátov amerických)?

Mohli by sme túto „zem“ považovať za obdobu „zaslúbenej zeme“, teda miesta vyhradeného pre Boží ľud? Mohol by to byť dôvod, prečo sa šelma zo zeme najprv javí ako Baránok? Hoci Amerika nikdy nebola „novým Izraelom“, ako to niektorí z jej prvých zakladateľov radi tvrdili, dlho bola krajinou náboženskej slobody pre milióny ľudí utláčaných a prenasledovaných pre svoju vieru.

Žiaľ, táto šelma pripomínajúca Baránka bude jedného dňa hovoriť „ako drak“ (Zj 13,11). Spojené štáty, ktoré boli pre prenasledovaných veľmi dlho majákom náboženskej slobody, stanú sa hlavným náboženským prenasledovateľom. Ide o ďalší následok toho, čo sa stalo, keď ľudia odmietli Božiu vládu a rozhodli sa vládnuť si sami.

■ Čo môžeš urobiť preto, aby stál tvoj život na základoch Božej stability a nemennosti (na „zemi“) a nebol si zmietaný zmätkom a pýchou sveta („morom“)?

APLIKÁCIA

„MUSÍŠ OPĎ PROROKOVAŤ“

⁸Tu hlas, ktorý som počul z neba, znova ku mne prehovoril a povedal: „Chod, vezmi otvorenú knihu z ruky anjela, čo stojí na mori a na zemi.“ ⁹Pristúpil som k anjelovi a povedal som mu, aby mi tú knižku dal. Odpovedal mi: „Vezmi a zjedz ju; v žalúdku ti zhorkne, ale v ústach bude sladká ako med.“ ¹⁰A vzal som knižku z ruky anjela a zjedol som ju. V ústach bola sladká ako med, ale keď som ju zjedol, zhorkla mi v žalúdku. ¹¹Tu mi povedal: „Musíš opäť prorokovať o mnohých ľuďoch, národoch, jazykoch a kráľoch.“ (Zj 10,8–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Cirkev ostatkov sa zrodila v Novom svete, presne tam, kam v sedemnástom a osemnástom storočí utekali ľudia túžiaci po náboženskej slobode. Vzhľadom na dlhotrvajúce náboženské a politické prekážky, ktoré existovali v iných častiach sveta, je nepravdepodobné, že by toto hnutie tak rýchlo a s takou mocou povstalo na nejakom inom mieste než v novej krajine, z ktorej sa neskôr stali Spojené štáty.

Prečítaj si text Zj 10,1–11, ktorý opisuje zrod hnutia ostatkov. Vyhľadaj v týchto veršoch niektoré prvky, o ktorých sme hovorili (napríklad „národy“, zem a more). Bez toho, aby sme do tohto textu vkladali svoje vlastné myšlienky, čo sa z týchto veršov môžeme dozvedieť a naučiť?

Anjel volá mohutným hlasom, podobne ako to robia traja anjeli zo Zjavenia 14 a anjel zo Zjavenia 18. V dejinách ide o veľmi naliehavý moment. Začína sa totiž dielo cirkvi ostatkov adresované *mnohým ľuďom, národom, jazykom a kráľom* (Zj 10,11).

Anjel drží „knižku“ (gr. *biblaridion*, doslova „malý zvitok“) – pravdepodobne knihu Daniel (pozri Dan 12,4) –, ktorá je otvorená po prvýkrát po mnohých generáciách. Anjel stojí jednou nohou na mori a druhou na zemi. Môže to vyjadrovať myšlienku, že poslanstvo je určené pre celú zem (Starý aj Nový svet) v zemepisnom zmysle. Tento obraz však môže vyjadrovať aj to, že ide o poslanstvo adresované všetkým národom: teda ľuďom, ktorí žijú na zemi, aj tým, ktorí žijú v mori „pohanov“.

Svet konečne ožiari Božia sláva a každý bude môcť počuť poslanstvo zo Zjavenia 14 učené pre čas konca. Podobne ako v prípade Izraela je poslaním cirkvi ostatkov kázať evanjelium „po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.“ (Mat 24,14)

Boh posúva ľudské dejiny k ich veľkému záveru. Bude to znamenať nielen koniec ľudských ríš a vlád, ale aj večnú vládu Krista na Božom tróne. Už v knihe Daniel Biblia úplne jasne, bez akýchkoľvek pochybností hovorí, že všetky pozemské kráľovstvá budú vykorenené. Po týchto ríšach a ich ohavnom dejinnom dedičstve nezostane ani stopy, pretože ich nahradí večné Božie kráľovstvo (Dan 2,34.35.44.45). Bude to kráľovstvo, kde hriech, utrpenie, choroba, zlo a smrť už nikdy nepovstanú (Zj 21,1–4).

APLIKÁCIA

- Proroctvá z Daniela 2 a 7 veľmi presne predpovedali vzostup a pád všetkých spomenutých svetských ríš. Ide o úžasnú presnosť, ak si uvedomíme, kedy vznikla kniha Daniel. V čom nám toto poslanstvo môže pomôcť dôverovať Bohu aj v súvislosti so zaslúbením o večnom a spravodlivom kráľovstve nášho Boha?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Babylonská veža“ (PP 117–124; NÚD 51–53).

*„Videl som nové nebo a novú Zem. Lebo prvé nebo a prvá Zem sa pominuli a ani mora už niet. (Zj 21,1) Oheň, ktorý zničí bezbožných, očistí Zem. Budú z nej odstránené všetky stopy zla. Nebude žiadne večné horiace peklo, ktoré by vykúpeným pripomínalo strašné následky hriechu. Jedinou pripomienkou budú stopy po ukrižovaní, ktoré nášmu Spasiteľovi zostanú navždy. Na jeho ranenej hlave, v jeho boku, na rukách a nohách zostanú jazvy po strašnom skutku, ktorý spôsobil hriech. Prorok predstavil Krista v jeho budúcej sláve takto: *Lúče mu z ruky šľahajú a tým je zahalená jeho moc.*“ (Hab 3,4) Prebodnutý bok, s prúdom vytekajúcej krvi, ktorá zmierila človeka s Bohom, je zdrojom Spasiteľovej slávy a v ňom je zahalená jeho moc. Vďaka svojej výkupnej obeti má moc zachraňovať (Iz 63,1). Spasiteľ má moc spravodlivo naložiť so všetkými, ktorí pohrdli Božou milosťou. Stopy po ponížení sú jeho najvyššou poctou. Po nekonečné veky budú golgotské rany zvelebovať Krista a hlásať jeho moc.“ (GC 674; ZTDS 447)*

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Všetky pozemské úspechy – bez ohľadu na ich majestátnosť, slávu a obdivuhodnosť – budú napokon premenené na prach a popol. To sa týka všetkých pozemských snáh, o ktoré sa tu na zemi usilujeme. Prečo je vždy dôležité mať na pamäti tento pohľad? Ako nám toto vedomie môže pomôcť mať v živote správne usporiadané priority?
2. Pozorne si preštudujte opis šelmy z mora v Zj 13,1–10. V čom je táto šelma prirodzeným dôsledkom zmýšľania Babylona? Je to jednoznačne sumár všetkých ľudských „národov“, od Babylona až po mocnosť malého rohu. Aké charakteristiky každej ríše pretrvali po celý čas? Akými spôsobmi svet v dnešnej dobe odzrkadľuje hodnoty Babylona alebo napríklad Ríma?
3. Ako môžeme ako adventisti nájsť správnu rovnováhu medzi nasledovaním Boha a poslúchaním zákonov štátu, v ktorom žijeme? Čo sa stane, keď poslušnosť jedného vedie k neposlušnosti druhého?

Týždeň od 4. do 10. mája

POCHOPENIE OBETE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Iz 1,2–15; Heb 10,3–10; 2Moj 12,1–11, 1Kor 5,7; Ag 2,7–9; Iz 6,1–5; Zj 4,7–11

ÚVODNÝ TEXT

⁹A spievali novú pieseň: „Hoden si vziať knihu a otvoriť jej pečate, lebo si bol zabitý a svojou krvou si Bohu vykúpil ľudí z každého kmeňa, jazyka, ľudu i národa, ¹⁰urobil si ich kráľovstvom a kňazmi nášmu Bohu, oni budú kralovať na zemi. (Zj 5,9.10)

Keď Ježiš prišiel za Jánom Krstiteľom, ten o ňom povedal: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“ (Ján 1,29) Bol to neklamný odkaz na myšlienku obetovania zvierat, ktoré poukazovali na Kristovu zástupnú smrť v prospech celého ľudstva.

V Biblii sa téme obetovania zvierat nedá vyhnúť. Na stránkach Písma je všadeprítomná a zohráva ústrednú úlohu aj vo veľkej scéne v knihe Zjavenie, kde sa Ján vo videní ocitá v Božej trónnej sále (Zjavenie 4 a 5). Skutočnosť, že Ježiš sa objavuje v tejto kľúčovej scéne a vyzerá ako zabitý Baránok (Zj 5,6), je dôležitým kľúčom k pochopeniu celej uvedenej časti (Zjavenie 4 a 5).

Tento týždeň sa pozrieme na vybrané témy obetovania, ktoré nám pomáhajú v chápaní Ježiša ako zabitého Baránka, hlavného predstaviteľa scény v trónnej sále. Ježiš je v tejto scéne jediný, kto je „hoden“. Jeho jedinečná spôsobilosť veľa hovorí o tom, čo Hospodin predstavil ľuďom prostredníctvom obetného systému. Ukazuje na Ježiša ako na Boha nekonečnej lásky, ktorý priniesol najvyššiu obeť. Nad Jeho činom budeme my aj ostatné inteligentné bytosti vo vesmíre žasnúť po celú večnosť.

OSNOVA LEKCIE

V centre posolstva prorockej knihy Zjavenie sa opakovane spomína symbolická postava obetovaného „Baránka“. Pri štúdiu tejto lekcie sa preto podrobnejšie pozrieme na biblické pozadie obrazov obete, najmä obete baránka, a na ich význam a posolstvo pre nás.

- Iz 56,10–13; 1Moj 4,4: Prinášanie obetí – dva rôzne prístupy (nedela)
- Heb 10,1–10: Zvieracie obete ako predobraz Kristovej obete (pondelok)
- 2Moj 12:5.6; Iz 53,6–8: Veľkonočný baránok ako predobraz Krista (utorok)
- Ag 2,7–9: Pravý Baránok vstupuje do chrámu (streda)
- Zj 4,7–11: Pravý Baránok ako naša jediná nádej (štvrtok)

MÁRNE OBETE?

¹⁰Kniežatá Sodomy, počujte Hospodinovo slovo, ľud Gomory, čuj poučenie nášho Boha. ¹¹„Načo mi je množstvo vašich obiet?“ povie Hospodin. „Som nasýtený spaľovanými obetami baranov, tukom vykŕmeného dobytky; nemám v oblube krv býčkov, baránkov a capov. ¹²Keď prichádzate pred moju tvár, kto vás o to žiada, aby ste šliapali moje nádvorie? ¹³Neprinášajte už bezcennú obeť, odporné je mi kadidlo, novmesiac, sobota a zvolané zhromaždenia. Nemôžem vystáť zlo so slávnostnými zhromaždeniami! (Iz 56,10–13)

Ábel obetoval prvorodené zo svojho stáda s tukom. Hospodin priaznivo zhliadol na Ábela a na jeho obeť. (1Moj 4,4)

Ak vedľa seba postavíme dve zdánlivo protichodné myšlienky, nezriedka to býva veľmi poučné. O povahe obetí sa môžeme z Písma veľa naučiť na základe toho, ako Boh *odmietol* obeť prinášané Jeho ľuďom.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Porovnaj texty Iz 1,2–15 s Iz 56,6.7 a Ž 51,19. Čo dôležité sa tu dozvedáme o obetovaní?

Toto tragické obdobie dejín Izraela nebolo prvým prípadom, keď Boh odmietol prijať prinesené obeť. Niečo podobné sa stalo už na úplnom začiatku dejín spásy, keď Ábelovu obeť Boh prijal, zatiaľ čo Kainovu nie. Táto raná epizóda nám dáva ďalšiu príležitosť nájsť rozdiel medzi obetami, ktoré Boh prijíma a ktoré odmieta (pozri 1Moj 4,3–7 a Heb 11,4).

V čase pôsobenia proroka Izaiáša sa Izrael nachádzal vo veľmi neutešenom duchovnom stave. Ľudia si formálne „odškrtávali“ svoje náboženské povinnosti, aby naplnili minimálne náboženské požiadavky a zároveň si mohli žiť tak, ako sa im páčilo. Obete, ktoré prinášali, vychádzali z ich sebeckej predstavy o tom, čo im zabezpečí pokoj a prosperitu. V konečnom dôsledku teda išlo len o prázdne rituály. Podobne ako v Kainovom prípade, ani im nezáležalo na tom, či sa Bohu úprimne odovzdali a či sa podriadili Jeho vláde.

Je to ten istý duch, ktorý pôsobí aj vo všetkých kráľovstvách tohto sveta. Je to duch sebestačnosti a sebeckosti. Kain chcel žiť podľa vlastných predstáv a prinášanie obetí bolo pre neho len vyprázdnenou náboženskou povinnosťou, ktorú si navyše prispôbil podľa seba. Môžeme si celkom živo predstaviť, že Boha považoval za záťaž, prekážku, ktorá mu bránila vydať sa po vlastnej ceste. Ábel však priniesol obeť, akú Boh požadoval. Táto obeť pripomínala zaslúbenie, ktoré dal Boh ľuďom o príchode Mesiáša (1Moj 3,15). Obetoval baránka, ktorý ukazoval na Kristov spásny čin na Golgote.

„Ábel sa považoval za hriešnika. Chápal, že medzi ním a Bohom stojí hriech a že odplatou zaň je smrť. Priniesol zabitú obeť, čím uznal požiadavky zákona, ktorý bol prestúpený. Preliatím krvi vzhliadal ku Kristovi, ktorý zomrie na Kríži. Pretože dôveroval v zmierujúcu obeť, ktorá bude vykonaná, dostal svedectvo, že je spravodlivý a jeho obeť je prijatá.“ (PP 72; NÚD 29)

- **Prečo je dôležité, aby naše konanie nebolo len prázdny obradom? Ako sa môžeme naučiť úplne spoliehať na Ježišovu obeť za nás ako na tú jedinou nádej, ktorá má moc priniesť nám záchranu?**

APLIKÁCIA

KRV BÝKOV A KÔZ

⁴Je predsa nemožné, aby krv býkov a capov odstraňovala hriechy. ⁵A preto keď Kristus prichádza na svet, hovorí: Obety ani dary si neželáš, ale dal si mi telo. ⁶Spaľované obety ani obety za hriech sa ti nepáčili. ⁷Vtedy som povedal: Hľa, prichádzam, vo zvitku knihy je o mne napísané, aby som plnil tvoju vôľu, Bože. ⁸Najprv hovorí: Obety ani dary, ani spaľované obety, ani obety za hriech si nechcel, ani sa ti nepáčili – a tie sa predsa prinášajú podľa Zákona. ⁹Vtedy povedal: Hľa, prichádzam, aby som plnil tvoju vôľu. Ruší prvé, aby ustanovil druhé. ¹⁰V tejto vôli sme raz navždy posvätení obetou tela Ježiša Krista. (Heb 10,4–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Mnohí kritici odmietajú prinášanie obetí s tvrdením, že ide o krutý, nemilosrdný a vo svojej podstate nespravodlivý koncept. Presne o to však ide! Kristova smrť bola krutá, nemilosrdná a nespravodlivá – veď predsa nevinný umieral za vinných hriešnikov. Presne to však bolo nevyhnutné na vyriešenie problému hriechu. A práve na Kristovu smrť poukazovali všetky tie obete, ktoré z ľudského pohľadu môžeme vnímať ako kruté, nemilosrdné a nespravodlivé.

Prečítaj si text Heb 10,1–10. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o obetiach, ktoré prinášal Boží ľud v Starej zmluve? Ak hriešnici v skutočnosti nemohli byť spasení prostredníctvom týchto obetí, prečo ich vlastne prinášali?

Baránky a iné obetné zvieratá boli iba symbolmi, ktoré ukazovali do budúcnosti, na zmierujúcu obeť Baránka Božieho. Išlo o skutky viery, ktoré dali hriešnikom hmatateľný spôsob, ako vyjadriť vieru v dielo prichádzajúceho Mesiáša. Takýto druh predobrazných symbolov nazývame aj *typ*, ktorý je naplnený prostredníctvom *antitypu*, teda príchodom alebo uskutočnením toho, na čo *typ* poukazoval. Niektorí dokonca opísali obete ako „mini proroctvá“ o Ježišovej smrti na kríži.

Obrady spojené s prinášaním obetí by sme mohli pripodobniť platbe za cestu. Keď si kúpime lístok na vlak alebo letenku, nedostaneme hneď cestu, za ktorú sme zaplatili. Namiesto toho dostaneme lístok alebo letenku, ktoré sú vlastne akýmsi symbolom alebo príslubom budúcej cesty. Na tom vytlačenej kúsku papiera môžeme sedieť, koľko chceme, nedopraví nás nikam. Po nastúpení do vlaku alebo lietadla však napokon dostaneme to, za čo sme zaplatili. Papierový lístok či letenka sa v tej chvíli stávajú zbytočnosťou.

Tak to bolo aj s obetnými zvieratami. Zohrali dôležitú úlohu, no akonáhle bola prinesená skutočná obeť, stratili zmysel. Táto skutočnosť sa prejavila aj tým, že pri Ježišovej smrti sa roztrhla opona oddelujúca svätyňou od svätyne svätých v pozemskej svätyni. „Chránová opona sa roztrhla na dvoje odhora až nadol.“ (Mar 15,38) Celý obetný systém a chrám – to všetko poukazovalo na Ježišovú smrť na kríži. Keď Ježiš na kríži naplnil svoje zaslúbenie a keď potom svojím zmŕtvychvstaním porazil smrť, predobrazy sa stali nepotrebnými.

APLIKÁCIA

■ Aký zlý musí byť hriech, že ho mohla poraziť len smrť Ježiša, vteleného Slova (pozri Ján 1,1–3.14)? Ako by mala táto skutočnosť formovať náš postoj k hriechu?

VEĽKONOČNÝ BARÁNOK

⁵Baránok musí byť bez chyby, ročný samček. Môžete ho vybrať z jahniat alebo z kozliat. ⁶Budete ho opatrovať do štrnásteho dňa tohto mesiaca a pred večerom ho celé zhromaždenie izraelskej pospolitosti zareže. (2Moj 12,5,6)

⁶Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodin na neho uvalil neprávosti nás všetkých. ⁷Bol trápený a on sa nechal ponížovať, neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie; neotvoril ústa ako ovca, ktorá onemie pred strihačom. ⁸Zo zovretia a súdu bol vzatý. Kto uvažuje o jeho pokolení? Ved' bol vyťatý z krajiny živých, pre nepravosť svojho ľudu bol ranený. (Iz 53,6–8)

Kniha Zjavenie hovorí o Ježišovi ako o „Baránkovi“ takmer tridsaťkrát. Od prvých dní plánu vykúpenia Boží ľud používal baránky ako symbol prichádzajúceho Mesiáša. Ábel obetoval „prvorođené zo svojho stáda“ (1Moj 4,4) a predtým, ako Izraeliti vyšli z Egypta do zaslúbenej krajiny, dostali pokyn, aby vykúpili každého prvorođeného človeka alebo zviera jednoročným baránkom (2Moj 12,5).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty 2Moj 12,1–11; Iz 53,6–8; 1Kor 5,7 a Zj 5,6. Čo nás tieto verše učia o Ježišovi ako o veľkonočnej obeti? Čo to znamená pre každého z nás?

Desiatky rokov po smrti, vzkriesení a nanebovstúpení Krista uvažoval vo svojom liste apoštol Peter o tom, čo sa vlastne vtedy udialo: „Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie pominuteľnými vecami, striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista. On ako bezchybný a nepoškvrnený baránok bol na to síce vopred vyhladený ešte pred stvorením sveta, ale zjavený v posledných časoch kvôli vám.“ (1Pet 1,18–20)

Ježiš prežil na zemi život, ktorý naplno dosvedčil Božiu svätosť. My ostatní sme zhrešili a našimi hriešnymi životmi doslova *klameme* o povahe nášho Stvoriteľa.

Ježiš sa však stal *posledným Adamom* (1Kor 15,45). Tam, kde sme my zlyhali, On prežil dokonalý život. Vo svojej ľudskosti bol všetkým, čím ľudské pokolenie malo byť. Dokonale odzrkadlil Božiu slávu. Filipovi povedal: „Kto videl mňa, videl aj Otca.“ (Ján 14,9)

Ježiš bol medzitým na sviatok Paschy ukrižovaný, čím sa ukázalo, že práve On je predpovedaným Baránkom (antitypom). Ježiš pred veľkňazom dosvedčil, že o svojom učení „hovoril verejne“ (Ján 18,19.20). Táto zmienka je veľmi dôležitá. V súvislosti s veľkonočným baránkom deti Izraela dostali pokyn, aby si vybrali baránka na Veľkú noc a počas dní pred obetovaním ho opatrovali, „majúc naň pozor“ (Roh.), vo význame *mali ho pred očami* (2Moj 12,5,6). Keď sa veľkňaz pýtal Ježiša na Jeho učenie, Ježiš poukázal na skutočnosť, že On sám „hovoril verejne“ v chráme, aby si každý mohol zvážiť Jeho slová. Jeho život, Jeho skutky aj Jeho učenie – to všetko odhalilo, kým skutočne je. On je Baránok bez poškvrny, najmocnejšie vyjadrenie Božej spravodlivosti a slávy.

- Ako môžeme lepšie odzrkadľovať dokonalý charakter Ježiša vo svojom živote?

APLIKÁCIA

JEŽIŠ V CHRÁME

‘Ked’ zatrasiem i všetkými národmi, prídu skvosty všetkých národov a naplním tento dom slávou,’ hovorí Hospodin zástupov. ⁸‘Moje je striebro, moje je zlato,’ znie výrok Hospodina zástupov. Prísľub Božieho požehnania ⁹‘Budúca sláva tohto domu bude väčšia ako predchádzajúca,’ hovorí Hospodin zástupov, „a na tomto mieste budem udeľovať pokoj,’ znie výrok Hospodina zástupov. (Ag 2,7–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V celom príbehu o spáse sa nachádza napätie. Boh chce obnoviť spoločenstvo, ktoré sme s Ním kedysi mali, a túži sa k nám priblížiť. Ale ak by Boh priviedol hriešnikov do svojej prítomnosti, zničilo by ich to. Dávid spieva: „Ty predsa nie si božstvo, čo sa v bezbožnosti kochá, u teba nešlachetný nemá miesta.“ (Ž 5,5) Dávid zároveň zdôrazňuje: „Ja však z tvojej veľkej milosti smiem vojsť do tvojho domu, s bážňou pred tebou sa budem klaňať v tvojom svätom chráme.“ (Ž 5,8)

Ked’ sa staval druhý chrám, prorok Aggeus priniesol úžasné zaslúbenie: nový chrám bude slávnejší ako ten predchádzajúci. Čo je hlavnou myšlienkou proroctva predstaveného v úvodnom texte (Ag 2,7–9)?

Ked’ Šalamún zasvätil prvý chrám, „Hospodinova sláva“, ktorá sprevádzala deti Izraela na ceste do Kanaánu – naplnila chrám vo forme „oblaku“, a tak kňazi nemohli dokončiť svoje dielo služby (1 Kráľ 8,10.11). Ked’ bol zasvätený druhý chrám, archa zmluvy, ktorá predstavovala Boží trón, chýbala, pretože ju Jeremiáš ukryl. Doslovná Božia prítomnosť tentoraz chrám nenaplnila. Pre celé zhromaždenie to bola bolestná skúsenosť. Ako by sa teda mohlo naplniť Hospodinovo zaslúbenie, ktoré sprostredkoval Aggeus?

Práve v druhom chráme sa Ježiš, vtelenie Boha, zjavil v osobe – v tele a krvi. Sám Boh vystúpil spoza opony, aby sa stal jedným z nás a pripojil sa k nám v tomto padlom a hriechom poznačenom svete. Boží Syn sa stal Synom človeka. My sme preto mohli vidieť Jeho tvár, počuť Jeho hlas a byť svedkami napríklad toho, ako sa dotkol nečistého malomocného a uzdravil ho (Mat 8,3). Namiesto toho, aby nás Boh priviedol bližšie k sebe, On zostúpil k nám, a tým sme sa my dostali bližšie k Nemu. Prišiel k nám osobne. Niet divu, že Biblia hovorí o Ježišovi: „Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel, čo v preklade znamená: *Boh s nami*.“ (Mat 1,23) Zamyslime sa nad tým, čo to znamená: Stvoriteľ vesmíru zostúpil k nám („zmaril sa“, ponížil sa; pozri Fil 2,7.8), aby medzi nami nielen žil, ale aby za nás aj zomrel.

APLIKÁCIA ■ Kríž je nesporne najväčším prejavom Božej lásky. Akými ďalšími spôsobmi môžeme vidieť a zažiť realitu Božej lásky?

LEBO TY SI STVORIL VŠETKY VECI!

⁷Prvá bytosť bola podobná levovi, druhá bytosť bola podobná býkovi, tretia bytosť mala akoby ľudskú tvár a štvrtá bytosť bola podobná letiacemu orlovi. ⁸Každá z týchto štyroch bytostí mala po šesť krídel; dookola i zvnútra boli plné očí a bez prestania, dňom i nocou volali: „Svätý, svätý, svätý Pán, Boh, Všemohúci, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde.“ ⁹A vždy, keď tie bytosti vzdajú slávu, česť a vďaku tomu, čo sedí na tróne a žije na veky vekov, ¹⁰tých dvadsaťštyri starších padá pred tým, čo sedí na tróne a klaňajú sa tomu, čo žije na veky vekov. Svoje vence hádžu pred trón a hovoria: ¹¹„Hoden si, Pane a Bože náš, prijať slávu, česť i moc, lebo ty si stvoril všetky veci a z tvojej vôle boli a sú stvorené.“ (Zj 4,7–11)

Pri niekoľkých príležitostiach sa proroci vo videniach dostali natolko blízko k Bohu, že im bolo dovolené vidieť Boží trón. Ezechiel ho videl nad oblohou (Ezech 1,26). Izaiáš mohol vo videní dokonca navštíviť chrám priamo v nebesiach, aby uvidel Boží trón (Iz 6,1). A v jednom z najjasnejších opisov, ktoré máme k dispozícii, sa k Božiemu trónu priblížil vo videní aj Ján (Zjavenie 4 a 5). Starozmluvné predobrazy v službe vo svätyni naznačovali, že existovala len jedna cesta, ktorou mohlo ľudstvo vstúpiť do Božej prítomnosti: Kristova krv. (Pozri napríklad 3Moj 16,2.14.)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty Iz 6,1–5 a Zj 4,7–11. Ktoré prvky týchto dvoch videní sú podobné? Venuj pozornosť poradiu udalostí: Aký predmet je uvedený ako prvý? Čo nasleduje? Akú pravdu o Bohu zdôrazňujú tieto videnia?

V každom z týchto videní trónnej sály sa ako prvé odohrá to, že nebeské bytosti vyzdvihnú Božiu svätosť. V Izaiášovom videní je scéna naozaj pôsobivá: chrám je plný dymu a „prahy dverí“ sa chvejú, keď serafi ohlasujú Božiu svätosť. V Jánovom videní cherubíni volajú rovnako: „Svätý, svätý, svätý.“ (Pozri Ezech 10,14.15, kde nachádzame živé bytosti opísané ako *cherubi*.) Prorokom tu bola ukázaná oslnivá scéna Božej slávy.

Potom môžeme sledovať reakciu prorokov na to, čo videli. Izaiáš volá, že je mužom nečistých pier (Iz 6,5) a Ján veľmi plače, pretože čelí tragickej pravde, že nemožno nájsť nikoho, kto by bol „hoden“ (Zj 5,4). Keď sa nám priamo predstaví Božia „hodnosť“ (teda Jeho svätosť a Jeho zásluhy), potom konečne začneme chápať situáciu človeka: sme úplne nehodní a potrebujeme Krista ako nášho Vykupiteľa.

Satan vzniesol proti Bohu mnoho obvinení. Tvrdil, že je svojvoľný, sebecký a krutý. Ale aj krátky okamih v Božej trónnej sále odhaľuje satanove lži. Keď vidíme skutočnú podobu Krista a uvedomíme si, že On je „Baránok, ktorý bol zabitý“ (Zj 5,12), umožňuje nám to vidieť Otca takého, akým skutočne je. Aké potešujúce je uvedomiť si, že keď vidíme Ježiša, vidíme vlastne skutočnú podobu a ozajstný charakter Otca (Ján 14,9). A najväčšie zjavenie toho, aký je Otec, vidíme prostredníctvom Ježiša, ktorý za nás zomiera na kríži.

Kríž nám teda ukazuje dve dôležité skutočnosti: (1) odhaľuje skutočnú Božiu lásku, ktorá sa odhodlala k takému obetavému činu, a (2) pomáha nám pochopiť našu hriešnosť a mravnú skazenosť, na ktoré je jediným riešením práve Kristova obeť.

- **Ako teba osobne ovplyvňuje poznanie, že Boh, ktorý stvoril všetko, nás tak veľmi miluje, že bol ochotný poslať svojho Syna na kríž pre naše spasenie? Ako toto poznanie ovplyvňuje vnímanie tvojej vlastnej hodnoty a tvoje vzťahy k ostatným ľuďom?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Písmo jasne hovorí, že Kristus je *jediný*, kto môže zabezpečiť naše spasenie. Jeho život bol jediným ľudským životom bez hriechu, jediným príkladom života, ktorý dokonale odzrkadlil slávu Otca. On je *nepoškvrnený* Baránok Boží. On je dokonalý, a preto je našou večnou istotou. On vzal na seba našu vinu, čím uspokojil súd, ktorý je Božou odpoveďou na zlo. Keď sa Ján stal svedkom neuveriteľnej scény nebeských bytostí zhromaždených okolo Božieho trónu, bolo mu povedané, aby prestal plakať, pretože „zvítazil lev z Júdovho kmeňa“ (Zj 5,5).

Zamyslime sa nad tým, aký zlý je hriech a aké padlé je ľudské pokolenie, keď na vyriešenie problému hriechu musel zomrieť Ježiš, samotný Boh. Niet pochyb o tom, že ak by existoval iný spôsob, ako by nás Boh mohol zachrániť a neporušil by pritom princípy svojej nebeskej vlády, určite by to urobil.

„Prestúpený zákon žiadal život hriešnika. V celom vesmíre bol však len jeden, kto sa mohol ujať človeka. Keďže Boží zákon je práve taký svätý ako sám Boh, odčiniť hriech mohol len ten, kto bol a je rovný Bohu. Len Boží Syn, Kristus, mohol vyslobodiť padlého človeka zo zlorečenstva zákona a znova ho uviesť do súladu s nebom. On vezme na seba vinu a hanbu hriechu, ktorý je Bohu taký odporný, že odlúči Otca od Syna. Na záchranu strateného ľudstva podstúpi Kristus najväčšie utrpenie.“ (PP 63; PP40)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ján vidí, ako Baránok vchádza do trónnej sály, ako keby bol „zabitý“. Zjavenie 13,8 nás informuje, že Ježiš bol „zabitý“ od založenia sveta. Čo sa môžeme naučiť o Bohu z toho, že plán spasenia bol pripravený už predtým, ako sme ho potrebovali?
2. Veľa ateistov je presvedčených, že v chladnom a ľahostajnom vesmíre sme sami. Naproti tomu Biblia hovorí nielen o Bohu, ale aj o tom, že miloval svet natolko, že *doň* zostúpil a dokonca *zaň aj zomrel*. V čom by sa naše vnímanie sveta a nášho miesta v ňom malo líšiť od postoja tých, čo v Boha neveria a ani sa o Neho nezaujímajú? Ako by mala realita kríža ovplyvňovať všetko naše konanie?
3. Prečo boli život, smrť a zmŕtvychvstanie Krista *jediným* prostriedkom, ktorým mohlo byť ľudské pokolenie zachránené? Čo nám takáto cena hovorí o skutočnom charaktere zla?

ZÁKLADY PROROCTVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Iz 6,6–8; 1Moj 3,21–24; Ezech 1,4–14; Zj 4,1–11; 4Moj 2,3–25; Iz 14,12–14

ÚVODNÝ TEXT

Potom som počul hlas Pána, ktorý povedal: „Koho mám poslať, kto ta pôjde?“

Povedal som: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,8)

Božie právo vládnuť vesmíru vychádza z toho, že je Stvoriteľom všetkých vecí (Zj 4,11) a tiež z Jeho charakteru. Práve pri poznávaní Božieho spravodlivého charakteru začíname chápať, že hriechne ľudské bytosti nedosahujú Božiu slávu (Rim 3,23) a čo je toho príčinou.

Tento týždeň sa budeme hlbšie venovať videniu o trónnej sále. Budeme uvažovať o tom, aký vzťah má ľudstvo k svätému Bohu a ako nás Kristova obeť obnovuje a približuje k trónu. Boh nás plánuje obnoviť nielen ako jednotlivcov, ale aj ako celé ľudské pokolenie. Túži, aby sme ostatnému stvoreniu opäť zjavovali Jeho slávu. Pri štúdiu Písma môžeme nájsť dôležité stopy, ktoré nám pomôžu pochopiť vysoké povolanie, ktoré nám Boh zveril. Áno, nám, ľuďom, ktorí síce boli mŕtvi vo svojich hriechoch, ale vďaka Božej milosti sme dostali odpustenie a vykúpenie.

Ľudská vzbura bude definitívne a navždy ukončená. A nielen to. Boží milujúci charakter, Jeho sebazaprenie a sebaobetovanie, budú žiariť ešte jasnejšie než v Jeho pôvodnom pláne pre ľudstvo. Boh nikdy nezamýšľal, aby ľudstvo padlo do vzbury a hriechu. Vďaka krížu sa však mohol Boží milujúci charakter prejavíť vskutku pozoruhodným spôsobom.

OSNOVA LEKCIE

Siedma lekcia nášho štúdia nám pripomenie dôležité prorocké poslanstvo vyjadrené obrazom Božieho trónu v nebi. Na pozadí jeho dôležitého miesta v knihe Zjavenie sa nachádza množstvo starozmluvných textov, ktoré pomôcú takýchto obrazov pomáhať čitateľom pochopiť Božiu svätosť, našu hriešnosť, vzburu, ale aj nádej a riešenie pre hriešnikov.

- Iz 6,6–8: Boží trón, naša hriešnosť a naša nevyhnutnosť očistenia (nedeľa)
- 1Moj 3,21–24: Cherubi ako symbol Božej blízkosti a nádeje (pondelok)
- Ezech 1,4–14: Cherubi na tróne ako pripomenieka Božej svätosti (utorok)
- Ezechiel 1; Zj 21,12.13: Všetky bytosti priťahované k Božiemu trónu (streda)
- Ezech 28,11–17; Iz 14:12-14: Cherubov pád a víťazstvo Baránka (štvrtok)

„TU SOM, POŠLI MŇA!“

“Priletel ku mne jeden zo serafov, v ruke mal žeravý uhlík, ktorý vzal kliešťami z oltára. ⁷Dotkol sa mi perí a povedal: „Hľa, toto sa dotklo tvojich perí, zmizla tvoja vina a tvoj hriech je odstránený.“ ⁸Potom som počul hlas Pána, ktorý povedal: „Koho mám poslať, kto ta pôjde?“ Povedal som: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,6–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pred rokmi sa v jednom zbore rozhodli zrekonštruovať zastaraný suterén s cieľom vytvoriť novú spoločenskú sálu. Jedna z prvých vecí, ktoré urobili, bola inštalácia nových svetiel. Boli totiž presvedčení, že vďaka nim bude priestor vyzerat' krajšie. Po ich inštalácii však priestor vyzeral oveľa horšie, pretože jasné svetlo odhalilo a poukázalo na všetky nedostatky, ktoré zostávali v šere skryté. Izaiáš si v ohromujúcom videní Božieho trónu bolestne uvedomil svoje nedostatky. Nariekal: „Beda mi, som stratený, lebo som muž s nečistými perami a bývam medzi ľuďmi s nečistými perami a moje oči videli kráľa, Hospodina zástupov.“ (Iz 6,5) Keby sme sa – hoc len vo videní – ocitli v Hospodinovej prítomnosti, boli by sme rovnako otrasení a zahanbení. Svetlo Božej slávy je dostatočne jasné, aby odstránilo všetky naše výhovorky. V Božej prítomnosti by sa pocit našej stratenosti prejavil naplno. Izaiáša však čakalo životné prekvapenie.

Izaiáš vedel, že hriech znamená, že sme stratení. „Mzdou hriechu je smrť.“ (Rim 6,23) Ale namiesto toho, aby nás Boh lásky nechal napospas následkom hriechu, priťahuje nás bližšie k sebe. Aký bol výsledok toho, keď sa Izaiáš ocitol pred Bohom (Iz 6,6–8)?

Izaiáš bol očistený od svojho hriechu, keď seraf vzal uhlík z oltára a dotkol sa ním jeho úst. Išlo pravdepodobne o kadidlový oltár, kde sa konal príhovor za Boží ľud a kde sa zároveň Boží ľud prihovárал (pozri Zj 8,3.4). Jeho hriechy boli odpustené a teraz mohol Izaiáš stáť v Božej prítomnosti. To však nebolo všetko. Prorok dostal poverenie zastupovať Boha vo svete.

Je zaujímavé, že slovo „seraf“ znamená „horiaci“. Všimnime si Ježišov opis služby Jána Krstiteľa: „On bol lampou, ktorá horela a svietila, a vy ste sa chceli chvíľu veseliť pri jej svetle.“ (Ján 5,35) Hoci samotný Ján bol hriešnikom, ktorý potreboval milosť a spasenie, jeho služba poukazovala na toho Jediného, ktorý mohol ľudstvu priniesť milosť a spásu.

Ježiš prišiel ako dokonalý obraz Otcovej slávy. A Boh poslal proroka, hriešnika, ktorý plnil podobnú úlohu ako nebeský seraf.

APLIKÁCIA

- Až keď Izaiáš pochopil, že jeho hriech je očistený, povedal: „Tu som, pošli mňa!“ Môže byť naša reakcia podobná, keď si uvedomíme, že sme boli očistení Ježišovou krvou? V čom?

DVAJA CHERUBI

²¹Hospodin, Boh, urobil mužovi a jeho žene kožené šaty a zaodel ich. ²²Potom Hospodin, Boh, povedal: „Hľa, človek sa stal ako jeden z nás: Pozná dobro i zlo. Len aby teraz nesiahol rukou na strom života, nejedol z neho a nežil naveky!“ ²³Hospodin, Boh, ho vyhnal zo záhrady Eden, aby obrábal pôdu, z ktorej bol vzatý. ²⁴Odohnal človeka a na východ od záhrady Eden postavil cherubov a blýskavý plamenný meč, aby strážili cestu k stromu života. (1Moj 3,21–24)

Hneď ako boli naši prví rodičia vyhnaní zo záhrady, Boh ponúkol zaslúbenie Mesiáša (1Moj 3,15). Potom postavil pred bránami Edenu mocný symbol: dvoch cherubov s plamenným mečom. Nemalo by nám uniknúť, že tento výjav sa tak veľmi podobá arche zmluvy, symbolu Božieho trónu (2Moj 25,18).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo bolo úlohou cherubov (1Moj 3,21–24)? Prečo Boh vydal zákaz spomenutý v týchto veršoch?

Hoci cherubi boli poverení, aby zabránili hriešnikom v prístupe k stromu života (1Moj 3,22), boli tiež symbolom nádeje a zaslúbenia, že jedného dňa budú ľudia prinavrátení do raja. „Záhrada Eden zostala na zemi ešte dlho potom, čo bol človek vyhnaný z jej príjemného prostredia. Keď však bezbožnosť ľudí rozhodla o tom, že budú zahubení potopou, ruka, ktorá Eden založila, vzala ho zo zeme. Pri konečnej obnove, keď bude *nové nebo a nová zem* (Zj 21,1), raj bude obnovený v ešte krajšej podobe než na začiatku.“ (PP 62; NÚD 23)

Zaujímavé je aj znenie v 1Moj 3,24: Biblia ukazuje, že Boh „postavil“ (Roh.: „osadil“) cherubov na východ od Edenu. Pôvodné hebrejské slovo je *šakan*, ktoré tvorí aj koreň slova označujúceho svätý „stánok“ (pozri 2Moj 25,9; 4Moj 3,26), kde prebývala Božia prítomnosť medzi Jeho ľudom. Hoci sa výraz *šekina* označujúci Božiu prítomnosť v Biblii nevyskytuje, vychádza zo slova, ktoré sa často prekladá ako „stánok“. Doslovný preklad *šakan* by mohol znieť: „Na východ od záhrady Eden ustanovil cherubov.“

V Biblii sú cherubi spojení s Božou prítomnosťou (pozri 1Par 13,6; Ž 80,2 a Iz 37,16), najmä s Jeho trónom, ktorý je miestom, kde sa ohlasuje Jeho meno. Všimnime si, že dvadsaťštyri starších, ktorí sa nachádzajú pred Božím trónom v Zjavení 4 a 5, spievajú Bohu chvály a vyhlasujú Jeho právo vládnuť, pretože je to On, kto „stvoril všetky veci“ (Zj 4,11). To nám môže pomôcť pochopiť scénu v trónnej sále a naše postavenie ako hriešnikov, ktorým bolo odpustené, vo vzťahu k nášmu Stvoriteľovi.

- Aké miesta alebo situácie v tvojom živote ti pripomínajú Božiu prítomnosť a Jeho zaslúbenia? Čo môžeš urobiť pre posilnenie svojej nádeje a viery v Božiu obnovu a konečné zjednotenie s Ním v novom raji?

APLIKÁCIA

„AKO ŽERAVÉ UHLÍKY“

⁴Videl som, ako sa prihnal búrlivý vietor od severu i veľký oblak a plápolajúci oheň s jasom dookola. Uprostred toho ohňa sa niečo lesklo ako mosadzné zrkadlo. ⁵Z jeho stredu vystupovali podoby štyroch živých bytostí, ktoré mali ľudský výzor. ... ¹³Medzi štyrmi bytosťami bolo niečo, čo vyzeralo ako žeravé uhličky, ako fakle, ktoré sa pohybovali medzi živými bytosťami. Oheň vydával žiaru a z ohňa šľahali blesky. ¹⁴Živé bytosti pobehovali sem a tam, takže vyzerali ako blesky. (Ezech 1,4.5.13.14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Cherubi, buď ako živé bytosti (Ez 10,8) alebo ich zlaté symboly (2Moj 25,18), sa objavujú v celej Starej zmluve. Často sú zobrazovaní, ako stoja bezprostredne vedľa Božieho trónu a vyžarujú Jeho slávu do vesmíru. Cherubíni sú tiež vyšívaní do závesu pred Svätýňou svätých (2Moj 26,1). V knihe Žalmov je najvyššia Božia moc nad stvorením poeticky zobrazená ako Boh, ktorý je prenášaný vzduchom cherubínmi (Ž 18,11). Boh prikázal, aby bola archa zmluvy na vrchole dvoch cherubínov z masívneho zlata s krídlami roziahnutými k sebe (2Moj 25,18–20).

Prečítaj si text Ezech 1,4–14. Aké podobnosti vidíš medzi touto pasážou a scénami zobrazenými v Iz 6,1–6 a v Zj 4,1–11?

Ezechielovi je predstavená impozantná ukážka Božej moci. Celá scéna sa začína zistením, že Boží vyvolený ľud sa nenachádza v zaslúbenej krajine, ale v babylonskom zajatí. Keď sa Ezechiel sústreďí na scénu pred sebou, zdvihne zrak a nad všetkým vidí Boží trón.

Všimnime si dôležité podobnosti s inými videniami „trónu“. Živé bytosti, ktorých je Ezechiel svedkom, majú rovnaké tváre ako živé bytosti v Jánovom videní: lev, orol, vôl a človek.

Záhadne bytosti so štyrmi tvármi nemajú v úvodnom Ezechielovom opise konkrétne pomenovanie. Ale neskôr, v inej scéne z trónnej sály (pozri Ezech 10,1–21), sú nazvaní „cherubi“. V tomto videní nachádzame aj horiace uhličky z Izaiášovho videnia o serafoch. A spoločné sú aj tváre živých tvorov spomínaných v Jánovom videní.

Kedykoľvek vidíme Boží trón – či už v súvislosti s archou zmluvy, ktorá slúžila ako miesto stretávania Hospodina s Mojžišom (2Moj 25,22), alebo pri úchvatných videniach prorokov – cherubi sú tam prítomní *vždy*. Sú úzko spätí s Božím trónom. Všetky bytosti boli stvorené tak, aby zrkadlili Božiu slávu – či už hovoríme o ľuďoch stvorených na Jeho obraz alebo o anjelských bytosťach, ktoré sa nachádzajú hneď vedľa trónu Hospodinovej slávy.

APLIKÁCIA

- ***Svätý, svätý, svätý Pán, Boh, Všemohúci.*** Môže sa človek vôbec prirovnávať svätosti, ktorej je tu Ezechiel svedkom? Čo ti tvoja odpoveď hovorí o tom, že potrebujeme evanjelium?

BOH UPROSTRED SVOJHO ĽUDU

¹²Malo mohutné a vysoké hradby; malo dvanásť brán a na bránach dvanásť anjelov a napísané mená dvanástich kmeňov synov Izraela: ¹³tri brány od východu, tri brány od severu, tri brány od juhu a tri brány od západu. (Zj 21,12.13)

Izraeliti putovali po púšti vedení Božou prítomnosťou nachádzajúcou sa v oblaku cez deň a v ohnivom stĺpe v noci. Vždy, keď sa oblak zastavil, postavili najprv svätostánok, a potom sa jednotlivé kmene rozložili okolo svätostánku – tri kmene z každej svetovej strany. Božia sláva zostupovala do svätyne svätých a sídlila tak uprostred svojho ľudu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na každej zo štyroch strán svätostánku bol jeden dominantný kmeň. Kto boli podľa 4. Mojžišovej 2 tieto štyri hlavné kmene?

4Moj 2,3 (východ):

4Moj 2,10 (juh):

4Moj 2,18 (západ):

4Moj 2,25 (sever):

Všimnime si, že každý hlavný kmeň vyvesil zástavu, ktorá tento kmeň symbolizovala. Hoci Písmo nepopisuje, čo bolo na každej zástave, existuje zaujímavá tradícia, ktorá vychádza z charakteristík jednotlivých kmeňov zaznamenaných v 1. Mojžišovej 49 a v 5. Mojžišovej 33. Podľa tejto tradície má každá zo svetových strán svoju tvár. „Podľa rabínskej tradície bola na Júdovej zástave podoba leva, na Rúbenovej podoba človeka alebo ľudskej hlavy, na Efraimovej podoba vola a Dánovej podoba orla. Štyri živé bytosti spojené v cherubínskych formách opísaných Ezechielom boli predstavené na týchto štyroch zástavách.“ (KEIL, Carl Friedrich and Franz Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol. 1. Peabody, MA: Hendrickson, 2011, s. 660)

Samozrejme, nemali by sme sa nechať uniesť tradíciou, ale je minimálne zaujímavé porovnať túto starovekú tradíciu s biblickým opisom Nového Jeruzalema. Vystáva tu naozaj zaujímavý vzor: na každej zo štyroch strán mesta sú brány, ktoré predstavujú tri kmene, teda spolu dvanásť kmeňov (Zj 21,12.13). Podobnosť opisov tábora Izraelitov a Nového Jeruzalema podčiarkujú jednu zásadnú skutočnosť: Boh má v úmysle pritiahnúť ľudstvo k svojmu trónu. Kniha Zjavenie nás učí, že „chrámom je Pán, všemohúci Boh a Baránok“ (Zj 21,22).

■ **Samozrejme, nežijeme v tábore na púšti. Akým spôsobom sa dnes môžeme v našich životoch priblížiť k Božej prítomnosti?**

APLIKÁCIA

PÁD LUCIFERA

¹⁴Urobil som ťa jagavým cherubom – strážcom. Bol si na svätom Božom vrchu, prechádzal si sa medzi ohnivými kameňmi. ¹⁷Srdce ti spyšnelo pre tvoju krásu, prišiel si o múdrosť kvôli lesku. Zhodil som ťa na zem, postavil som ťa pred kráľov, aby mali potešenie z pohľadu na teba. (Ezech 28,14.17)

¹²Ako si padla z neba, žiarivá zornička! Zrazený si na zemi, vládca nad národmi!

¹³Ved' v srdci si si povedal: „Do nebies vystúpim, až nad Božie hviezdy vyvýšim svoj trón, sídliť chcem na vrchu zhromaždenia, na najkrajnejšom severe.

¹⁴Vystúpim do výšin oblakov, prirovnám sa k Najvyššiemu.“ (Iz 14,12–14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zdá sa nepochopiteľné, že Lucifer bol kedysi „cherub zastierajúci“ (Ezech 28,14; Roh.). Zaujímal vznešené postavenie pri Božom tróne. Svojou existenciou mohol odhaľovať celému vesmíru Božiu slávu. Namiesto toho začal uvažovať o svojej vlastnej sláve, nie o sláve svojho Stvoriteľa. Začal si namýšľať, že sa mu nedostáva úcty, ktorá *mu* náleží.

Prečítaj si Ezech 28,11–17 a Iz 14,12–14. Čo viedlo k Luciferovmu pádu? Porovnajte tieto pasáže so Zj 14,1–12. Porovnaj kontrast medzi Luciferovým pádom a vyvýšením ľudstva v Kristovi. Ako nám tento rozdiel môže pomôcť pochopiť, čo sa odohráva v Zjavení 14?

Všimnime si, že kým Lucifer bol odstránený zo svätého vrchu, vykúpení stoja na vrchu Sion s Baránkom Božím. U Ezechiela sa dozvedáme, že podobne ako prví ľudia, aj Lucifer bol v Božej záhrade, v Edene (Ezech 28,13). Ale na rozdiel od satanovho osudu sa ľudstvo vracia do raja prostredníctvom Krista (pozri Zj 22,1–3).

V tejto súvislosti je veľmi poučný nasledujúci citát: „Nebo zvíťazí. Prázdne miesta, ktoré v nebi vznikli pádom satana a jeho anjelov, budú zaplnené tými, ktorých vykúpil Pán.“ (RH 29. mája 1900)

Vykúpení sú v nebi len vďaka evanjeliu. V skutočnosti sa téma evanjelia nachádza názorným spôsobom v trónnej sále v Zjavení 4 a 5. Anjeli spievajú novú pieseň: „Hoden si vziať knihu a otvoriť jej pečate, lebo si bol zabitý a svojou krvou si Bohu vykúpil ľudí z každého kmeňa, jazyka, ľudu i národa.“ (Zj 5,9) Aký nádherný obraz evanjelia, Ježišovej smrti za vykúpenie ľudstva!

Všimnime si tiež, ako jazyk odzrkadľuje poslanstvo prvého anjela, v ktorom sme povolaní kázať „večné evanjelium ... obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu“ (Zj 14,6). Aké mocné znázornenie plnosti toho, čo Kristus urobil pre svet. V celých dejinách zeme neexistuje ľudská bytosť, za ktorú by Kristus nezomrel. Potrebujú sa o tom len dozvedieť a rozhodnúť sa to prijať.

APLIKÁCIA ■ Akú úlohu máme ako cirkev a ako jednotlivci v tom, aby sme ľuďom dali vedieť o diele, ktoré pre nich Kristus vykonal?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Z tieňa do slávy* si v kapitole „Víťazstvo lásky“ prečítajte časti na stranách 444–446 a 449–450 (GC 669–671.676–678).

Satan, kedysi „zastierajúci cherub“, sa snažil zničiť dôveru v Boží trón. Boh dovolil padlým anjelom pokračovať v ich vzbuze. Boh takto celému vesmíru ukázal hlbku skazenosti, ktorá pochádza zo sebaavyvyšovania. Satanovi sa podarilo zviazať ľudské pokolenie, aby sa pripojilo k jeho vzbuze proti Bohu. Kristus ho však úplne porazil na kríži. Tým ľudstvu zabezpečil miesto, kde kedysi stáli padlí anjeli. Hriešnici sa v Kristovi verejne obracajú proti Luciferovým tvrdeniam. Záverečné udalosti sú určitým spôsobom ešte väčším zjavením Božej dobroty a lásky, než aké existovalo pred Luciferovým pádom. Boh nikdy nenařiadil, aby povstalo zlo – a znova zdôrazňujeme, že zlo je tragédiou s večnými následkami. Keď sa však zlo v stvorenstve zjavilo, Božia dobrota a láska sa prejavili takými spôsobmi, akými sa by inak nikdy neprejavili.

„Kristus pri pohľade na vykúpených, v ktorých sa po premene objaví jeho obraz, uvidí v ich tvárach kráľovskú podobu – výsledok svojho obetavého úsilia – a bude spokojný. Potom mocným hlasom, ktorý budú počuť všetky zástupy spravodlivých i bezbožných, oznámi: *Pozrite, týchto som vykúpil svojou krvou! Kvôli nim som trpel i zomrel, aby mohli byť večne so mnou.* Zhromaždení okolo trónu, oblečení v bielom rúchu, prejavia svoju vďačnosť chválospevom: *Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo, múdrosť, silu, česť, slávu i dobrorečenie.* (Zj 5,12)“ (GC 671; ZTDS 445.446)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Predstavte si, že stojíme pred Bohom s každým hriechom, každou chybou charakteru, každým nesprávnym činom, každou nesprávnou myšlienkou a každým zlým motívom – všetko je pred Ním úplne odkryté. Čo by sme si oprávnené a spravodlivo zaslúžili? Čo je teda našou jedinou nádejou? Prečo je také dôležité, aby nás na súde prikrývala „Božia spravodlivosť skrze vieru Ježiša Krista pre všetkých, čo veria“ (Rim 3,22)? Prečo potrebujeme evanjelium?
2. Ukázali sme si, že Ján Krstiteľ zohral úlohu „serafa“ – lampy, ktorá horela a svietila (pozri Ján 5,35). Bol predchodcom Krista a ohlasoval prvé zjavenie Mesiáša. V čom má Boží ľud posledných dní podobnú prorockú úlohu?

Týždeň od 18. do 24. mája

PROROCTVÁ V ŽALMOCH (1)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Heb 9,11–15; Žalm 122; Žalm 15; Žalm 24; 2Moj 33,18–23; Žalm 5, Ž 51,9–17

ÚVODNÝ TEXT

Potom som videl: Hľa, Baránok stál na vrchu Sion a s ním stoštyridsaťštyrtisíc tých, čo mali na čele napísané jeho meno a meno jeho Otca. (Zj 14,1)

Pri štúdiu Písma sme mohli zistiť a uvedomiť si, že príbehy Starej zmluvy nám pomáhajú pochopiť symboly použité v knihe Zjavenie. Robili by sme však chybu, keby sme sa sústredili len na samotné príbehy. Pri výklade proroctiev nám totiž pomáhajú všetky časti Starej zmluvy.

Jedným z mimoriadne bohatých zdrojov informácií je Kniha žalmov, zbierka posvätnéj poézie, ktorá skúma mnohé ľudské skúsenosti a možné interakcie s Bohom – od sklúčenosti z hriechu a utrpenia až po nespútanú radosť z Hospodinovej prítomnosti a z Jeho opakovaných zaslúbení odpustenia a záchrany.

Pozorné čítanie žalmov prináša detaily, vďaka ktorým kniha Zjavenie ožíva. Je to tak aj v Zjavení 14, ktoré opisuje záverečné dielo cirkvi ostatkov na zemi. Boží ľud času konca dostal rovnakú úlohu ako Izrael v staroveku: máme byť svetlom pre národy, posledným milosrdným povolaním pre všetkých ľudí, aby uctievali a poslúchali svojho Stvoriteľa.

Niektoré podrobnosti uvedené v Božom *žaltári* nám môžu poskytnúť nové uvedomenie si našej úlohy v posledných chvíľach dejín zeme.

OSNOVA LEKCIE

Kniha Zjavenie je plná obrazov zo svätyne a odkazov na ňu (chrám, svietnik, oltár, archa zmluvy...). V tejto lekcii sa pozrieme, ako nám niektoré starozmluvné žalmy môžu pomôcť lepšie pochopiť túto symboliku.

- Heb 9,11–15: Novozmluvný obraz Ježiša ako nebeského Veľkňaza (nedela)
- Žalm 15; Zj 14,1: Obraz Božieho ľudu zhromaždeného vďaka Baránkovi v jeho svätyni (pondelok)
- 2Moj 34,5–7; Ž 119,55; Zj 14,1: Obraz chrámu a Božieho ľudu nesúceho Božie meno (utorok)
- Žalm 5; Zjavenie 14: Obraz verných klaniacich sa v chráme Bohu (streda)
- Ž 51,9–17; Zjavenie 14: Obraz Božieho ľudu, ktorý hlása evanjelium svetlu (štvrtok)

NÁŠ VEĽKŇAZ

¹¹Ked' však prišiel Kristus, veľkňaz budúceho dobra, cez väčší a dokonalejší stan, nie rukou zhotovený, čiže nie z tohto stvoreného sveta, ¹²raz navždy vošiel do svätyne, no nie s krvou capov a teliat, ale so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie. ¹³Ved' ak už pokropenie krvou capov a býkov a popol z jalovice posväcuje poškrvnených, aby boli telesne čistí, ¹⁴o to viac krv Krista, ktorý mocou večného Ducha sám seba priniesol Bohu ako nepoškrvnenú obeť, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu. ¹⁵A preto je prostredníkom novej zmluvy, aby prisľúbenie večného dedičstva dosiahli všetci, čo sú povolani – lebo podstúpil smrť, aby ich vykúpil z previnení spáchaných počas prvej zmluvy. (Heb 9,11–15)

Ked' Mojžiš dohliadal na stavbu svätostánku, nemohol si vybrať na jeho podobu akýkoľvek plán podľa svojho uváženia. Boh mu dal presný plán, podľa ktorého mal konať: „Dbaj o to, aby to všetko bolo zhotovené podľa vzoru, ktorý som ti ukázal na vrchu.“ (2Moj 25,40) V Liste Hebrejom zisťujeme, že použitý vzor odzrkadľoval realitu nebeskej svätyne.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Úvodné verše (Heb 9,11–15) opisujú Krista ako nášho Veľkňaza v nebeskej svätyni. Čo sa z toho dozvedáme o povahe Kristovho diela?

Pozemská svätyňa predznamenávala Ježišovo dielo v úžasných detailoch. O Ježišovi vydávalo svedectvo všetko, čo sa týkalo pozemskej svätyne: osoba veľkňaza, služba ostatných kňazov, zariadenie svätyne a prinášané obete a dary. V knihe Zjavenie sa nachádza veľké množstvo obrazov svätyne a odkazov na ňu. V úvodných veršoch nachádzame svietnik svätyne. Archa zmluvy sa výslovne spomína v štvrtej kapitole. Okrem toho sa v Zjavení objavujú mnohé ďalšie odkazy na chrám. Bez pochopenia starozmluvnej svätyne je úplne nemožné pochopiť, o čom Ján píše a o čo v jeho videniach ide. Apoštol Pavol píše, že to, čo prežili Izraeliti, „sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie“ (1Kor 10,11).

Zo štúdia detailov svätyňovej (a neskôr chrámovej) služby sa môžeme veľa naučiť. O ďalšom dôležitom význame svätyne sa dozvedáme z knihy Žalmov, ktorá nám predstavuje osobný vzťah, ktorý mal Boží ľud k chrámu. V žalmoch napríklad vidíme, ako veľmi sa Dávid odvoláva na svätyňu a čo všetko pre neho svätyňa znamená. V žalmoch môžeme sledovať aj reakciu Božieho ľudu na konanie Mesiáša. Nejde tu len o obrazy, v ktorých môžeme zazrieť Ježiša. Dôležité je vnímať aj osobné skúsenosti tých, ktorí pochopili, čo nám Boh prostredníctvom svätyne ukazuje. Tieto pravdy nás majú nielen poučiť, ale aj inšpirovať naše krácanie s Bohom.

- **Prečítaj si Žalm 122.** Hoci nemôžeme ísť doslovne do pozemského „domu Hospodina“ (dnes už neexistuje, a aj keby bol znova postavený na tom istom mieste, nemalo by to zmysel), ktoré odkazy nachádzajúce sa v tomto žalme môžu povzbudiť náš pohľad na Kristovo dielo? Všimni si témy pokoja, bezpečia, chvály a súdu.

APLIKÁCIA

NA VRCHU SION

¹Hospodin, kto smie byť hosťom v tvojom stane? Kto môže bývať na tvojom svätom vrchu? ²Ten, kto žije bezúhonne, kto koná spravodlivo, kto zo srdca pravdu hovorí, ³kto neškodí jazykom, kto neubližuje druhému, kto netupí blížneho, ⁴kto pohŕda podliakom, kto ctí si tých, čo sa boja Hospodina, kto prisahu nezmení, hoci by utrpel škodu, ⁵kto peniaze nepožičiava na úrok a proti nevinnému sa nedá podplatiť. Ten, kto takto koná, nikdy sa neskláti. (Žalm 15)

Potom som videl: Hľa, Baránok stál na vrchu Sion a s ním stoštyridsaťštyritisíc tých, čo mali na čele napísané jeho meno a meno jeho Otca. (Zj 14,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V Zjavení 14 vidíme Boží ľud, ktorý stojí na vrchu Sion. Pôvodný Sion sa nachádzal západne od dnešného starého Jeruzalema a bol považovaný za sídlo Božieho trónu a Jeho prítomnosti uprostred tohto ľudu. Časom sa s vrchom Sion stotožnila aj „chrámová hora“, ktorá sa pôvodne nachádzala na vrchu Morija.

Z tohto opisu je teda zrejmé, že Boží ostatok času konca je predstavený práve jazykom svätyne. Podobné je to vo väčšine kľúčových scén knihy Zjavenie. Vďaka Baránkovi je Boží ľud na Jeho svätom vrchu!

Prečítaj si Žalmy 15 a 24. Akú dôležitú otázku Dávid kladie? Porovnaj jeho odpoveď v týchto žalmoch s opisom ľudí stojacich na Sione v Zj 14,1–5. Aké podobnosti sa tu objavujú? Ako sa človek môže pripojiť k tejto skupine ľudí? Aký význam má skutočnosť, že na svojich čelách majú napísané meno Baránka aj meno Jeho Otca? (Zj 14,1)

Dávidov opis požiadaviek na tých, ktorí by mohli prebývať v Božej prítomnosti, je pre každého hriešnika prakticky nedosiahnuteľný. Kto z nás môže úprimne povedať, že žije bezúhonne a koná spravodlivo? Kto z nás má v srdci len pravdu (Ž 15,2)? O každom z nás, kto by sa snažil tvrdiť, že nikdy nezhrešil, Biblia veľmi jasne hovorí, že v sebe nemá žiadnu pravdu (1Ján 1,8).

Nemôžeme dospieť k inému záveru, než že je to práve Baránok, kto nám umožňuje stáť na Sione. Baránok sa v Dávidovom žalme nespomína, ale je to úplne prvá postava, ktorú Ján vidí stáť na vrchu Sion (Zj 14,1). Je to takmer, akoby Zjavenie 14 odpovedalo na Dávidovu otázku. Teraz, keď Baránok Boží stojí na vrchu Sion, teda vo svätyni, môžeme tam byť prítomní – a to len vďaka Jeho dokonalej spravodlivosti, ktorú prijímame vierou. Môžeme mať „smelú dôveru vojsť skrze Ježišovu krv do svätyne, po novej a živjej ceste, ktorú nám otvoril cez oponu, čiže cez svoje telo“ (Heb 10,19.20). Akú nádej by sme mali bez Jeho krvi? Vôbec žiadnu!

APLIKÁCIA

- **Zamysli sa nad biblickými zaslúbeniami o víťazstve nad hriechom. Prečo aj napriek týmto zaslúbeniam stále zaostávame za dokonalým príkladom, ktorý nám dal Ježiš? Prečo potrebujeme Jeho dokonalý život ako „výkupné“ („výmenné“ Roh.)?**

ZÁKON V NAŠICH SRDCIACH

⁵A Hospodin zostúpil v oblaku a stál s ním tam a zavolať menom: HOSPODIN.

⁶A Hospodin idúc popri ňom volal: Hospodin, Hospodin, silný Boh ľútostivý a milosrdný, dlho zhovievajúci a veľký čo do milosti a pravdy, ⁷ktorý zachováva milosť tisícim a odpúšťa nepravosť, prestúpenie a hriech, ktorý však nijakým činom nenechá bez trestu vinného, ale navštevuje nepravosť otcov na svojich synoch i na synoch synov, na treťom i na štvrtom pokolení. (2Moj 34,5–7; Roh.)

V noci spomínam na tvoje meno, Hospodin, chcem zachovávať tvoj zákon. (Ž 119,55)

Potom som videl: Hľa, Baránok stál na vrchu Sion a s ním stoštyridsaťštyri-tisíc tých, čo mali na čele napísané jeho meno a meno jeho Otca. (Zj 14,1)

Ostatok zhromaždený na vrchu Sion má na čelách napísané meno Otca a Baránka. (Či ide o dve rôzne mená, je otázne, keďže Ježiš je skutočným obrazom Otca!) „Meno“ v Písme znamená viac ako len pomenovanie, označenie, ktorým sa ľudia navzájom oslovujú. Meno predstavuje charakter. Aj my dodnes hovoríme, že niekto má „dobré meno“, keď si ľudia vážia jeho charakter.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty 2Moj 33,18–23; 2Moj 34,1–7 a Ž 119,55. Ako Hospodin reagoval na Mojžišovu žiadosť: „Ukáž mi svoju slávu!“ Čo sa dialo potom, ako Boh predstavil svoje meno Mojžišovi (2Moj 34,5)?

Niektorí si predstavujú Božiu slávu ako neprístupné, žiarivé svetlo. Hoci ide určite o priliehavý opis, vôbec nie je úplný. Hospodinova sláva je oveľa viac než len vizuálny prejav. Hospodinovou slávou je Jeho *charakter*. To isté platí aj pre Božie meno.

Keď Biblia opisuje ostatok, ktorý ma na čelách napísané Božie meno, nejde o doslovné písmená. Tento symbol vyjadruje, že Boží charakter je súčasťou nášho uvažovania, nášho hodnotového systému a nášho života. Práve tým odzrkadľujeme lásku a charakter Boha. Boli sme pritiahnutí do Božej blízkosti a milujeme Ho za to, kým je a čo pre nás urobil.

Všimnime si, že keď sa Hospodin predstavuje Mojžišovi, robí to v spojení s tým, že Mojžiš dostáva ďalšiu kópiu Desatora. Aj Desatoro je totiž opisom Božieho charakteru. Podobne aj ľudia, ktorí nesú Božie „meno“ v Zjavení 14, sú opísaní ako tí, čo „zachovávajú Božie prikázania“ (Zj 14,12). Všimnime si slová v Liste Hebrejom: „*Toto je zmluva, ktorú s nimi uzavriem po tých dňoch, hovorí Pán: Svoje zákony vložím do ich srdca a vpišem im ich do mysle; a na ich hriechy a ich nepravosti si už viac nespomeniem.*“ (Heb 10,16.17) Aké nádherné vyjadrenie evanjelia: hoci sa Boží zákon odzrkadľuje v našich životoch, stále potrebujeme uistenie, že Boh viac nebude pripomínať naše hriechy.

Božie meno je Jeho charakter. Boží morálny zákon je prepisom Jeho charakteru. A tí, ktorí sú zhromaždení na Božom svätom vrchu v posledných dňoch, sú naplnení láskou k Bohu, láskou prejavenu poslušnosťou Jeho zákonu.

■ **Ak sme spasení vierou a nie zákonom, aký význam má potom Boží zákon? (Pozri 1Ján 5,3.)**

APLIKÁCIA

ŽALM 5

⁸Ja však z tvojej veľkej milosti smiem vojsť do tvojho domu, s bázňou pred tebou sa budem klaňať v tvojom svätom chráme. ⁹Hospodin, veď ma svojou spravodlivosťou navzdory mojim protivníkom. Urovnaj svoju cestu predomnou! ¹⁰Veď na ich ústa nielo spoľahnúť, ich vnútro — samá skaza, ich hrdlo — otvorený hrob, ich jazyk — samá úlisnosť. ¹¹Bože, odhaľ ich vinu! Nech padnú pre svoje zámary! Rozožen ich pre mnohé vzbury, lebo ti odporovali. ¹²Nech sa radujú všetci, čo sa k tebe utiekajú, a nech naveky plesajú! Ochraňuj ich a nech jasajú v tebe tí, čo milujú tvoje meno. (Ž 5,8–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Žalm 5. Dávid v týchto veršoch vykresľuje ostré kontrasty medzi tými, ktorí sú stratení, a tými, ktorí boli vykúpení. Porovnaj tento žalm s opisom v Zj 14,1–12. Aké podobnosti nachádzaš a ako to pomáha pochopiť, čo to znamená byť súčasťou hnutia Božieho ostatku v posledných dňoch?

Dávid zdôrazňuje, že u Hospodina „nešľachetný nemá miesta“ (Ž 5,5). Cieľom svätostánku bolo, aby Boh mohol prebývať uprostred svojho ľudu. To isté bude platiť o Kristovom kráľovstve (pozri Zj 21,3). Tí, ktorí sa chcú priblížiť k Božiemu trónu, musia byť vykúpení.

Za zmienku stojí aj Dávidov opis klaňania ako aktu uctievania v Ž 5,8, keďže práve uctievanie je vo veľkom spore kľúčovým problémom. V Zjavení 13 sa päťkrát nachádza sloveso „klaňať“ (vo význame *uctievať*) a posolstvo troch anjelov v nasledujúcej kapitole vyzýva svet: „Klaňajte sa tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd.“ (Zj 14,7) Dávid nám hovorí, že pred Hospodina predstupuje „s bázňou“. Aj posolstvo ostatku vyzýva svet: „Bojte sa Boha a vzdávajte mu slávu, lebo prišla hodina jeho súdu.“ (Zj 14,7)

Všimnime si tiež, že o vykúpených predstavených v Zjavení 14 sa hovorí, že „v ich ústach sa nenašla lož“ (Zj 14,5). Sú to pravdovravní ľudia, ktorých slová a skutky zrkadlia spravodlivý Boží charakter. Stoja v protiklade k tým, o ktorých Dávid hovorí, že „na ich ústa nielo spoľahnúť“ (Ž 5,10).

V tejto kľúčovej časti Zjavenia Ján predstavuje úžasnú scénu: obyčajní hriešnici boli vytiahnutí z pazúrov smrti a teraz majú výsadu stáť v Božej prítomnosti. O toto právo sa nijako nezaslúžili. Dostávajú ho vďaka skutočnosti, že Baránok Boží – spravodlivý Syn človeka – tam stojí s nimi. Dostali odpustenie a sú vykúpení. Nemusia už niesť svoju vinu (porovnaj so Ž 5,11), pretože ju za nich niesol Boží Baránok (porovnaj s Iz 53,12 a 2Kor 5,21).

Keď je raz Božie meno vpísané do nášho srdca, je ťažké mlčať. Boží ľud odovzdáva poslednú ponuku milosrdenstva „mohutným hlasom“ (Zj 14,7). „Nech sa radujú všetci, čo sa k tebe utiekajú, a nech naveky plesajú! Ochraňuj ich a nech jasajú v tebe tí, čo milujú tvoje meno.“ (Ž 5,11)

APLIKÁCIA

- Predstav si, že stojíš pred svätým a dokonalým Bohom na súde, pričom On vidí každý skutok, ktorý si kedy vykonal. Čo nám táto predstava hovorí o tom, že nevyhnutne potrebujeme Kristovu spravodlivosť?

„CHCEM UČIŤ NEVERNÝCH TVOJIM CESTÁM“

⁹Zbav ma hriechu yzopom a budem čistý, umy ma a budem belší ako sneh!
¹⁰Daj mi počuť slová radosti a potešenia, nech zajasajú kosti, čo si zdrvil.
¹¹Zakry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! ¹²Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha! ¹³Neodvrhni ma od seba, neodnímaj mi svojho svätého ducha! ¹⁴Vráť mi radosť z tvojej spásy a podopri ma duchom poslušnosti! ¹⁵Chcem učiť neverných tvojim cestám, aby sa hriešnici obrátili k tebe. ¹⁶Vytrhni ma z viny krviprelievania, Bože, Boh mojej spásy, nech zaplesá môj jazyk nad tvojou spravodlivosťou! ¹⁷Pane, otvor mi pery a moje ústa budú ohlasovať tvoju chválu. (Ž 51,9–17)

Potom, čo sa Hospodin zjavil Izaiášovi v scéne v trónnej sále (Iz 6,1–8), a potom, čo mu jeden zo serafov oznámil: „zmizla tvoja vina a tvoj hriech je odstránený“, odpovedal na Božie volanie slovami: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,8) Prorok pochopil, že jeho vzťah s Bohom sa napravil. A hoci si Izaiáš uvedomuje svoje chyby, je pripravený pracovať pre Hospodina.

My sme v úplne rovnakej situácii. Ako by sme mohli ohlasovať záchranu druhým, ak by sme ju sami neprijali? Dobrou správou je, že toto očistenie od hriechu a viny môžeme mať vierou v Ježiša a v to, čo pre nás urobil.

Čo Dávid sľubuje v úvodnom texte (Ž 51,9–17)? Čo hodlá urobiť, keď bude omilostený a očistený od svojho hriechu?

Byť povolaný do Božej prítomnosti v konečnom dôsledku znamená byť vyslaný späť. Boh vo svojej múdrosti poveril vykúpených, aby slúžili ako jeho primárny hlas padlému svetu. V určitom čase dejín bude vplyv Jeho ľudu na zemi silne cítiť. Zjavenie 18,1 nám hovorí, že Jeho naliehavá záverečná výzva obyvateľom hriechom poznačenej planéty osvetlí celý svet.

„Len čo človek príde ku Kristovi, rodí sa v ňom túžba oznámiť iným, akého vzácneho priateľa našiel v Ježišovi. Spásna a posväcujúca pravda nemôže zostať zavretá v jeho srdci. Ak nosíme rúcho Kristovej spravodlivosti a tešíme sa z prítomnosti jeho Ducha, nebudeme môcť mlčať. Ak sme okúsili a videli, že Pán je dobrý, budeme mať o čom hovoriť. Budeme k nemu pozývať iných, ako keď Filip našiel Spasiteľa.“ (SC 78; CK 53)

Základom posolstva troch anjelov je „večné evanjelium“ (Zj 14,6). Správa o spasení v Ježišovi Kristovi, ktorá tvorí podstatu evanjelia, zaznieva teda ešte pred tým, než zaznie výzva uctievať Toho, „ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd“ (Zj 14,7), alebo než zaznie správa o páde Babylona (Zj 14,8), alebo výstraha pred uctievaním „šelmy a jej obrazu“ (Zj 14,9). Evanjelium stojí na prvom mieste, pretože varovania a výzvy troch anjelov sú vlastne posolstvom nádeje a zaslúbenia. Tí, čo toto posolstvo hlásajú, prežívajú nádej v Ježišovi a v tom, čo pre nich urobil. Okrem „večného evanjelia“ v skutočnosti nemáme nič, čo by stálo za to svetu oznámiť.

- Uvažuj o tom, aký veľký dôraz je v Zjavení 14 položený na „večné evanjelium“. Text sa o ňom zmieňuje skôr, než zaznie posolstvo troch anjelov. Čo nám to hovorí o dôležitosti práve *dobrej správy*?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„V Dávidových žalmoch je vystihnutá celá škála skúseností, od hlbokého vedomia viny a sebaodsúdenia po najvznešenejšie vyznanie viery a najvrúcnejšie spoločenstvo s Bohom. Zo záznamu o Dávidovom živote je zrejmé, že hriech prináša len hanbu a žiaľ a že Božia láska a Božie milosrdenstvo prenikajú do najväčších hĺbok, z ktorých Boh dvíha kajúcneho človeka, aby vierou mohol byť prijatý medzi Božie deti. So všetkých ubezpečení Božieho slova je záznam o Dávidovom živote jedným z najdojímavejších svedectiev o Božej vernosti, spravodlivosti a o Božom milosrdenstve. ... *Svojmu sluhovi Dávidovi som prisahal... takže moja ruka bude stále pri ňom i posilní ho moje rameno... vernosť a milosť moja bude s ním a v mojom mene vyvýši sa jeho roh. Položím jeho ruku na more a na veľtok jeho pravicu. Bude na mňa volať: Ty si otec môj, môj Boh a skala mojej spásy. Ba ustanovím ho prvorodeným, najvyšším pre kráľov zeme. Naveky zachovám mu svoju milosť a moja zmluva ostane s ním pevná.*“ (Ž 89,4.22.25–29)“ (PP 754.755; PP 574.575)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ľudstvo žalostne zlyhalo pri dodržiavaní zmluvy, ktorú s nami uzavrel Boh. Dávid bol „muž podľa Božieho srdca“. Aj napriek niektorým fatálnym chybám si ho Boh používal na oznamovanie podstaty spasenia. V akom zmysle je Dávid predobrazom Ježiša, ktorý v náš prospech dokonale dodržiaval Božiu zmluvu? A prečo je to, čo Ježiš urobil v náš prospech, našou jedinou nádejou?
2. Ktoré pasáže v žalmoch považujete za odzrkadľujúce skúsenosti, ktorými ste sami prešli? Prečo je toto poznanie pre vás dôležité?
3. Prečo sa žalmy tak často zmieňujú o chráme? Čo sa môžeme naučiť z Dávidovej lásky k svätyni? Ako nám to môže pomôcť vážiť si to, čo máme v Ježišovi, ako našom nebeskom Veľkňazovi, ktorý „je po Božej pravici a prihovára sa za nás“ (Rim 8,34)? Prečo aj my ako vykúpení ľudia potrebujeme Krista, aby sa za nás prihovárал v nebi?
4. V súvislosti s vyššie uvedeným citátom z knihy Ellen Whiteovej uvažujte o vašej vlastnej skúsenosti s tým, ako „Boh dvíha kajúcneho človeka, aby vierou mohol byť prijatý medzi Božie deti“ po „hanbe a žiali“ spôsobených hriechom?

PROROCTVÁ V ŽALMOCH (2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 46; Jer 4,23–26; Ž 47,2–5; 1Tes 4,13–17, Žalm 75, Zj 14,6–12

ÚVODNÝ TEXT

4„Nech ťa velebia, Bože, národy, nech ťa velebia všetci ľudia! 5Nech národy plesajú a radujú sa, že ich súdiš nestranne a vedieš národy na zemi.“ (Ž 67,3.4)

Keď premýšľame o záverečných udalostiach, máme tendenciu sústrediť sa v knihe Zjavenie na rôzne šelmy a mocnosti. Samozrejme, ich význam je veľký. Inak by neboli súčasťou Božieho posolstva (pozri Zj 1,3).

Proroctvá sa však zaoberajú aj kľúčovými otázkami spojenými s hriechom, utrpením, súdom, bojom dobra a zla, povahou spravodlivosti a nespravodlivosti, prenasledovaním a ďalšími skutočnosťami.

Týmito otázkami sa pomerne podrobne zaoberajú aj žalmy. Kniha žalmov skúma takmer všetky ľudské emócie – od temnej sklúčenosti až po nespútajú radosť. Vidíme v nich, ako sa Izrael pripravuje na boj proti silám temnoty. Čítame o jednotlivcoch, ktorí zápasia s otázkou, prečo Boh nebojuje so zlom priamo a okamžite. Túto otázku sme si už nepochybne položili aj my. Žalmy nás smerujú do svätyne, kde nachádzame odpovede. V žalmoch nachádzame aj opakovaný dôraz na to, že Hospodin je Stvoriteľom. Podobnými otázkami sa zaoberáme aj dnes, keď sa snažíme nájsť odpovede na situáciu v dnešnom svete. Aj preto budeme tento týždeň pokračovať v skúmaní žalmov. Opäť budeme hľadať súvislosti medzi žalmami a proroctvami.

OSNOVA LEKCIE

V deviatej lekcii sa sústredíme sa na to, v čom sa posolstvo niektorých žalmov podobá posolstvu knihy Zjavenie. Budeme sledovať, ako predstavujú nielen budúce obdobie krízy a vzbury proti Bohu, ale aj nádej, ktorú Boh svojim deťom zaslubuje, vrátane konečného víťazstva.

- Žalm 46; Zj 6,14: Nádej do obdobia záverečnej krízy (nedeľa)
- Ž 46,7.8; Jer 4,23–26: Nádej uprostred nepokoja (pondelok)
- Ž 47,2–5: Nádej na konečné Božie víťazstvo a záchranu (utorok)
- Žalm 75; Zj 14,9–12: Nádej na spravodlivý Boží súd (streda)
- Žalm 67; Zj 14,6–12: Božia túžba, aby Jeho spásu poznali všetky národy (štvrtok)

OSVEDČENÁ POMOC V SÚŽENIACH

²Boh je naše útočisko a sila, osvedčená pomoc v súženiach. ³Preto sa nebudeme báť, hoci by sa zem prevrátila a vrchy by sa klátili uprostred mora, ⁴hoci by hučali a penili sa jeho vody a vrchy by sa triasli, keď sa vzdúje more. ... ⁹Podťe a hľadte na skutky Hospodina, ktorý koná úžasné veci na zemi: ¹⁰zastavuje vojny až po končiny zeme, zlomí luk, poláme kopiju, bojové vozy spáli v ohni. ¹¹Prestaňte! Uznajte, že ja som Boh! Som vyvýšený medzi národmi, som vyvýšený na zemi. ¹²Hospodin zástupov je s nami. Jákobov Boh je náš hrad. (Ž 46,2–4.9–12)

Nebo sa stiahlo ako zvitok a všetky vrchy i ostrovy sa pohli zo svojich miest. (Zj 6,14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si celý Žalm 46. V čom môže byť posolstvo tohto žalmu naším povzbudením uprostred nepokoja súčasného sveta i udalostí, ktoré majú prísť na konci dejín?

V Žalme 46 zaznieva podobná téma ako v Liste Hebrejom. Táto téma by sa dala vyjadriť slovom „lepší“. List Hebrejom zdôrazňuje, že Ježiš je lepší ako pozemský veľkňaz, Jeho obeť je lepšia ako obete zvierat a nebeská svätyňa je lepšia ako predobrazy, ktoré existovali na zemi.

Tento žalm však k danej téme pristupuje odlišne. Autor nestavia dobré veci do kontrastu s tými *lepšími*. Žalmista ukazuje na svet vzbury a jej bolestné následky a kladie ich do protikladu so zaslúbením lepších vecí, ktoré pre nás Boh pripravuje.

Žalm 46 je naplnený nádejou. Prináša zaslúbenie, že aj uprostred spustošenia, skúšok, utrpenia a vojen, ktorým čelíme, On zostáva Bohom. Práve v chaose dnešného sveta zaznieva výzva: „Utíchnite a poznajte, že ja som Boh!“ (Ž 46,11; SEvP) Vďaka tejto istote môžeme hľadiť do budúcnosti s vedomím, že jedného dňa sa toto všetko skončí a že Boh bude „vyvýšený na zemi“ (Ž 46,11).

Všimnime si aj nasledovné slová: „Preto sa nebudeme báť, hoci by sa zem prevrátila a vrchy by sa klátili uprostred mora.“ (Ž 46,3) Pripomeňme si scény, ktoré sa budú odohrávať pri druhom príchode: „Nebo sa stiahlo ako zvitok a všetky vrchy i ostrovy sa pohli zo svojich miest.“ (Zj 6,14) Apoštol Peter k tomu pridáva: „Túžobne očakávate príchod Božieho dňa, keď sa nebesia rozplynú v ohni a živly roztopia v páľave.“ (2Pet 3,12) Naš súčasný svet (a všetko zlo v ňom) nebude trvať večne. Zaslúbenia hovoria o príchode niečoho, čo naša myseľ teraz sotva dokáže pochopiť. Dovtedy však musíme len trpezlivo čakať, zotrvať vo viere a držať sa zjavenia, ktoré sme dostali od Boha. Tým najväčším zjavením je Ježišov kríž svedčiaci o Božej láske.

APLIKÁCIA

■ **Situácia vo svete nie je dobrá a vieme, že sa postupom času bude len zhoršovať. Ako môžeme posilňovať svoju nádej? Ako nám v tom môže pomáhať poznanie dobra, moci a charakteru Boha?**

NÁDEJ UPROSTRED NEPOKOJA

⁷Národy hučali, kráľovstvá sa otriasali. Vydal hlas a zem sa rozplynula. ⁸Hospodin zástupov je s nami. Jákobov Boh je náš hrad. (Ž 46,7.8)

²³Pozeral som na krajinu, no bola pustá a prázdna, na nebesá, no ich svetla nebolo. ²⁴Pozeral som na vrchy, chveli sa a všetky kopce sa klátili. ²⁵Pozeral som, no človeka nebolo, i všetko nebeské vtáctvo odletelo. ²⁶Pozeral som na ovocný sad, stal sa púšťou a zrútili sa všetky jeho mestá pred Hospodinom, pred jeho páľčivým hnevom. (Jer 4,23–26)

Hoci kniha Žalmov nie je v prvom rade prorockou knihou, aj v nej nachádzame mnoho symbolov. Keď sa však v žalmoch hovorí o konečnom obnovení našej planéty, nemáme dôvod nazdávať sa, že ide o symbolický jazyk. Žalm 46, ktorému sme sa venovali včera, nám pripomína, že Kristov návrat veľmi podstatne zasiahne náš svet. Nepôjde však len o penenie vôd a trasenie vrchmi. Veľké vyvrcholenie dejín Zeme sa prejaví aj rozpadom svetských kráľovstiev – tých pomýlených, nečestných a chatrných systémov ľudskej vlády, ktoré počas tisícročí spôsobili toľko utrpenia.

V závere dejín nastane koniec nielen týchto pozemských mocností, ale aj všetkého zla a utrpenia, ktoré priniesli ľudstvu.

Čo nám úvodný text (Jer 4,23–26) hovorí o osude tohto sveta, skôr než Boh stvorí „nové nebo a novú zem“ (Zj 21,1)?

Biblické proroctvá nám naznačujú, čo sa stane s týmto svetom. Videnie u Daniela 7 nám napríklad ukazuje rozbúrené more, uprostred ktorého povstávajú národy sveta. Vetry sváru a vojen fúkajú cez pohanské more (zem) a vytvárajú jedno svetské kráľovstvo za druhým. Ani jedno z nich však nedokáže vyriešiť skutočné problémy, ktoré sužujú ľudstvo. Svetskí vodcovia, do ktorých ľudia vkladajú svoju nádej, sa takmer vždy ukážu ako rovnako hriešni a sebeckí ako my ostatní.

Žiadne z kráľovstiev ukázaných Danielovi sa pre Boží ľud nestalo bezpečným domovom (hoci niektoré boli lepšie ako iné). My však vieme, že naše občianstvo je v Božom kráľovstve (Fil 3,20). Máme istotu, že vysoko nad chaosom tejto planéty je trón, ktorý stojí naveky (pozri Ezech 1,26; Ž 45,7; Roh.). Ježiš učil, že čím viac sa budeme blížiť k okamihu Kristovho návratu (Matúš 24), tým viac sa bude prehľbovať kríza vo svete. My však môžeme vytrvať vo viere bez ohľadu na stav našej planéty. Môžeme totiž prežívať istotu, že Boh má prebiehajúce udalosti vo svojej moci a že napokon splní svoje zaslúbenia. „Národy hučali, kráľovstvá sa otriasali. Vydal hlas a zem sa rozplynula. Hospodin zástupov je s nami. Jákobov Boh je náš hrad.“ (Ž 46,7.8) Z nášho bezprostredného pohľadu sa okolnosti nevyvíjajú príliš dobre. Ale dlhodobo? To je, vďaka Ježišovi, úplne iná záležitosť.

- **Niet pochyb, že náš svet sa ocitá v čoraz väčšom chaose. Akoby sa všetko vymklo spod kontroly. Ako nám napríklad proroctvo z Daniela 7 môže pomôcť pochopiť, že ak zostaneme verní, všetko pre nás napokon dobre dopadne?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POD JEHO NOHAMI

²Tlieskajte, všetky národy, nadšene pozdravujte Boha, ³lebo Hospodin, Najvyšší, vzbudzuje bázeň. On je veľký Kráľ nad celou zemou. ⁴Podmaňuje nám národy a kmene nám podrobuje pod nohy. ⁵Vybral nám dedičný podiel, slávu Jáкова, ktorého si zamiloval. (Ž 47,2–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo sa v úvodnom texte (Ž 47,2–5) hovorí o našom konečnom mieste v Kristovom kráľovstve?

Na základe biblických prorociev vieme, že na konci nás čaká nádherná budúcnosť. A dovtedy? Ľudia prenechali vládu na našej planéte Luciferovi. V čase, keď sa satan objavil pred nebeskou radou, chválil sa, že táto zem patrí jemu. „Hospodin sa opýtal satana: *Odkiaľ prichádzaš?* Satan odpovedal: *Z potuliek a pochôdzok po zemi.*“ (Jób 1,7)

Satan si takto nárokoval *vlastníctvo* nad zemou. Noha sa v staroveku používala na označenie *vlastníctva*. Hospodin napríklad prikázal Abrahámovi: „Vstaň a prejdí krajinu po dĺžke a šírke, lebo ti ju dávam!“ (1Moj 13,17)

Porovnaj texty 1Tes 4,13–17 a Zach 14,4 a sústreď sa pritom na to, čo tieto verše hovoria o Kristových nohách. V čom sa tieto texty odlišujú? Čo sa z tohto rozdielu môžeme naučiť o dvoch odlišných, aj keď súvisiacich aspektoch Kristovej konečnej zvrchovanosti nad svetom?

Ellen Whiteová o tom, čo robí Kristus na konci milénia, napísala: „Kristus zostúpi na Olivový vrch, odkiaľ sa po svojom zmŕtvychvstaní odobral do neba a kde anjeli opakovali prísľub o jeho návrate. Prorok napísal: *„Vtedy príde Hospodin, môj Boh a všetci svätí s ním. ... V ten deň zastanú jeho nohy na Olivovom vrchu, ktorý leží východne od Jeruzalema, takže sa Olivový vrch rozštiepi spoločne na východ a spoločne na západ. Vznikne veľmi veľké údolie. ... Hospodin bude kráľom nad celou Zemou. V ten deň bude Hospodin jediný a jeho meno jediné.*“ (Zach 14,5.4.9) Keď Nový Jeruzalem zostúpi z neba v oslňujúcej sláve, spočívne na mieste pripravenom a očistenom na jeho príchod a Kristus so svojím ľudom i anjelmi vstúpi do Svätého mesta.“ (GC 662.663; ZTDS 440)

APLIKÁCIA

- Uvažuj o nádeji, ktorú sme dostali v Ježišovi. Zamysli sa nad tým, aký ťažký by bol život, keby sa všetko navždy končilo smrťou. V čom bola naša nádej?

VÍNO A KRV

²Velebíme ťa, Bože, velebíme! Tvoje meno je blízko, rozprávajú o tom tvoje divy. ³Ja určím čas, keď budem súdiť spravodlivo. ... ⁸Len Boh je sudca: jedného poníži, druhého povýši. ⁹Áno, v Hospodinovej ruke je kalich s penivým okoreným vínom; z neho nalieva a všetci bezbožníci zeme ho aj s kalom vypijú do dna. ¹⁰Ja však budem plesať naveky, ospevovať budem Boha Jákovboho. ¹¹Postínam všetky rohy bezbožníkov a vyvýšia sa rohy spravodlivého. (Ž 75,2.3.8–11)

Prečítaj si Žalm 75. Čo odhaľuje tento žalm o niektorých problémoch súvisiacich so súdom? Uvažuj o slovách žalmu v kontexte veršov Mat 26,26–29 a Zj 14,9–12. Ako nám tieto texty pomáhajú porozumieť problémom spomenutým v Žalme 75?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Uvažuje sa o tom, že tento žalm sa mal spievať pri zázračnom zničení armády asýrskeho kráľa Sancheríba (2. Kronická 32; 2. Kráľov 19). Samotný príbeh je akousi predzvestou konečného zničenia bezbožných, o ktorom sa hovorí v Zjavení 20. Boží ľud je vo Svätom meste so svojím spravodlivým kráľom, keď prichádzajú vojská zla a obkľučujú mesto. Napokon ich však zničí samotný Boh.

Jednou z vecí, ktoré Boh na súde napráva, je zneužitie moci, ku ktorému došlo v našom padlom svete. Hriechom ovládaní ľudia už nežijú ani pre iných, ani pre Božiu slávu, ale len pre seba. Ľudia sa v minulosti rozhodli veriť (a mnohí toto rozhodnutie robia aj dnes), že vo vesmíre neexistuje žiadny zmysel ani objektívne morálne normy. Náš život je dnes poznačený dôsledkami tohto rozhodnutia. Filozof Friedrich Nietzsche presadzoval myšlienku, že ak má existovať zmysel, musíme si ho sami pre seba vymyslieť a predstierať, že vesmír existuje pre náš prospech. Každý jednotlivec sa v skutočnosti správa tak, ako keby bol bohom.

Nech sú okolnosti, s ktorými sa stretávame, akokoľvek zložité a bolestné, ako veriaci dostávame od Boha vždy znova povzbudenie, aby sme žili nádejou a nesúdili budúcnosť podľa súčasných udalostí. Je ľahké si zúfať, keď vidíme, že piliere civilizácie neustále podrývajú srdcia a mysle bezbožníkov alebo tých, ktorých názory na Boha sa v Biblii nenachádzajú. V súčasnosti žijeme v období, keď sa v mnohých častiach sveta spochybňujú úplne základné morálne hodnoty, dokonca aj také, ktoré sa týkajú samotnej podstaty ľudského života. Na verejnosti sa oslavujú niektoré druhy nemravnosti, o ktorých by sa mnohí ľudia hanbili hovoriť aj v súkromí. Morálna skaza sveta postupuje veľmi rýchlo.

- **Nezabúdajme, že sme dostali poverenie, aby sme sa aspoň pokúsili urobiť všetko preto, aby bol život našich blízkych – áno, predovšetkým tých núdznych a trpiacich –, lepší a znesiteľnejší. Nie je však v ľudskej moci zmeniť svet ovládaný zlom. Vždy pamätajme na to, že tento hriešny svet Boh zničí a potom nanovo stvorí. Až potom bude všetko opäť dokonalé.**

APLIKÁCIA

ABY BOLA VAŠA SPÁSA ZNÁMA

²Nech je nám Boh milostivý a žehná nás, nech medzi nami zažiarí jeho tvár! – Sela – ³Nech tvoju cestu a tvoju spásu poznajú na zemi všetky národy! ⁴Nech ťa velebia, Bože, národy, nech ťa velebia všetci ľudia! ⁵Nech národy plesajú a radujú sa, že ich súdiš nestranne a vedieš národy na zemi. – Sela – ⁶Nech ťa velebia, Bože, národy, nech ťa velebia všetci ľudia! ⁷Zem vydala svoju úrodu, Boh nás žehná, náš Boh. ⁸Boh nás požehnáva. Nech sa ho boja všetky končiny zeme! (Žalm 67)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom Žalme 67. Ako nám tento hymnus chvály pomáha pochopiť našu úlohu zverenú Božiemu ľudu v Zj 14,6–12?

Vedci z MIT (Massachusettská technická univerzita) vytvorili nový čierny materiál, vďaka ktorému sa predmety ním natreté stávajú takmer neviditeľnými. Je vytvorený z nanorúrok a je mnohokrát tmavší ako akýkoľvek predtým vytvorený materiál. Dokáže absorbovať až 99,995 percent všetkého viditeľného svetla. Ani najjasnejšie svetlo nemá schopnosť zviditeľniť predmety pokryté týmto povlakom.

Žalm 67 sa začína túžbou, aby medzi nami zažiarila Božia tvár. Cieľom má byť pranie, aby Božiu cestu a spásu spoznali „na zemi všetky národy“ (Ž 67,2,3). V pláne spásy Boh vytvoril spôsob, akým môžu byť hriešnici znovu prijatí do Jeho bezprostrednej, slávnej prítomnosti bez toho, aby boli zničení Jeho slávou. A aj teraz, v prítomnom živote, Kristov kríž umožňuje, aby sme boli oživení svetlom Božej tváre.

A nielen to. Boh chce, aby sme zrkadlili Jeho svetlo zvyšku sveta. Takúto úlohu dostal už staroveký Izrael. Chrám mal byť domom modlitby pre všetky národy. Hospodin hovorí: „Aj ich zavediem na svoj svätý vrch a rozveselím ich vo svojom dome modlitby. Ich spaľované obety a obety s hostinou budú prijaté na mojom oltári, veď môj dom sa bude nazývať domom modlitby pre všetky národy.“ (Iz 56,7)

V Žalme 67 nám Dávid pripomína Božiu túžbu, aby Jeho cestu a spásu poznali na zemi všetky národy (Ž 67,3). Je smutné, že Boží ľud v tejto úlohe opakovane zlyhával. Stará zmluva obsahuje niektoré temné kapitoly fatálneho zlyhania Božieho ľudu. A rovnaké zlyhania sa odohrali aj počas dvoch storočí existencie kresťanskej cirkvi. Je to, ako keby sme naše srdcia natreli ultratmavou hmotou a spokojne pohltili všetko Božie svetlo bez toho, aby sme ho odzrkadlili svojmu okoliu.

Niekedy sa dopúšťame toho, že Božie hnutie pre čas konca považujeme za akýsi predodletový salónik určený pre privilegovanú skupinu ľudí. Zdá sa, že nám to tak vyhovuje a vôbec nám nevadí, že zvyšok sveta musí sedieť v hlučnej nepohodlnej hale, absolútne nepripravený na cestu, ktorá je pred nami. Cirkev ostatkov zo Zjavenia 14 sa však neuspokojuje s tým, že stojí na Sione s Kristom a vyhrieva sa v žiare Jeho prítomnosti. Namiesto toho „letia stredom neba“ a vyzývajú celý svet, aby sa k nim pridala a spoločne sme tak mohli stáť na Božom svätom vrchu.

APLIKÁCIA

- Aký záväzok by sme mali ako cirkvi, aj ako jednotlivci, pociťovať pri učení druhých pravdám, ktoré tak milujeme?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítajte si texty Žalm 133; Sk 1,4–9 a Zj 5,4–7.

„V dobe patriarchov sa pôsobenie Ducha Svätého neraz obdivuhodne prejavilo, no nikdy nie vo svojej plnosti. Teraz učeníci na radu Spasiteľa pokorne prosili o tento dar a Kristus sa za nich v nebi prihovárал. Prosil o dar Ducha, aby ho mohol zoslať svojmu ľudu.“ (AA 37; PN 23)

Učeníci boli poučení, aby vydávali svedectvo o Kristovi „v Jeruzaleme, v celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme“ (Sk 1,8). Je to dielo, ktoré bude ohlasovať návrat Krista (Mat 24,14). Máme pokračovať v tom, čo učeníci začali.

Keď nám Kristus povedal, aby sme niesli svetu evanjelium, nenechal nás samých, aby sme vymysleli spôsob, ako to uskutočniť. Dielo je riadené z nebeskej svätyne. Dielo, ktoré konáme, vychádza z dôverného vzťahu s Kristom: On nás vedie a on nám dáva moc konať ho. Toto je Jeho dielo, nie naše: žiada sa od nás, aby sme nasledovali Jeho vedenie. Všimneme si, ako to fungovalo v Izraeli: Boh ich požiadal, aby sa riadili jeho pokynmi, a potom urobil aj také divy a zázraky, ktoré boli z ľudského pohľadu úplne nemysliteľné. Duch už pôsobí v srdciach našich blízkych. Našou úlohou je byť pri tom, aby keď nadíde chvíľa rozhodnutia, pozvali sme ich, aby sa pripojili k Božiemu ľudu, ktorý stojí s Baránkom na Sione. Nemusíme vymýšľať nové prostriedky a metódy, pretože za toto dielo nenesieme zodpovednosť – je to dielo nášho Boha.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Vo svete existuje veľa neoslovených ľudí, aj keď posolstvo troch anjelov zaznieva už dlhý čas. Uvažujte, ako môžeme ako zborové spoločenstvo lepšie plniť úlohu, na vykonanie ktorej nás Kristus povolal. Ako sa môžeme naučiť nepodliehať malomyselnosti, keď ľudia na naše pozvania nereagujú?
2. V Zjavení 5 je Ján svedkom toho, že zapečatený zvitok bol daný Baránkovi, pretože On jediný je „hoden“ ho otvoriť. Keď sú pečate na zvitku otvorené (Zjavenie 6), vidíme jasne predpovedané dejiny novozmluvné – a to až po čas konca. Čo sa z toho môžeme naučiť o spôsobe, akým Boh zamýšľa dokončiť svoje dielo?
3. Ktoré udalosti vo svete a okolo nás by mohli veľmi rýchlo spôsobiť, že sa začne diať to, čo je opísané v Zjavení 13 a 14? Čo tomu zatiaľ bráni?

Týždeň od 1. do 7. júna

NÁM, KTORÝCH ZASTIHOĽ KONIEC VEKOV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Zj 6,12–17; Mat 24,36–44; 1Moj 6,1–8; 2Pet 2,4–11; 1Moj 18,17–32; Dan 7,9.10

ÚVODNÝ TEXT

¹¹Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. ¹²A tak ten, kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol. (1Kor 10,11.12)

V Písme nachádzame mnoho správ o Božom ľude, ktoré poukazujú na budúce udalosti a ktoré obsahujú kľúče pomáhajúce pochopiť „prítomnú pravdu“. Niektoré z týchto opisov hovoria o udalostiach času konca s prekvapivými podrobnosťami. To nám poskytuje širší základ pre jasné pochopenie proroc-tiev kníh Daniel a Zjavenie.

Boh môže vo svojej dokonalosti usmerňovať udalosti, ktoré sa stanú v posled-ných dňoch a ktoré zjavil prorokom – a to bez toho, aby zasahoval do slo-bodnej vôle a svedomia jednotlivcov. Nová zmluva sa pri opise záverečných udalostí sveta odvoláva na niektoré očividné epizódy minulosti, napríklad potopu alebo príbeh spojený so Sodomou a Gomorou. Iné príbehy potrebu-jeme skúmať podrobnejšie, aby sme objavili pravdy, ktoré nám prostredníc-tvom nich Božie slovo zjavuje.

V nasledujúcich lekciiach sa budeme venovať štúdiu niekoľkých kľúčových príbehov, aby sme zistili, čo nám môžu povedať o udalostiach, ako je druhý príchod, vyšetrovací súd, záverečná kríza a podobne. V tom všetkom bude Kristus stáť v strede nášho hľadania. On totiž musí byť základom, ako aj koneč-ným cieľom všetkej našej snahy pochopiť proroctvá.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu desiatej lekcie sa sústredíme na niektoré výrazné starozmluvné príbehy, ktoré môžeme v súvislosti s neskorším novozmluvným prorockým výhľadom vnímať ako predobrazy ukazujúce na problémy „poslednej doby“.

- Mat 24,37–39; 2Pet 3,3–5: Paralela s dobou Noacha a súdom nad predpo-topným svetom (nedeľa a pondelok)
- Júda 1,5–8: Paralela so súdom nad Sodomou a Gomorou (utorok a streda)
- Daniel 7: „Syn človeka“ ako naša istota na súde (štvrtok)

HNEV BARÁNKA

¹²Keď otvoril šiestu pečať, videl som, že nastalo veľké zemetrasenie, slnko sčernelo ako srstené vrece a mesiac bol celý ako krv, ¹³nebeské hviezdy padali na zem, ako keď figovník zmietaný veľkým vetrom zhadzuje svoje nezrelé zimné plody. ¹⁴Nebo sa stiahlo ako zvítok a všetky vrchy i ostrovy sa pohli zo svojich miest. ¹⁵Králi zeme, veľmoži, vojvodcovia, boháči, mocnári i všetci otroci aj slobodní sa ukryli do jaskýň a medzi bralá vrchov. ¹⁶A volali vrchom a bralám: „Padnite na nás a ukryte nás pred tvárou Sedieceho na tróne a pred hnevom Baránka, ¹⁷lebo nadišiel veľký deň ich hnevu. A kto môže obstáť?“ (Zj 6,12–17)

³⁷Lebo ako bolo za dní Noacha, tak bude aj pri príchode Syna človeka. ³⁸Ako totiž v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noach vošiel do korábu, ³⁹a nič nebadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka. (Mat 24,37–39)

Pri čítaní úvodného textu (Zj 6,12–17) sa zameraj na ľudí, o ktorých sa tu hovorí. V akej situácii sa ocitli? Čo hovoria a robia? Čo sa dozvedáme z ich reakcií?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Je zaujímavé, že stratení nekričia: „Čo sa to deje?“ ani „Kto je za to zodpovedný?“ Zdá sa, že veľmi presne vedia, čo sa práve odohráva. Hovoria o Ježišovi ako o „Baránkovi“, a teda zrejme poznajú Kristov príbeh. Títo ľudia si uvedomujú, že „nadišiel veľký deň ich hnevu“ a že sa ocitli v beznádejnej situácii: „Kto môže obstáť?“

Pred koncom času sa evanjelium dostane ku každému národu na zemi (Mat 24,14). Posolstvo troch anjelov zaznieva po celom svete. A predsa sa nájdu ľudia, ktorí budú zaskočení – nie pre nedostatok informácií, ale pre ich odmietnutie uveriť a poslúchnuť Božie výzvy. To je dôvod, prečo budú títo ľudia v posledných dňoch stratení.

Prečítaj si text Mat 24,36–44. Na aké pravdy upriamuje Ježiš našu pozornosť v príbehu o Noachovi?

Ježiš poukazuje na príbeh o potope, aby nás varoval, že Jeho druhý príchod bude pre mnohých prekvapením. Rovnako ako pri druhom príchode, ani potopa nebola pre svet prekvapením pre nedostatok informácií. Noe kázal stodvadsať rokov, ale svet odmietal uveriť jeho posolstvu. Ľudia poznali, tušili, ale neverili.

Mnohí ľudia sa upokojujú tým, že prorocké predpovede sú nepravdivé. Podľa nich to všetko trvá príliš dlho. V tejto súvislosti sa aj apoštol Peter odvoláva na príbeh o potope. Píše, že v posledných dňoch prídu posmievачi, ktorí žijú, ako sa im zachce, a budú sa posmievat: *Kdeže je sľub o jeho príchode? Ved' odkedy zosnuli otcovia, všetko ostáva tak, ako bolo na začiatku stvorenia!*“ (2Pet 3,3.4) Tieto nálady a postoje budú každým ďalším rokom silnejšie a hlbšie.

■ Z pohľadu individuálnej skúsenosti sa druhý (v niektorých prípadoch „tretí“) Kristov príchod odohrá len krátko po smrti človeka. Všetci navyše vieme, ako rýchlo život plynie. Ako nám tento pohľad môže pomôcť vyrovnať sa s „oneskorením“ Kristovho príchodu?

APLIKÁCIA

NOACHOVA EVANJELIZÁCIA

³⁷Lebo ako bolo za dní Noacha, tak bude aj pri príchode Syna človeka. ³⁸Ako totiž v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noach vošiel do korábu, ³⁹a nič nebadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka. (Mat 24,37–39)

³Vedzte predovšetkým, že v posledných dňoch prídu posmievачi, ktorí žijú, ako sa im zachce, ⁴a budú sa posmievач: „Kdeže je sľub o jeho príchode? Ved' odkedy zosnuli otcovia, všetko ostáva tak, ako bolo na začiatku stvorenia!“

⁵Zámerné pritom ignorujú to, že nebesia boli oddávna a zem povstala z vody a skrze vodu Božím slovom. (2Pet 3,3–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Peter nám pripomína, že mnohí nebudú pripravení na Kristov návrat, pretože „zámerné ignorujú“ (2Pet 3,5), čo sa stalo pri potope. Ohromujúci počet kultúr po celom svete, od starých Grékov až po Mayov, rozpráva príbeh o ničivej potope. Napriek tejto „kolektívnej spomienke“ na veľkú potopu sa mnohí vysmievajú biblickej správe o Noachovi. Ako sa predpovedalo, svet svojvoľne odkladá tento príbeh bokom ako mýtus. A to bez ohľadu na to, ako jasne je tento príbeh vykreslený v Starej zmluve a kolkokrát sa naň odvoláva Nová zmluva.

Ježiš povedal, že svetová situácia bude pripomínať udalosti, ktoré sa diali „za dní Noacha“ (Mat 24,37–39). Porovnajte túto pasáž s 1Moj 6,1–8. Aké morálne podmienky viedli k potope? Aké paralely existujú medzi týmito dvomi obdobiami?

Z príbehu o potope sa môžeme naučiť ešte jednu dôležitú skutočnosť. Text Heb 11,7 nám hovorí, že Noach vo viere: „postavil koráb na záchranu svojej rodiny. Vierou odsúdil svet a stal sa dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery.“

Predstav si, že viac ako storočie kážeš o potope a jediný hmatateľný dôkaz, ktorý máš k dispozícii, je tvoja vlastná rodina v korábe, ktorý si postavil. Ak by bol Noach moderným evanjelistom, mohli by sme byť v pokušení odpísať ho za fatálne zlyhanie: desaťročia kázania a zdanlivo vôbec žiadne výsledky.

Dnes však v mnohých častiach sveta ľudia veľmi silno reagujú na poslanstvo troch anjelov. Kázanie jedinečného posolstva hnutia ostatkov má nevídaný evanjelizačný dosah. Na mnohých miestach mnohí spoznávajú Pána a odovzdávajú mu svoj život. Svet ešte zďaleka nie je v situácii, že by sa nikto nechcel obrátiť a kázanie by bolo neúčinné. Vieme však, že „po dokončení tohto prieskumu a preverenia charakteru každého človeka, ktorý sa kedy hlásil k Bohu, keď už bude o každom rozhodnuté, vtedy – a nie skôr – sa čas milosti pre ľudstvo skončí a dvere milosti sa zavrú. Celým obdobím záverečnej služby nášho Spasiteľa až do chvíle, keď sa veľké dielo záchrany človeka skončí, nás sprevádza jediná krátka veta: *Ktoré boli pripravené, vošli s ním na svadbu; a dvere sa zavreli.* (Mat 25,10)“ (GC 428; ZTDS 294)

Dovtedy nás ako cirkev čaká práca.

APLIKÁCIA

- Čo môžeme urobiť, aby nás neodradila skutočnosť, že naše osobné evanjelizačné úsilie momentálne neprináša veľa ovocia? Prečo máme pokračovať v našom úsilí aj napriek zdanlivému nezdaru? (Pozri Ján 4,37.)

PRÍBEH SODOMY A GOMORY

⁵Chcem vám pripomenúť, hoci to už raz viete, že Ježiš zachránil ľud z egyptskej krajiny a potom zahubil tých, čo neuverili. ⁶Anjelov však, ktorí si nezačovali svoju pôvodnú hodnosť, ale opustili svoj vlastný príbytok, drží v temnote vo večných putách pre súd veľkého dňa. ⁷Rovnako ako Sodoma a Gomora aj okolité mestá, ktoré sa podobným spôsobom oddali smilstvu a náhlili sa za iným telom, podstupujú trest vo večnom ohni a sú výstrahou.

⁸Podobne aj títo blúznivci poškvŕňujú telo, neuznávajú autoritu nad sebou a rúhajú sa nadzemským mocnostiam. (Júda 1,5–8)

Príbeh o Sodome a Gomore je ďalším kľúčovým starozmluvným príbehom, ktorý slúži ako ilustrácia udalostí času konca. Apoštol Peter na tento príbeh priamo odkazuje pri opise posledných dní. Mestá na rovine boli známe pre svoju skazenosť a stali sa prvým príkladom obývaných centier zničených ohňom z neba.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty 2Pet 2,4–11; Júd 1,5–8 a Ezech 16,46–50. Sústreď sa na jednotlivé podrobnosti. Čo bolo príčinou zničenia týchto miest? V čom sa vtedajšia situácia podobá dnešnému svetu?

Varovanie ponúknuté ľuďom žijúcim v čase konca prostredníctvom správy o Sodome a Gomore je jasné: bezbožní budú napokon zničení ohňom, ako o tom hovorí Zjavenie 20. Hriech je pozoruhodne zavádzajúci v tom, že nás oslepuje. Prestávame si byť vedomí stavu nášho srdca a svoje prehrešky zahaľujeme nánosmi pýchy. Zároveň si naplno uvedomujeme bezbožnosť páchanú inými. V tej istej kapitole, kde Boh hovoril o tom, koľko lásky daroval svojmu národu, musí tých istých ľudí varovať, že ich hriechy sú obrovské (Ezech 16,47) a v skutočnosti sa stali ešte horšími než Sodoma.

Izraeliti sa dopúšťali duchovného cudzoložstva (Ezech 16,41). Predstavme si prekvapenie Božieho ľudu, keď sa od proroka dozvedel, že je horší ako ľudia, ktorí boli známi svojou bezbožnosťou.

Táto situácia nie je nová. Nielen staroveký Izrael, ale aj celé ľudstvo opantal hriech. V Rim 1,18–32 Pavol predstavuje dlhý zoznam ľudského zla, ktorý by pokojne mohol napísať aj na základe správ v dnešnej dennej tlači. Pavlov opis hriechu pohanov nemal za cieľ vyvolať u Židov pocit nadradenosti. Boží ľud mal konečne pochopiť závažnosť svojich vlastných hriechov. Nátan urobil to isté, keď hovoril s Dávidom: rozprával príbeh o boháčovi, ktorý ukradol jahňa chudobnému. „Dávid sa veľmi nahneval na toho muža“ (2Sam 12,5), pretože nespravodlivosť bola očividná. Nátan vtedy veľmi jednoznačne vyhlásil: „Ty si ten muž!“ (2Sam 12,7). Dávid tak spoznal v príbehu samého seba.

Je dôležité si uvedomiť, že Biblia nie je primárne určená vonkajšiemu svetu, ale Božiemu ľudu. Keď vidíme ohavné hriechy druhých opísané v kapitolách ako Zjavenie 13 alebo 17, je to varovanie, že aj my môžeme padnúť do rovnakej pasce.

- **Ktoré zdanlivo malé kompromisy v každodennom živote môžu zaslepiť tvoj pohľad na skutočný stav tvojho srdca? Čo môžeš urobiť, aby ti Boh otváral oči a pomohol ti „vyrovnať“ tvoje cesty skôr, než od Neho odídeš do nenávratna?**

APLIKÁCIA

SUDCA CELEJ ZEME

²²Muži sa odtiaľ odobrali a šli do Sodomy, Abrahám ešte stále stál pred Hospodinom. ²³Pristúpil bližšie a pýtal sa: „Naozaj chceš zahubiť spravodlivého s bezbožným?“ ²⁴Keby bolo v meste päťdesiat spravodlivých, zahubil by si ich a neodpustil by si mestu pre tých päťdesiatich spravodlivých, čo sú v ňom? ²⁵Niečo také predsa neurobiš, aby si s bezbožným usmrtil aj spravodlivého. Potom by spravodlivý bol ako bezbožný? Niečo také predsa neurobiš. Či ten, čo súdi celú zem, nebude konať spravodlivo?“ (1Moj 22–25)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Tesne pred zničením Sodomy sa na planinách Mamre odohral zvláštny príbeh. Boh sa zjavuje Abrahámovi v sprievode dvoch anjelov. Keď ich Abrahám uvidí, pozve nebeských návštevníkov najesť sa. Práve vtedy Boh zaslubuje, že Abrahám a Sára budú mať syna, ktorý povedie k Mesiášovi. Ježiš skutočne pochádzal z Abrahámovho potomstva (porovnaj s Gal 3,16). Potom sa dej zrazu zvrtné k téme skazených miest na rovine.

Prečítaj si text 1Moj 18,17–32. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o Božom charaktere a spôsobe, akým sa v konečnom dôsledku plánuje vysporiadať so zlom na našej planéte?

Boh nám nedlíži vysvetlenie svojho konania. Rozhodol sa však nezakrývať svoje pohnútky a plány. „Veru neurobí Pán, Hospodin, nič bez toho, aby nezjavil svoj zámer svojim služobníkom, prorokom.“ (Am 3,7)

Predtým, ako Boh zničí Sodomu a Gomoru, vyhlasuje, že jediná správna vec, ktorú treba urobiť, je informovať Abraháma o tom, čo sa má stať a čoho bude onedlho svedkom.

Boh zostáva s Abrahámom, kým dvaja anjeli idú do skazeného mesta, aby odtiaľ vyviedli tých, čo budú dbať na ich varovanie. V tejto súvislosti si určite spomenieme na anjelov z prorociet, ktorí konajú rovnakú úlohu v posledných dňoch, keď volajú tých z Božieho ľudu, ktorí žijú v Babylone, aby z neho vyšli (Zj 14,6–12; Zj 18,1–4). Keď zaznieva posledné varovanie, Boh diskutuje s Abrahámom o tom, čo sa má stať, a ochotne sa podrobuje patriarchovým otázkam.

Abrahám hovorí: „Niečo také predsa neurobiš, aby si s bezbožným usmrtil aj spravodlivého. Potom by spravodlivý bol ako bezbožný? Niečo také predsa neurobiš. Či ten, čo súdi celú zem, nebude konať spravodlivo?“ (1Moj 18,25) Abrahám neskúma len prípad Sodomy, ale skúma aj Boží *charakter*. Aj Boh otvára nebeské záznamy (Zj 20,4.11–15) a umožňuje nám preskúmať dôkazy predtým, ako zošle na zem zničujúci oheň. Budeme mať teda tisíc rokov na to, aby sme dostali odpovede na množstvo otázok, ktoré zatiaľ zostávajú nezodpovedané.

APLIKÁCIA

- Skôr ako Boh vynesie konečný súd nad stratenými, dáva nám tisíc rokov, aby sme pochopili, čo sa komu stane a prečo. Čo sa z toho dozvedáme o Božom charaktere? Prečo je dôležité, že Boh je otvorený skúmaniu zo strany stvorených bytostí, ktoré sú však od Neho úplne závislé a ktoré nemajú žiadny prirodzený nárok poznať tieto veci?

PREDADVENTNÝ SÚD

²¹Hľadel som ďalej a tento roh rozpútal vojnu so svätými a víťazil nad nimi, ²²až napokon prišiel Odveký a súd bol odovzdaný svätým Najvyššieho, pretože nadišiel čas, aby kráľovstvo prevzali svätí. ... ²⁶Zasadne však súd a vezme mu moc ničiť a hubiť až do konca. ²⁷Kráľovstvo, moc a vznešenosť kráľovstiev pod šírým nebom bude zverené ľudu svätých Najvyššieho. Jeho kráľovstvo bude večné, všetky mocnosti mu budú slúžiť a budú ho poslúchať. (Dan 7,21.22.26.27)

Opis súdu, ktorý sa nachádza v Danielovi 7, nám umožňuje nahliadnuť za oponu. Máme úžasnú príležitosť vidieť, ako Boh rieši problém hriechu a zároveň vykupuje tých, ktorí chcú s Ním žiť v zmluvnom vzťahu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si opis vyšetrovacieho súdu v Dan 7,9.10.13.14.22.26 a 27. Na čo sa súd primárne zameriava? Aký verdikt je vynesený na konci procesu? Čo sa z toho dozvedáme o pláne spasenia?

Niet pochyb o tom, že ľudstvo súdi Boh. Kazateľ 12,14 nás uistuje, že „Boh predvolá na súd každý čin“ a Pavol nám pripomína, že sa nemáme navzájom súdiť – „všetci sa totiž postavíme pred Boží súdny stolec“ (Rim 14,10). Boh, samozrejme, nepotrebuje záznamy, aby vedel, kto je spasený alebo zatratený, ale anjeli – ktorí celý čas skúmali plán spasenia (1Pet 1,12) – by prirodzene mali otázky. Boli svedkami vzbury satana a videli tretinu nebeských anjelov vyhnaných z neba (Zj 12,4). A teraz nás Boh privádza do svojej prítomnosti. Boh teda otvára knihy a umožňuje svätým vidieť a preskúmať všetky záznamy.

Príbeh o Abrahámovej prosbe za Sodomu a Gomoru je svojím spôsobom tiež „súdom“. Môžeme sa z neho naučiť o dôležitom aspekte súdu v nebesiach. Hriechy Sodomy sa očividne vyšetrovali. Boh spomína, že bezbožnosť mesta mu dala takú povest, že krik proti nemu bol veľký (1Moj 18,20). Vyšetrované vo význame „preskúmané“ však neboli len mestá Sodoma a Gomora. V príbehu totiž vidíme aj ďalšiu skutočnosť: Boh otvára Abrahámovi dvere, aby ten mohol vidieť, či Boh konal spravodlivo, keď sa rozhodol zničiť skazené mestá. Kto sa medzitým zjavuje uprostred nebeského súdu v Danielovi 7? Je to „Syn človeka“, Ježiš (Dan 7,13; pozri tiež Mat 20,28), ktorého vystúpenie je jediným dôvodom, prečo bol tento súd „odovzdaný svätým Najvyššieho“ (Dan 7,22). Len Kristova dokonalá spravodlivosť pôsobí, že Jeho ľud bude na súde ospravedlnený.

- **Predstav si, že stojíš pred súdom so všetkými svojimi tajomstvami odhalenými pred naším svätým Bohom. Aká je tvoja jediná nádej v čase súdu?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Potopa“ (PP 90–104; NÚD 38–44). „Veľkňaz Józua nemôže pred satanovými žalobami obhájiť ani seba, ani svoj ľud. Netvrdí, že ľud sa nedopustil chýb. V špinavom rúchu, ktoré znázorňuje ľudskú hriešnosť, stojí tu veľkňaz ako zástupca ľudí pred anjelom, vyznáva ich vinu a poukazuje na ich pokánie a pokoru. Spolieha sa na milosť odpúšťajúceho Vykupiteľa a vierou sa odvoláva na Božie zaslúbenia. ... Satan nežaluje na tých, ktorí hľadajú Pána, pre ich hriechy. On sa teší z ich povahových nedostatkov, lebo vie, že nad nimi zvíťazí len vtedy, keď prestupujú Boží zákon. Jeho žaloby pramenia z nepriateľstva voči Kristovi. Plánom vykúpenia Ježiš marí satanovu nadvládu nad ľuďmi a zachraňuje ich z jeho moci. ... Nikto z ľudí sa pred útokmi nepriateľa neubráni vlastnou silou. Pred Bohom človek stojí v poškvrenom rúchu a vyznáva svoje hriechy. Ježiš však účinne obhajuje všetkých, ktorí sa kajú a veria v neho. Kristus ich chráni a žalobcu poráža presvedčivým dôkazom Golgoty. Dokonalá poslušnosť Božiemu zákonu mu dáva všetku moc na nebi i na zemi. To on sa prihovára u svojho Otca za hriešnika a prosí preň o milosť a odpustenie.“ (PK 583–586; ZSDT 275–277)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ježiš povedal svojim učeníkom, že sú vo svete, ale nie zo sveta. (Pozri Ján 15,19 a 17,14–16.) Ako nájsť správnu rovnováhu medzi zodpovednosťou osloviť skazený svet a nutnosťou „chrániť sa pred poškvrenou sveta“? (Jak 1,27)
2. Čo nás učí Noachova verejná služba pred potopou o spôsobe, akým prebieha veľký spor? V čom zohrávame rovnakú úlohu ako kedysi Noach?
3. Predtým, ako Boh pohltí hriešnikov ohňom z neba (ako to urobil so Sodomou), vzkriesi ich z mŕtvych a dovolí satanovi, aby s nimi na krátky čas pracoval (Zj 20,7–9). Prečo je podľa teba tento krok súčasťou Božieho plánu skôr, ako Boh dá všetko do poriadku?
4. Keď uvažujete o príbehoch, ktoré sme študovali tento týždeň, aké varovania nachádzate pre svoj vlastný život? Čo vás tieto príbehy učia o vašej nádeji v Kristovi?

RÚT A ESTER

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rút 1,1–5; Rúť 2,5–20; Jób 1,6–11; Mat 4,8.9; Est 3,1–14; Zj 12,14–17

ÚVODNÝ TEXT

Keď kráľ videl kráľovnú Ester stáť na nádvorí, získala si jeho priazeň. Kráľ vystrel k Ester zlaté žezlo, ktoré držal v ruke. Ester pristúpila a dotkla sa hlavice žezla. (Est 5,2)

Tento týždeň pokračujeme v skúmaní príbehov, ktoré predznamenujú udalosti času konca. Prostredníctvom udalostí a ľudí zo skutočného života nám Boh pomáha vidieť, aký je Jeho pohľad. Pomáha nám tiež pochopiť, ako vykladať neskoršie proroctvá, ktoré majú posilniť našu vieru.

Tento týždeň sústredíme našu pozornosť na dve dôležité ženy, ktorých príbehy sa dotkli srdc nespočetných generácií: Rúť a Ester. Rúť je vdova, bez majetku, ktorá nájde nádej v stretnutí s láskavým Boazom, jej príbuzným vykupiteľom. Ich manželstvo sa pre veriacich stalo obľúbeným príbehom lásky, pretože zrkadlí Kristovu lásku k nám. Ester je mladé dievča žijúce v cudzej krajine, ktoré sa dozvie o sprisahaní smerujúcom k zničeniu jej ľudu. Ester sa ocitne uprostred drámy, ktorá rozpráva príbeh o záchrane jej ľudu.

V proroctvách žena symbolizuje Božiu cirkev. Tento symbol nám okrem iného pomáha pochopiť, ako Boh vníma svoj ľud. Preskúmame spoločne biblické správy o týchto dvoch ženách, ktorých životné okolnosti boli zvečnené v Božom slove, a pokúsime sa vyvodiť z ich skúseností poučenie pre nás.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu ďalšej lekcie sa zameriame na starozmluvné príbehy dvoch žien, Rúť a Ester, ktoré možno vnímať ako mocné obrazy veľkého Božieho plánu záchrany Jeho detí a víťazstva nad silami zla a hriechu, ako ich predpovedajú biblické proroctvá.

Predobrazné posolstvo príbehu knihy Rúť

- Rúť 1,5–1: Obraz ľudskej stratenosti (nedeľa)
- Rúť 2,5–20: Obraz dôležitosti Vykupiteľa (pondelok)
- Rúť 4: Obraz jediného možného Vykupiteľa (utorok)

Predobrazné posolstvo príbehu knihy Ester

- Est 3,1–14: Obraz veľkého nepriateľa Božích detí (streda)
- Est 4–9: Obraz Božej záchrany v pravý čas (štvrtok)

HLADOMOR V „DOME CHLEBA“

¹Za vlády sudcov sa stalo, že v krajine nastal hlad. Vtedy istý muž z judského Betlehema spolu so svojou ženou a oboma synmi odišiel bývať ako cudzinec na moábske polia. ²Muž sa volal Elimelech, jeho žena sa menovala Noémi a jeho dvaja synovia Machlón a Kiljón; boli to Efraťania z judského Betlehema. Prišli na moábske polia a tam sa usadili. ³Noémin muž Elimelech však zomrel a ona zostala s dvoma synmi, ⁴ktorí sa oženili s Moábčankami. Jedna sa volala Orpa a druhá Rút. Bývali tam asi desať rokov. ⁵Potom obaja, Machlón i Kiljón, zomreli a ona zostala sama bez detí a bez muža. (Rút 1,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Kritici kresťanstva často poukazovali na krutú realitu života v tomto svete ako dôkaz toho, že: (a) Boh neexistuje, alebo (b) nie je schopný zasiahnuť, keď sa dejú zlé veci, alebo (c) je Mu jedno, keď trpíme. Mnohé z biblických príbehov však poskytujú dôkazy, že žiadny z týchto predpokladov nie je správny. Je pravda, že Boh dovoľuje, aby ľudia trpeli následkami vzbury proti Nemu. Boh je však vždy prítomný, vždy koná v ľudských dejinách a vždy nás posúva ku konečnému riešeniu problémov hriechu a utrpenia – a to bez toho, aby narúšal našu slobodnú vôľu. Príbeh Rút je jedným z takýchto príkladov.

Aké ťažkosti postihli Noemi a Rút a čo ich spôsobilo (Rút 1,5–1)? V čom sa opis ich ťažkostí podobá situácii, v akej sa ocitlo celé ľudstvo?

V úvodnom výroku tohto príbehu nachádzame silnú iróniu: Betlehem, mesto, ktorého meno znamená „dom chleba“, postihol hlad. Pripomeňme si hojnosť Edenu, kde Boh povedal Adamovi a Eve: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady.“ (1Moj 2,16) Ľudstvo začalo svoju existenciu v hojnosti, pod starostlivosťou štedrého Stvoriteľa. Potom však prišlo o svoje postavenie správco stvorenstva za otroctvo hriechu. „V pote tváre budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme,“ povedal Boh Adamovi (1Moj 3,19).

Podobne ako Noemi, aj my sme prišli o dedičstvo, ktoré pre nás Boh pôvodne pripravil. Náš život sa stal utrpením. Eden sme dostali ako dar. Tento dar však nebol bezpodmienečný – ľudia sa mohli slobodne vzbúriť. Táto vzbura je však spojená s prevzatím zodpovednosti za to, ako sa nám bude dariť. Pôvodne sme si mali vďaka Božiemu požehnaniu „podmaniť“ (1Moj 1,28) dokonale stvorený svet. Teraz však stojíme pred úlohou podmaniť si ten padlý. Sebecké ľudské bytosti súperia o vzácné zdroje, čo vedie k množstvu bolesti a utrpenia. Tragické následky našej vzbury sú nevýslovne. Napriek tomu naša padlá Zem vydáva mocné svedectvo o Božej láske. Uprostred ľudskej chamtivosti a pustošenia hriechu sa však zdá, že svet si nás podmaňuje viac, ako si my podmaňujeme jeho. Ale Písmo prináša jasné zaslúbenie, že jedného dňa sa to všetko skončí.

APLIKÁCIA

■ Napriek tisícročiam pôsobenia hriechu a smrti zem neustále odhaľuje zázraky Božej lásky a tvorivej sily. Ako?

RÚT A BOAZ

¹⁰Vtedy Rúť padla tvárou na zem, poklonila sa a povedala: „Čím som si získala tvoju priazeň, že sa ma ujímaš, hoci som cudzinka?“ ¹¹Boaz jej odvetil: „Oznámili mi všetko, čo si po smrti svojho muža urobila pre svoju svokru, ako si opustila otca, matku i rodnú krajinu a šla si medzi ľud, ktorý si predtým nepoznala. ¹²Nech ti Hospodin odplatí tvoj skutok a nech ťa hojne odmení Hospodin, Boh Izraela, ku ktorému si prišla, aby si uňho našla útočisko.“ (Rút 2,10–12)

Noémi žiadala, aby sa jej meno zmenilo na Mara. To všetko pre bolesť a trpkosť, ktoré vstúpili do jej života (pozri Rúť 1,20). Náš vzťah so Stvoriteľom sa nenapraviteľne poškodil hriechom vzbury, čím sme sa prepadli do duchovnej chudoby. Naše vyhlídky sú pochmúrne a život trávime zbieraním „paberkov“. Žijeme z kúskov radosti, ktoré sa stále dajú nájsť v padlom svete. To všetko sa však zmení vo chvíli, keď urobíme pozoruhodný objav: *Boh na nás nezabudol.*

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Rúť 2,5–20. Aký kľúčový moment prináša tento príbeh? Prečo Noémينو zistenie identity ich dobrodincu bolo takou dobrou správou?

Bez pomoci rodiny svojho zosnulého manžela Elimelecha nemala Noémi nárok na pôdu. Dúfala, že sa Rúť vydá za blízkeho príbuzného svojho zosnulého manžela a narodí sa jej dieťa v Elimelechovom mene. Boh urobil v Izraeli opatrenie, aby jednotlivci mohli získať späť svoje dedičstvo v zaslúbenej krajine. Na vykúpenie Elimelechovho dedičstva bol potrebný blízky príbuzný. Boaz nebol len láskavý hospodár, bol *príbuzným* Elimelecha, ktorý mohol pre Noémi a Rúť vykúpiť pôdu po ich manželovi a otcovi.

Zistenie, že Boaz bol nielen dobrosrdečný a veľkorysý, ale aj príbuzný, bolo tou najlepšou možnou správou. Chudoba, v ktorej sa tieto dve ženy ocitli, nemusela trvať večne.

Kresťania už dávno pochopili, že Boaz je predobrazom Krista, ktorý nie je len naším Stvoriteľom, ale rozhodol sa stať aj naším príbuzným, skutočným človekom z mäsa a kostí. Práve preto sa v Písme opakovane nazýva „Syn človeka“ (Mat 12,8; Mar 8,31; Luk 22,22; Ján 3,14).

Príliš veľa ľudí uvažuje o Bohu ako o surovom a cynickom Vládcovi: Boh nás možno pustí do neba, ak zaškrtneme všetky požadované políčka v morálnom dotazníku. Nebude to však z Jeho strany žiadny láskavý krok, pretože sa síce do neba dostaneme splnením technických požiadaviek, ale bude to viac-menej proti Jeho vôli.

Obraz Krista zjavený prostredníctvom Boaza je však úplne iný a popiera vyššie zmienené predstavy. Bohu na nás záleží, túži po nás a aj napriek našej obrovskej duchovnej chudobe nás túži prijať za svoju nevestu.

- Uvažuj o tom, že Stvoriteľ sa nielen stal súčasťou svojho vlastného stvorenstva, ale potom za neho aj zomrel. Ako by mala táto úžasná pravda ovplyvniť náš pohľad na našu vlastnú existenciu?

APLIKÁCIA

BOAZ AKO VYKUPITEĽ

⁸Nato ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu ^⁹**a povedal mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predom mnou a budeš sa mi klaňať.“** (Mat 4,8.9)

Ved' archanjel Michal, keď sa prel v hádke s diablom o Mojžišovo telo, neodvážil sa vyniesť nad ním rúhavý súd, iba čo povedal: „Nech ťa Pán potrestá!“ (Jób 1,9)

Ved' archanjel Michal, keď sa prel v hádke s diablom o Mojžišovo telo, neodvážil sa vyniesť nad ním rúhavý súd, iba čo povedal: „Nech ťa Pán potrestá!“ (Júda 1,9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boaz sa hlboko zamiluje do Rút a chce sa s ňou oženiť. Objavuje sa však dôležitá prekážka v podobne bližšieho príbuzného, ktorý má tiež nárok na Rút a jej pôdu. Ak považujeme Boaza za predobraz Krista, táto situácia nám pomôže vnímať problém, o ktorý ide vo veľkom spore. Kristus nás miluje, ale je tu bližší „príbuzný“, ktorý si tiež na nás robí nárok: satan.

Čo odhaľujú nasledujúce pasáže o nároku, ktorý si satan robí ľudstvo? (Jób 1,6–11; Mat 4,8.9; Júda 1,9; Luk 22,31)

Keď sa satan objavil v nebeskej rade, povedal Bohu: „Chodil som sem a ta po zemi a prechádzal som sa po nej.“ (Jób 1,7; Roh). A keď sa ho Boh opýtal, či si všimol spravodlivého Jóba, satan sa vyjadril tak, že v podstate označil Jóba za svoje vlastníctvo, pretože Jóbovo srdce podľa satana v skutočnosti nepatrilo Bohu. *To znamená, že ťa skutočne nasleduje len preto, že si k nemu dobrý. Prestaň sa k nemu správať dobre a zisti, komu je Jób verný.*

V Júdovi vidíme krátky odkaz na príbeh, ktorý bol v Izraeli dobre známy: po tom, čo Hospodin pochoval Mojžiša (5Moj 34,6), ho aj neskôr vzkriesil. Hoci nie sme zasvätení do podrobností, samotný text (Júda 1,9) hovoriaci o spore o Mojžišovo telo naznačuje, že satan si naň robil nárok.

„Keď Knieža života a žiariace anjelské bytosti pristúpili k hrobu, satan sa obával o svoju nadvládu. Začal sa hádať s Kristom, ktorý narušil územie považované satanom za jeho vlastné. Vyhlásil, že dokonca ani Mojžiš nebol schopný dodržať Boží zákon. Dopusť sa rovnakého hriechu, ktorý spôsobil, že bol satan vyvrhnutý z neba. Privlastnil si slávu, ktorá patrí iba Hospodinovi a týmto prestúpením sa dostal pod satanovu nadvládu.“ (PP 478; NÚD 229) Je zrejmé, že Kristus vyvrátil satanove tvrdenia a Mojžiš bol vzkriesený (pozri Mat 17,3).

V Rút 4,1–12 čítame o tom, že Boaz putuje k bráne Betlehema – mesta, kde Kristus vstúpil do nášho sveta ako náš blízky príbuzný. Starší sa zhromaždia, Boaz dohodne kúpu pôdy a nakoniec si na potvrdenie dohody vymenia obuv.

Brána bývala miestom, kde sa rozhodovalo o rôznych dôležitých prípadoch. Ide v podstate o typ súdnej scény. Môžeme v nej vidieť scénu súdu z Dan 7,13.14.22.26.27. Nesmieme vynechať jeden podstatný aspekt súdu: súd je „v prospech svätých“, ale len preto, že Kristus za nás zaplatil cenu, rovnako ako to Boaz urobil pre svoju nevestu.

APLIKÁCIA

- Boaz sa napriek prekážkam rozhodol podniknúť kroky na vykúpenie Rút. Podobne aj Kristus vstúpil do nášho sveta, aby nás zachránil, napriek satanovým nárokom na ľudstvo. V ktorých oblastiach prebieha dnes zápas o tvoj život a tvoje rozhodnutia? Ako ti v tomto zápase pomáha vedomie, že Kristus zaplatil tú najvyššiu cenu ako výkupné za nás?

HAMÁN A SATAN

⁸Hamán povedal kráľovi Ahasvérovi: „Jestvuje jeden národ, ktorý je síce rozptýlený, ale predsa oddelený medzi národmi vo všetkých krajinách tvojho kráľovstva. Ich zákony sú odlišné od zákonov všetkých národov, ani kráľovskými zákonmi sa neriadia, takže pre kráľa nie je výhodné nechať ich na pokoji. ⁹Ak to kráľ uzná za vhodné, nech sa vydá písomný príkaz, aby ich vyhubili. Desäťtisíc talentov striebra zaplatím do rúk úradníkov, aby ich odvedli do kráľovských pokladníc.“ ¹⁰Vtedy kráľ snal zo svojej ruky pečatný prsteň a dal ho Agagovcovi Hamánovi, synovi Hammedata, nepriateľovi Židov. ¹¹Kráľ povedal Hamánovi: „Daj ti peniaze i ten národ, aby si mohol s ním naložiť, ako sa ti bude páčiť.“ (Est 3,8–11)

V príbehu Ester sa stretávame s Hamánom, ktorého životnou motiváciou je túžba po vplyve a moci. V ríši zastáva dôležité miesto nad všetkými ostatnými kniežatami (Est 3,1).

Pri čítaní textov Ezech 28,11–15 a Iz 14,12–15 o Luciferovi nachádzame určité paralely s Hamánom, skazeným nepriateľom Božieho vyvoleného ľudu. Aj Hamán sa odmieta skloniť pred Božou zvrchovanou vládou. Satanove zámary odhaľuje príbeh o pokúšaní Krista. Satan berie Ježiša na vysoký vrch, aby Mu ukázal kráľovstvá sveta (Mat 4,8–11). Kristus, ako sme videli, prišiel vykúpiť svet. Uplatňuje si nárok na celý svet – a robí to ako jeden z nás. Ježiš je náš *prí-
buzný vykupiteľ*. Cena, ktorú zaplatil ako výkupné, je tá najvyššia možná a pre-
sahuje akékoľvek predstavy.

V knihe Zjavenie vidíme, že satanova túžba po moci a uctievaní privádza tento svet do jeho poslednej krízy. Satanove podvody presviedčajú svet, aby sa na šelmu pozeral „s obdivom“ a nasledoval ju (Zj 13,3.4). Dôležitou výnimkou sú tí, ktorí šelmu odmietajú uctievať. A práve voči týmto ľuďom satan použije násilie.

Hamán si uvedomuje, že Mordochaj – jeden z Božích vyvolených ľudí – sa mu nepodvolí a neuzná jeho nárok na *uctievanie*. Hamán je „naplnený veľkým hnevom“ (Est 3,5.6; Roh.) a je rozhodnutý odstrániť všetok Mordochajov ľud z povrchu zeme.

Prečítaj si texty Est 3,1–14, Zj 12,14–17 a Zj 13,15. Aké paralely medzi týmito pasážami nachádzaš? V čom sa Jánov opis cirkvi ostatkov podobá Hamánovmu opisu Božieho ľudu?

Diabol si urobil nárok na tento svet, ale prítomnosť ľudí, ktorí zostávajú verní Bohu a ktorí dodržiavajú Jeho prikázania, vyvracia jeho tvrdenie o úplnej nadradenosti. „Keď sa sobota stane osobitným bodom sporu v celom kresťanstve, vytrvalé odmietanie malej menšiny podriaďiť sa požiadavkám väčšiny z nich urobí predmety všeobecnej nenávisť.“ (ST 22. 2. 1910)

- Zamysli sa nad „malými“ vecami, ktoré teraz skúšajú tvoju vieru. Ak urobíš kompromis v tom „malom“, ako budeš pripravený obstať, keď príde veľká skúška?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NA TAKÝ ČAS, AKO JE TENTO

¹³Mordochaj odkázal Ester: „Nemysli si, že so svojim životom vyviazneš v kráľovskom paláci jediná zo všetkých Židov. ¹⁴Ak budeš v tejto chvíli mlčať, úľava a záchrana príde Židom odinakiaľ, ale ty a tvoja rodina zahyniete. Ktovie, či si nedosiahla kráľovskú hodnosť práve pre takú chvíľu, ako je táto?“ (Est 4,13.14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Niektorí veriaci majú nešťastný sklon zaoberať sa tým rozmerom biblických prorociev, ktorý hovorí o utrpení a treste. Áno, pred nami sú ťažké časy. Ale bolo by chybou prehliadať pri štúdiu prorociev zaslúbené rozuzlenie veľkého sporu a namiesto toho upriamiť všetku pozornosť na strach a ťažkosti. Boh neprikrášľuje budúcnosť a o udalostiach, ktoré sa odohrajú medzi súčasnosťou a budúcnosťou, komunikuje otvorene a úprimne. Je preto vždy dôležité prečítať každý príbeh až do konca.

V prorockých existuje všeobecný model prostredníctvom ktorého Boh odhaľuje pravdu o ťažkostiach a problémoch spôsobených našou ľudskou vzburou. Áno, Boh veľmi jasne ukazuje následky hriechu. Potom však otvorene poukazuje na nádej. Mnohí sa pri štúdiu prorociev zameriavajú na predpovede záverečnej krízy – „čas Jákobovho súženia“ – a sú naplnení strachom a obavami. Je nepochybné, že záverečné chvíle nebudú pre Boží ľud ľahké. Ale tak ako je spoľahlivá predpoveď času súženia, je spoľahlivé aj zaslúbenie vyslobodenia.

V Zjavení 12 diabol s nenávisťou pomstou prenasleduje Kristovu nevestu. Boh však zasahuje, aby ju zachránil. Aj v príbehu Ester vystupuje nádherná kráľovná, ktorá zohrá ústrednú úlohu vo vzniknutej dráme a Boh ju mocne použije na záchranu svojho ľudu.

Prečítaj si texty Est 4,13.14; Est 5,1–3 a Est 9,20–28. Aké ponaučenie si môžeme vziať z týchto pasáží v súvislosti s našou situáciou v záverečných chvíľach dejín zeme?

Boh dal povstať svojej cirkvi ostatkov pre konkrétny okamih v dejinách. Keď sa 1260 dní temného stredoveku chýlilo ku koncu, Boh vyviedol svoju nevestu z úkrytu (porovnaj so Zj 12,14), aby svetu odovzdala svoje posledné posolstvo milosrdenstva: posolstvo troch anjelov. Sme tu „práve pre takú chvíľu, ako je táto“ (Est 4,14).

Ester zistila, že nie je sama, kto čelí prenasledovaniu rozpútanému proti jej ľudu Hamánom. Podarilo sa jej nájsť priazeň u kráľa a jej ľud bol nakoniec oslobodený. Ani my nie sme sami, keď vstupujeme do posledných okamihov dejín zeme – Kráľ je na našej strane a Boží ľud bude tiež oslobodený.

APLIKÁCIA

- **Pre Boží ľud sa v príbehu Ester napokon všetko skončilo dobre. Nie vždy sa však problémy vyriešia takto úspešne. Prečo sa potrebujeme na ťažkosti pozerieť z dlhodobého hľadiska? Ako si v zložitej situácii môžeme zachovať nádej, ktorú máme v Kristovi?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Prvý izraelský kráľ“ (PP 603.615; NÚD 296–302).

„Satan vyvolá nenávisť proti menšine, ktorá odmieta prijať čisto ľudské ustanovenia a tradície. Nejednen z významných a slávnych mužov sa pripojí k bezbožnému davu a zámožní aj vzdelaní pohrdnú Božím ľudom. Spoja sa proti nemu vládcovia a, žiaľ, i nejednen z kazateľov a členov cirkvi. Slovom, písmom, hrozbami a posmechom sa budú usilovať vyvrátiť pravú vieru. Falšovaním pravdy a zlomyseľnými výzvami budú v ľuďoch roznečovať vášne. Pretože svoje správanie proti zástancom soboty nebudú môcť obhájiť biblickým *Napísané je*, v snahe vyvážiť tento nedostatok sa uchýlia aj k násilliu. V úsilí o obľubu a priazeň nejednen zákonodarca vyhovie žiadostiam o uzákonenie svätenia nedele. Bohabojní však nemôžu uznať také ustanovenie, ktoré protirečí Božiemu Desatoru. V tomto ringu sa bude odohrávať veľký boj medzi pravdou a bludom. O jeho výsledku nemusia byť nijaké pochybnosti, lebo ako v čase Ester a Mordochaja, Hospodin aj dnes obháji svoju pravdu i svoj ľud.“ (PK 605.606; ZSDT 286.287)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečo si myslíš, že Boh dovoľuje svojmu ľudu prechádzať cez ťažké obdobia? Aký to má zmysel?
2. Ako sa veriaci človek môže pripravovať na potenciálne ťažkosti, ktoré môžu nastať pre jeho vernosť Kristovi? Kde môžeme nachádzať nádej uprostred ťažkostí?
3. Z čoho podľa vás vyplýva sústredenosť na bolestné a komplikované posolstvá proroctiev? Čo môžeme urobiť preto, aby sme nezabudli vnímať dobré správy, ktoré sa nachádzajú v rovnakých proroctvách?
4. Po prečítaní Zjavenia za vami príde priateľ a zdôverí sa, že má z tej knihy „hrôzu“. Aký prístup by ste použili, aby ste mu pomohli nielen knihu jasnejšie pochopiť, ale aj nájsť v jej posolstve nádej?
5. „Nie som presvedčený, že ma Boh miluje alebo chce. Keby si vedel, čo som urobil, pochopil by si prečo.“ Ako by ste reagovali na tieto slová? Ako by vašu odpoveď mohli ovplyvniť príbehy Rút a Ester?

Týždeň od 15. do 21. júna

PRÍKLADY VERNOSTI AŽ DO KRAJNOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Dan 2,31–45; Dan 3,1–12.17.18; Zj 13,11–17; Rim 1,18–25; Sk 12,1–17; Mat 12,9–14

ÚVODNÝ TEXT

Boh nám totiž nedal ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy. (2Tim 1,7)

Tento týždeň sa pozrieme na ďalšie dva biblické príbehy, ktoré do pozoruhodných podrobností predpovedajú udalosti času konca.

Najprv preskúmame príbeh o Šadrachovi, Mešachovi a Abéd-Négovi, ktorý má jasné paralely s ťažkosťami opísanými v Zjavení 13. Potom sa obrátíme na Novú zmluvu, kde zistíme, že aj skúsenosti prvých kresťanov nám môžu pomôcť pochopiť, čo očakávať v čase medzi súčasnosťou a Kristovým návratom.

Oba príklady zdôrazňujú pozoruhodnú odvahu a poskytujú kľúče k nájdeniu pokoja v tých najnáročnejších podmienkach.

Ježiš nás opakovane povzbudzoval slovami: „Nebojte sa!“ Je dôležité pamätať na to, že centrom prorociev je Kristus, a preto je dôležité, aby sme vo všetkých scénach súvisiacich so záverečnými udalosťami na zemi vedeli počuť Jeho povzbudivé slová zbavujúce strachu. Ježiš svojich učeníkov povzbudzoval: „Nech sa vám srdce neznepokojuje! Verte v Boha, verte aj vo mňa!“ (Ján 14,1) Áno, udalosti posledných dní budú ťažké a náročné pre všetkých, ktorí sa snažia zostať verní Bohu. V konečnom dôsledku by sme sa však na tieto udalosti mali pozeráť s nádejou, nie so strachom.

OSNOVA LEKCIE

V predposlednej lekcii tohto štvrtroka si pripomenieme dôležitosť vernosti Kristových nasledovníkov v čase konca, ako o nej hovoria biblické proroctvá kníh Daniel a Zjavenie. Nad touto vernosťou budeme premýšľať vo svetle dvoch biblických príkladov (judských mládencov v čase babylonského zajatia a prvej generácie kresťanov), ktoré môžu slúžiť ako predobraz verných Božích detí v závere dejín.

Príklad vernosti judských zajatcov v Babylone

- Daniel 2: Príbeh Babylona a udalosti času konca (nedeľa)
- Daniel 3: Vernosť tých, ktorí sa klaňali len Bohu (pondelok)
- Zjavenie 13: Vernosť tých, ktorí sa budú klaňať len Bohu (utorok)

Príklad vernosti prvých kresťanov čeliacich prenasledovaniu

- Sk 12,1–17: Vernosť Kristových učeníkov (streda)
- Mat 12,9–14: Prenasledovanie zo strany „zbožných“ (štvrtok)

DANIEL 2 A HISTORIZUJÚCI PRÍSTUP K PROROCTVU

³⁶Toto je sen a kráľovi podáme jeho výklad. ³⁷Ty, kráľ, si najväčší kráľ, ktorého Boh nebies obdaroval silou, mocou a vznešenosťou. ³⁸Tebe dal do rúk ľudí, poľnú zver a nebeské vtáctvo na každom mieste, kde prebývajú, a nechal ťa nad nimi všetkými vládnuť: Ty si hlava zo zlata. ³⁹Po tebe povstane iné kráľovstvo, menšie ako tvoje, a ďalšie, tretie kráľovstvo z bronzu, ktoré bude vládnuť na celej zemi. ⁴⁰Štvrté kráľovstvo bude mocné ako železo, ktoré drví a rozdrúžga všetko, a ako železo, čo toto všetko rozbíja, bude drviť a rozbíjať. (Dan 2,36–40)

Jedno z najsilnejších prorociev v celom Písme je Daniel 2. Prorok, ktorý ho napísal viac ako päťsto rokov pred Kristom, načrtol svetové dejiny, počnúc obdobím, v ktorom sa on sám nachádzal v Babylone, a následne cez Médo-Perziu, Grécko, Rím a rozpad Ríma na národy modernej Európy tak, ako existujú dnes.

Keď sa Písmo zameriava na európske národy, biblický text hovorí: „To, že si videl železo zmiešané s ílovitou hlinou, znamená, že sa síce budú medzi sebou miešať, ale nebudú súdržní, tak ako sa železo nespojí s hlinou.“ (Dan 2,43) Toto proroctvo sa úžasne naplnilo. Napriek obrovskej snahe zabezpečiť jednotu národov a kráľovstiev (v minulosti najmä prostredníctvom uzatvárania manželstiev), krajiny a národy zostávajú rozdelené.

Uvedme si príklad. V súčasnom Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska panuje windsorská dynastia, ktorá nesie anglické pomenovanie *The House of Windsor*. Toto meno je však relatívne nedávne – vzniklo v roku 1917. Predtým niesla názov *sasko-cobursko-gothajská dynastia*, čo je výrazne nemecké meno, pretože mnohí z britskej kráľovskej rodiny – vďaka tomu, že sa medzi sebou *miešali* – boli pokrvní príbuzní s Nemcami. Tieto pokrvné zväzky však nestačili na to, aby ich udržali pred vojnou, a tak sa počas 1. svetovej vojny v snahe dištancovať od svojich nenávidených nepriateľov premenovali na *The House of Windsor*.

Prečítaj si text Dan 2,31–45. Aký mal Nebukadnesar sen? Ako ho Daniel vyložil?

Všetky *apokalyptické* proroctvá v Danielovi vychádzajú z textu v druhej kapitole. To znamená, že ostatné proroctvá, ako Daniel 2, sledujú postupnosť jednotlivých svetových ríš, až kým Boh neustanoví svoje večné kráľovstvo (pozri Dan 2,44 a Dan 7,13.14). Inými slovami, proroctvá prechádzajú históriou v neprerušenom slede impérií, počnúc starovekom a pokračujúc do budúcnosti, až do dnešných dní. Takýto pohľad na proroctvá nazývame historizujúcim prístupom výkladu prorociev. Takto si to správne pochopenie prorociev vyžaduje. Použitie historizujúceho prístupu je kľúčové pre pochopenie udalostí posledných dní, najmä v súvislosti s ich opisom v knihe Zjavenie.

■ **Ako nám Daniel 2 dokazuje, že Boh nielen pozná budúcnosť, ale že má za ňu v konečnom dôsledku aj zodpovednosť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

UCTIEVANIE OBRAZU

¹¹Kto by však nepadol a neklaňal sa, majú ho hodiť do ohňom rozpálenej pece. ¹²Sú tu však istí Židia, ktorých si ustanovil na správu babylonskej provincie – Šadrach, Mešach a Abéd-Nego. Títo muži, kráľ, si nevšímajú nariadenie, ktoré si vydal. Neuctievajú tvojich bohov a neklaňajú sa zlatej soche, čo si dal postaviť.“ (Dan 3,11.12)

¹⁷Ak nás náš Boh, ktorého uctieваме, chce zachrániť z ohňom rozpálenej pece a z tvojej moci, kráľ, vyslobodí nás. ¹⁸Ak aj nie, vedz, kráľ, že tvojich bohov si nebudeme uctievať a zlatej soche, ktorú si dal postaviť, nebudeme sa klaňať. (Dan 3,17.18)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hoci Nebukadnesar prejavil svoju lojalitu Danielovmu Bohu (pozri Daniel 2, najmä verše 46–48), dlho mu táto oddanosť nevydržala. Veľmi rýchlo sa vrátil k svojej pýche a službe modlám.

Prečítaj si text Dan 3,1–12. Má nejaký význam to, že socha bola celá zlatá a že kráľ žiadal, aby sa jej všetci klaňali?

Kráľ svoj vzdor voči Božiemu posolstvu podčiarkol postavením sochy, ktorá bola celá zo zlata. Aké posolstvo nieslo takéto konanie? Babylon *nikdy* nepadne a Nebukadnesar bude kráľom naveky. Každý, kto by sa to odvážil spochybniť, mal zomrieť. Tento príbeh slúži ako dôležitá pripomienka, že naša ľudská túžba po sebaurčení nás môže rýchlo zaslepiť pred pravdou o tom, ako sa veľký spor s najväčšou pravdepodobnosťou vyvinie.

V niektorých ohľadoch Nebukadnesar prejavuje znaky Lucifera: bol ctižiadostivý, zameraný na seba a dostatočne pyšný na to, aby sa otvorene vzbúril proti Božej autorite. Samozrejme, existujú tu aj výrazné rozdiely: Nebukadnesar nakoniec uveril v pravého Boha a je pravdepodobné, že sa s ním stretneme v kráľovstve, ktorému pôvodne tak tvrdo vzdoroval.

Sústred' sa na slová troch hebrejských chlapcov, ktorými vzdorovali požiadavkám kráľa (Dan 3,17.18). Čo sa z tohto príbehu učíme o viere a o následkoch skutočnej oddanosti?

Uvažujme chvíľu o konaní týchto troch mužov. Naozaj neexistovalo nejaké logické východisko z nebezpečnej situácie, v ktorej sa ocitli? Nešlo náhodou len o obyčajných fanatikov ochotných nechať sa upáliť zaživa, namiesto toho, aby sa vlastne len poklonili? Nemohli to len predstierať, skloniť sa, aby si zaviazali šnúrkami na topánkach, zatiaľ čo by sa modlili k vlastnému Bohu? Naozaj to stálo za všetko nebezpečenstvo, ktorému sa vystavili? Očividne o tom boli presvedčení. Ved' aj z ich slov vyplýva, že vedeli o hrozbe smrti, v ktorej sa ocitli.

APLIKÁCIA

- Ako sa môžeme vyhnúť nebezpečenstvu hľadania a robenia kompromisov vo viere? Uvažujte o tom v súvislosti s týmto textom: „Kto je verný v malom, je verný aj vo veľkom, a kto je nespravodlivý v malom, je nespravodlivý aj vo veľkom.“ (Luk 16,10)

OPÄŤ UCTIEVANIE OBRAZU

¹¹Potom som videl inú šelmu vystupovať zo zeme. Mala dva rohy podobné Baránkovým, ale hovorila ako drak. ¹²Vykonáva všetku moc prvej šelmy pred jej očami a pôsobí, aby sa zem a jej obyvatelia klaňali prvej šelme, ktorej smrteľná rana sa zahojila. ¹³Robí veľké znamenia, takže aj oheň zostupuje z neba na zem pred zrakmi ľudí. ¹⁴Obyvateľov zeme zvädza znameniami, ktoré má dovolené konať pred očami šelmy; nahovára obyvateľov zeme, aby zhotovili obraz šelmy, ktorá má ranu od meča, ale ožila. ¹⁵Dostala moc dať ducha do obrazu šelmy, aby tak obraz šelmy aj hovoril, aj pôsobil, aby boli zabíť všetci, čo sa nebudú klaňať obrazu šelmy. ¹⁶A pôsobí, že všetci – malí i veľkí, bohatí i chudobní, slobodní i otroci – dostanú znak na pravú ruku alebo na čelo, ¹⁷aby nemohol kupovať ani predávať nikto, kto nemá ako znak meno šelmy alebo číslo jej mena. (Zj 13,11–17)

Prí štúdiu Písma je pomerne ľahké nájsť súvislosť medzi Danielom 3 a tým, čo Zjavenie hovorí o udalostiach posledných dní. Existuje na to dosť dôvodov. Daniel 3 – s príkazom „klaňať sa soche“, ktorý sa vyžaduje pod trestom smrti (Dan 3,15), – sa zrkadlí v texte Zjavenia, ktorý hovorí o príkaze uctievať iný obraz. Aj toto klaňanie sa vyžaduje pod trestom smrti (pozri Zj 13,15).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty Zj 13,11–17; Zj 14,9.11.12; Zj 16,2; Zj 19,20 a Zj 20,4. Aký kontrast sa tu nachádza medzi Božími príkázaniami a ľudskými príkazmi?

Boží ľud je povolaný klaňať sa „tomu, ktorý stvoril nebo i zem, more i pramene vôd“ (Zj 14,7), čiže Stvoriteľovi. V žiadnom prípade sa teda nemá pokoriť pred šelmou a jej obrazom. Traja hebrejskí mládenci, ktorí čelili podobnej hrozbe, odmietli uctievať čokoľvek iné ako Boha Stvoriteľa. A hoci okolnosti toho, čo sa dialo na rovine Dura – s príkazom uctievať zlatú sochu a nie Stvoriteľa –, a celosvetovou výzvou uctievať obraz namiesto Stvoriteľa sú odlišné, podstata zostáva rovnaká.

Prečítaj si Rim 1,18–25. Všimni si súvislosť medzi Rim 1,18 a Zj 14,9.10 (zmienka o „Božom hneve“). V čom je problém uctievania obrazu len ďalším prejavom tej istej zásady – komu ľudia v konečnom dôsledku prejavujú svoju vernosť?

Uctievanie nemusí nevyhnutne znamenať klaňanie sa a obetovanie kadidla. Uctieваме čokoľvek, v čo skladáme svoju úplnú vernosť. Keď sa zamyslíme nad tým, kto je Boh, náš Stvoriteľ a prostredníctvom Ježišovej obete aj náš Vykupiteľ, potom by všetko naše uctievanie malo byť, samozrejme, obrátené na Neho. Všetko ostatné je len modloslužba. Možno to pomôže vysvetliť Ježišove tvrdé slová: „Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto so mnou nezhrmažďuje, rozhadzuje.“ (Mat 12,30) Záverečné udalosti budú jednoducho dramatickým prejavom tejto pravdy.

■ **Ktoré „obrazy“ alebo vplyvy v dnešnom svete bojujú o tvoju oddanosť a mohli by zaujať miesto Boha v tvojom živote? Ako môžeš zostať verný a uctievať Stvoriteľa zoči-voči rôznym tlakom? Uvažuj v tejto súvislosti o svojich rozhodnutiach, prioritách a každodenných zvykoch.**

APLIKÁCIA

PRENASLEDOVANIE RANEJ CIRKVI

¹V tom čase kráľ Herodes položil ruky na niektorých z cirkvi a robil im zle. ²Mečom zahubil Jánovho brata Jakuba, ³a keď videl, že sa to Židom páči, dal chytiť aj Petra. Boli práve dni Nekvasených chlebov. ⁴Keď sa ho zmocnil, uvrhol ho do väzenia a dal ho strážiť štyrom strážam po štyroch vojakoch. Po Veľkej noci ho chcel predviesť pred ľud. ⁵Petra teda strážili v žalári, ale cirkiev sa zaňho ustavične modlili k Bohu. (Sk 12,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Predzvešť záverečných udalostí neodkrýva len Stará zmluva. Mnohé náznaky nachádzame aj v novozmluvných textoch. Život kresťanov v prvom storočí nebol ľahký. Najprv ich nenávideli ich spoluveriaci, ktorí ich považovali za hrozbu pre Mojžišovu vieru. Čelili aj hnevu pohanskej Rímskej ríše. „Pozemské i pekelné mocnosti sa spojili proti Kristovi a bojujú proti jeho nasledovníkom. Keďže pohanía pochopili, že šírenie evanjelia ich pripraví o chrámy a oltáre, rozhodli sa spoločným úsilím zničiť kresťanstvo. Kresťanov začali prenasledovať, pripravili ich o majetok a domov.“ (GC 39; ZTDS 30)

V knihe Skutky apoštolov je príbeh, ktorý veľmi silne ukazuje, čo môže Boží ľud očakávať, keď smeruje k udalostiam opísaným v Zjavení 13.

Prečítaj si Sk 12,1–17. Aké prvky tohto príbehu môžu predznamenať udalosti posledného dňa?

Jakub bol stáť a Peter mal byť ďalšou obeťou. Na kresťanov čakala smrť na každom kroku. Možno jeden z najpozoruhodnejších aspektov tohto príbehu možno nájsť v tom, že Peter počas noci, ktorá by mala byť najhoršia v jeho živote, spí tak tvrdo, že ho anjel musí udrieť, aby ho prebudil!

Peter bol zázračne oslobodený a našiel si cestu na stretnutie veriacich, ktorí mali problém uveriť, že je skutočne medzi nimi, hoci sa o jeho vyslobodenie modlili. Biblia hovorí, že „boli celí bez seba“ (Sk 12,16). To nás vedie k uvažovaniu, ako často sa síce modlíme, ale neodvažujeme sa uveriť, že Boh nám skutočne odpovie.

Niektorí veriaci boli od smrti ušetrení, iní boli zabíjani. Keď sa priblíži čas konca, bude sa diať niečo podobné. Dokonca aj Peter, hoci bol vtedy ušetrený, nakoniec zomrel pre svoju vieru. Sám Ježiš mu dokonca povedal, ako zomrie: „Amen, amen, hovorím ti: Kým si bol mladší, opásal si sa sám a chodil si, kde si chcel. Ale keď zostarneš, vystrieš ruky a iný ťa opáše a bude viesť, kam nechceš. To povedal, aby naznačil, akou smrťou oslávi Boha. Keď to povedal, vyzval ho: *Nasleduj ma!*“ (Ján 21,18.19)

APLIKÁCIA ■ Všimni si, že Ježiš po tom, čo Petrovi povedal, ako zomrie, vyzýva ho: „Nasleduj ma!“ Prečo by nám ani hrozba smrti nemala brániť v nasledovaní Pána?

ZNAMENIE ŠELMY

⁹Ked' odtiaľ odišiel, prišiel do ich synagógy. ¹⁰Tam bol človek, ktorý mal vyschnutú ruku. Opýtali sa Ježiša: „Je dovolené v sobotu uzdravovať?“ To preto, aby ho mohli obžalovať. ¹¹On im povedal: „Nájde sa medzi vami človek, ktorý má jedinú ovcu, a tá by mu v sobotu spadla do jamy, a on by ju nechytí a nevytiahol?“ ¹²A o koľko je človek cennejší ako ovca! Preto v sobotu je dovolené dobre robiť.“ ¹³Nato povedal tomu človeku: „Vystri ruku!“ Vystrel ju teda a bola zasa zdravá ako tá druhá. ¹⁴Farizeji však vyšli von a radili sa o ňom, ako ho zahubiť. (Mat 12,9–14)

Písmo ukazuje, čo sa má diať v čase konca. Roky však plynú a očakávané udalosti – dekrét o smrti a presadenie znaku šelmy –, sa ešte neudiali. Niektorých veriacich preto naplňajú pochybnosti. Sú aj takí, ktorí sa na celú záležitosť pozerajú skepticky a spochybňujú našu interpretáciu posledných udalostí, vrátane toho, že problematika soboty sa stane ústredným bodom konečného konfliktu.

Kniha Zjavenie je jasná: buď uctieame Stvoriteľa, alebo šelmu a jej obraz. A keďže siedmy deň, sobota, je základným znamením – siahajúcim späť do samotného Edenu (pozri 1 Moj 2,1–3) – Boha ako Stvoriteľa, nemalo by byť prekvapujúce, že v otázke uctievania Stvoriteľa bude mať sobota ústrednú rolu. Nie je tiež náhoda, že mocnosť šelmy je tá istá sila, ktorá tvrdí, že zmenila prikázanie soboty z biblického dňa na nedeľu, čo nemá v Biblii žiadnu oporu. S ohľadom na toto pozadie myšlienka, že sobota a nedeľa sú zapojené do otázky uctievania – opäť buď Stvoriteľa (pozri Zj 14,6.7), alebo šelmy – dáva dobrý zmysel. Aj v Novej zmluve nachádzame predobraz sporu o sobotu ako siedmeho dňa v kontraste s ľudskými prikázaniami.

Prečítajte si texty Mat 12,9–14 a Ján 5,1–16. Čo spôsobilo, že náboženský vodcovia chceli Ježiša zabiť?

Ako reagovali náboženský vodcovia, keď Ježiš v sobotu uzdravil muža s „vyschnutou rukou“ (Mat 12,9–13)? „Farizeji však vyšli von a radili sa o ňom, ako ho zahubiť“ (Mat 12,14) Smrť v dôsledku siedmeho dňa, soboty? V Ján 5,1–16, po ďalšom zázračnom uzdravení v siedmy deň, náboženský vodcovia „prenasledovali Ježiša aj za to, že to robil v sobotu“ (Ján 5,16).

Smrť pre ľudskú tradíciu (hoci nič v Biblii nezakazovalo uzdravenie v sobotu, rovnako ako nič v Biblii nedáva nedeľu namiesto soboty)? Ľudská tradícia v protiklade k siedmemu dňu? Hoci konkrétny problém tu nie je rovnaký ako pri záverečných udalostiach, určitá paralela tu je: ľudský verzus Boží zákon. A v oboch sa sporný zákon sústreďuje okolo biblickej soboty.

- **Umrieť pre jedno z Božích prikázaní? Ako by sa dalo nájsť veľmi logické vysvetlenie, ako z niečoho takého uniknúť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Z tieňa do slávy* si prečítajte kapitolu „Vyslobodenie“ (GC 635–652; ZTDS 423–433).

„Boh pomáhal svojmu ľudu a vyslobodzoval ho prostredníctvom svojich anjelov vo všetkých dobách. Nebeské bytosti majú účasť na ľudských záležitostiach. Objavovali sa v rúchu žiariacom ako blesk. Inokedy prichádzali ako pútnici. Božím deťom sa zjavovali v ľudskej podobe. Na poludnie odpočívali pod dubmi, akoby boli unavení. Boli hosťami v ľudských príbytkoch. Pútnikov sprevádzali v noci. Zapalovali oheň na oltári. Otvárali dvere žalárov a vyslobodzovali Božích služobníkov. Oblečení v nebeskom rúchu prišli odvaliť kameň od Spasiteľovho hrobu.

Anjeli sa v ľudskej podobe často zúčastňujú na zhromaždeniach veriacich. Navštevujú aj zhromaždenia bezbožných ľudí, ako kedysi navštívili Sodomu, a pozorujú, čo sa tam deje, aby boli svedkami, či zúčastnení neprekročili hranicu Božej zhovievavosti. Pán je milosrdný a kvôli niekoľkým, ktorí mu úprimne slúžia, zadržiava pohromy a predlžuje pokoj všetkých ostatných. Ako málo si bezbožní ľudia uvedomujú, že za svoj život vďačia malej skupine verných, ktorým sa radi posmievajú a ktorých utláčajú.“ (GC 631.632; ZTDS 421)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si 2Tim 1,7. Čo vás v súvislosti s biblickými prorockými znepokojuje najviac? Ako zo seba striasť ducha strachu a nájsť Božie posolstvo nádeje aj uprostred prorociet, ktoré hovoria o prenasledovaní pre našu vieru?
2. Hoci práve teraz môže byť ťažké pochopiť, ako by sa sobota a nedeľa mohli stať stredobodom záverečných udalostí, pozrite sa, ako rýchlo sa svet môže zmeniť. Čo by nás mala naučiť táto pravda o tom, že svoju vieru nezakladáme na aktuálnych udalostiach, ktoré sa môžu v okamihu zmeniť, ale iba na zjavenom Božom slove?
3. Zamyslite sa nad prorockými v Daniel 2 a 7. Všetky ríše prichádzali a odchádzali presne tak, ako bolo predpovedané. Dnes, keď sa pozrieme späť do histórie, môžeme vidieť, že všetko sa dialo podľa prorockej predpovede. Z nášho dnešného pohľadu má prísť len jedno ďalšie kráľovstvo. Ktoré to je a prečo si môžeme byť istí, že skutočne príde tak, ako bolo predpovedané?

OBRAZY KONCA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 12,38–42; Jon 3,5–10; Zj 18,4; Dan 5,1–31; Zj 16,12–19; 2Kron 36,22.23

ÚVODNÝ TEXT

Povedal im: „Som Hebrej a mám bázeň pred Hospodinom, Bohom nebies, ktorý utvoril more a súš.“ (Jon 1,9)

Tento týždeň sa naposledy pozrieme na obrazy, ktoré nám môžu pomôcť objasniť naše chápanie udalostí času konca. Tentoraz sa budeme inšpirovať misiou Jonáša v Ninive, pádom Babylona a vzostupom perzského kráľa Kýra, ktorý oslobodil Boží ľud a umožnil mu vrátiť sa do zaslúbenej krajiny.

Podobne ako pri iných príbehoch, aj tieto historické správy majú hlboký význam pre každú generáciu veriacich. Osobitný význam však majú pre posledné generácie žijúce pred Kristovým návratom. Z týchto historických záznamov môžeme totiž odvodiť rôzne ponaučenia, ktoré nám pomôžu lepšie si uvedomiť ich aplikáciu pre dnešok, čo inými slovami nazývame „prítomná pravda“.

Pri štúdiu týchto príbehov si potrebujeme uvedomiť, že hoci poukazujú na udalosti posledných dní, neopisujú ich detailný priebeh, ale podávajú len celkovú charakteristiku toho, čo sa má odohrať. Zameranie sa na jednotlivé podrobnosti nás môže priviesť k vytváraniu prorockých absurdít. A teda podobne ako je to pri Ježišových podobenstvách, aj tu by sme sa mali sústreďiť na hlavné body a princípy. Nemali by sme rozoberať každý detail v nádeji, že nájdeme nejakú skrytú pravdu. Namiesto toho by sme mali hľadať princípy a náznaky, ktoré nám potom pomôžu objaviť, čo je dôležité pre udalosti času konca.

OSNOVA LEKCIE

V záverečnej lekcii tohto štvrtroka sa pozrieme na ďalšie tri starozmluvné príbehy, ktoré sú v pozadí symboliky a jazyka prorociev knihy Zjavenie a ktoré sú predobrazom porážky síl zla a Kristovho konečného víťazstva.

- Jonáš 1–4; Mat 12,38–42: Jonáš – predobraz Božieho posolstva pre čas konca (nedeľa a pondelok)
- Daniel 5; Zjavenie 16: Babylon ako predobraz porážky Božích nepriateľov (utorok a streda)
- 2Kron 36,22.23: Perzský kráľ Kýros ako predobraz víťazstva Mesiáša (štvrtok)

NEOCHOTNÝ PROROK

³⁸Vtedy mu niektorí zákonníci a farizeji odpovedali: „Učiteľ, chceme od teba vidieť znamenie.“ ³⁹On im však odpovedal: „Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie, no znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša: ⁴⁰Tak ako bol Jonáš v útrobach veľkej ryby tri dni a tri noci, tak bude aj Syn človeka v lone zeme tri dni a tri noci. ⁴¹Mužovia z Ninive povstanú na súde s týmto pokolením a odsúdia ho, lebo oni sa kajali na Jonášovo kázanie. A hľa, tu je ktosi väčší ako Jonáš! ⁴²Kráľovná z juhu vystúpi na súde s týmto pokolením a odsúdi ho, pretože prišla z končín zeme vypočuť si Šalamúnovu múdrosť. A hľa, tu je ktosi väčší ako Šalamún! (Mat 12,38–42)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Príbeh o Jonášovi má síce len štyri kapitoly, napriek tomu ide o veľmi dôležité posolstvo. Mnohí veriaci našli v tomto neochotnom prorokovi odrazy seba samých. Príbeh obsahuje aj pozoruhodné náznaky budúcich udalostí.

Na ktoré časti Jonášovho príbehu sa Ježiš odvoláva v úvodnom texte (Mat 12,38–42)? Aké poučenie o súde možno nájsť v Jeho vyhlásení?

Ježiš vyhlásil, že je väčší ako Jonáš. Kristus vedel, že príchod na tento svet bude pre Neho znamenať kríž, a predsa „prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo“ (Luk 19,10). Jonáš strávil tri dni vo veľkej rybe pre svoje vlastné hriechy; Ježiš strávil tri dni v hrobe kvôli nám. Práve to bolo totiž potrebné, aby mohol zachrániť stratených.

Dnes poznáme Jonáša ako neochotného proroka, ktorý nechcel ísť do Ninive. Z ľudského hľadiska je to pomerne pochopiteľné: V Asýrii panovala krutovláda. Asýrske nástenné malby sú plné výjavov nezvyčajnej bezcitnosti: ľudia na dobytých územiach boli často usmrčovani veľmi surovým spôsobom. Kto by túžil kázať pokánie v hlavnom meste takejto krajiny?

V príbehu nachádzame dôležitý moment, ktorý môže poukazovať na hnutie ostatkov v čase konca. Keď sa Jonáša pýtajú, kto je, odpovedá: „Som Hebrej a mám bázeň pred Hospodinom, Bohom nebies, ktorý utvoril more a súš.“ (Jon 1,9) Ide o výrok podobný posolstvu prvého anjela (pozri Zj 14,7). Jonášov dôraz na Hospodina ako Toho, „ktorý utvoril more a súš“, poukazuje na Boha ako na Stvoriteľa. Táto skutočnosť je základom toho, prečo by sme Ho mali uctievať. A práve otázka uctievania je dôležitým bodom udalostí času konca. Aj naša cirkev býva obviňovaná z kázania neoblúbeného a nechceného posolstva adresovaného duchovnému Babylonu. Výzva „Výjd z neho, ľud môj“ (Zj 18,4) znamená zvestovať ľuďom, že musia činiť pokánie. Je to posolstvo, ktoré takmer u všetkých ľudí vyvoláva negatívnu odpoveď. A to aj vtedy, ak bolo doručené tým najlaskavejším možným spôsobom. Kto z nás pri vydávaní svedectva nedostal negatívne alebo dokonca nepriateľské odpovede? Je to jednoducho súčasťou poslania.

APLIKÁCIA

- **Koľko z proroka Jonáša v sebe nachádzaš? Ako môžeš prekonať tento nesprávny postoj?**

DIELO POKÁNIA

⁵Ninivčania uverili Bohu, vyhlásili pôst a obliekli sa do vrecoviny od najväčšieho až po najmenšieho. ⁶Táto vec sa dotkla ninivského kráľa. Ten vstal z trónu, zložil plášť, obliekol si vrecovinu a sadol si do prachu. ⁷V Ninive dal vyhlásiť: ... ⁸Nech sa aj ľudia, aj zvieratá oblečú do vrecoviny a nech hlasno volajú k Bohu. Nech sa každý odvráti od svojej zlej cesty a od násilia, ktoré má na rukách. ⁹Ktovie? Boh môže zmeniť svoj zámer, aby sa zmiľoval a môže sa odvrátiť od svojho páľčivého hnevu, aby sme nezahynuli.“ ¹⁰Boh videl ich konanie, že sa odvrátili od svojich zlých ciest. Potom Boh oľutoval zlo, o ktorom povedal, že ho vykoná nad nimi, a neurobil to. (Jon 3,5–10)

Jonášovo poslanstvo adresované obyvateľom Ninive bolo veľmi jasné. „Jonáš vošiel do mesta, prešiel deň chôdze a volal: Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené.“ (Jon 3,4) Jeho slová sú ľahko pochopiteľné: mesto bolo odsúdené na zánik. A navyše, tieto slová zazneli priamo od Hospodínovho proroka.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo sa napokon stalo v Ninive (Jon 3,5–10)? Prečo sa Jonášovo proroctvo nesplnilo?

Celé mesto sa kajalo a prorokovaná záhuba bola aspoň na čas odvrátená. „Trest bol odvrátený. Boh Izraela bol v pohanskom svete vyvýšený a zvelebený a Boží zákon opäť získal vážnosť. Neuplynulo však mnoho rokov a Ninive sa stalo korisťou okolitých národov, pretože zabudlo na Boha, znova spýšnelo a bolo plné samochvály.“ (PK 271; ZSDT 130)

Môžeme očakávať, že niečo podobné sa udeje aj v súvislosti so záverečným poslanstvom určeným padlému svetu? Áno – a nie. Áno, na celom svete bude veľa ľudí, ktorí poslúchnu volanie: „Vydí z neho, ľud môj, aby ste nemali účasť na jeho hriechoch a nedostalo sa vám z jeho rán.“ (Zj 18,4) Bude mnoho tých, čo sa vzoprú šelme a pridajú sa k tým, čo „zachovávajú Božie prikázania a vieru Ježiša“ (Zj 14,12). Podobne ako obyvatelia Ninive, aj títo ľudia sa vyhnú odsúdeniu, ktoré dopadne na stratených.

Je dôležité zdôrazniť, že niektoré biblické proroctvá sú vo svojej podstate „podmienené“. Takýmto bolo aj Božie oznámenie, že „Ninive bude rozvrátené“. Áno, Ninive by bolo zničené, pokiaľ by sa ľudia neodvrátili od svojich hriechov (pozri Jer 18,7–10). Niektoré proroctvá však neprichádzajú s týmito podmienkami. Budú splnené bez ohľadu na reakciu ľudí. Medzi nepodmienené patria napríklad proroctvá o prvom a druhom príchode Krista, o znamení šelmy, o vyliatí rán alebo o prenasledovaní na konci času. Udalosti opísané v týchto proroctvách sa naplnia (alebo sa už naplnili) bez ohľadu na konanie ľudí. Rozhodnutia a skutky každého z nás však určia, na akej strane sa ocitneme, keď sa uskutočnia udalosti predpovedané prorokmi.

- Ktoré z tvojich dnešných rozhodnutí naznačujú, aké budú tvoje budúce rozhodnutia, keď sa do popredia dostane otázka, či budeš uctievať Boha alebo obraz šelmy?

APLIKÁCIA

BELŠAZAROVA HOSTINA

²²Ty, jeho syn Belšaccar, nemal si pokorné srdce, hoci si o všetkom vedel. ²³Vyvyšoval si sa nad Pána nebies... ²⁴Preto on poslal ruku, ktorá napísala tieto slová. ²⁵Nápis znie takto: Mené mené tekél ufarsín. ²⁶Toto je výklad týchto slov: mené — Boh spočítal tvoje kralovanie a ukončil ho; ²⁷tekél — bol si odvážený na váhach a ukázalo sa, že si nedostatočný; ²⁸perés — tvoje kráľovstvo bolo rozdelené a odovzdané Médom a Peržanom.“ (Dan 5,22.23.25–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Mesto Ninive bolo napokon pokorené (612 pred Kristom) koalíčnou armádou, ktorá zahŕňala Médov aj Babylončanov (na čele s Nebukadnesarovým otcom). Práve vtedy zažilo mesto Babylon najväčší rozmach od vlády ich veľkého panovníka a zákonodarcu Chammurapiho. Za vlády Nebukadnesara už mesto neohrozovali asýrske nájazdy. Babylon tak mohol rásť v bohatstve a vplyve až do bodu, keď susedným národom neostávalo nič iné, než uznať jeho nadvládu. Babylon bol vládcom sveta a národy, ktoré chceli prosperovať, museli Babylonu vyjadriť svoju oddanosť.

Biblia naznačuje, že Nebukadnesar zomrel ako veriaci, vyznávajúc, že Danielov Boh je skutočne právoplatným vládcom všetkých národov (Dan 4,34–37). Ďalšia správa, ktorú prináša kniha Daniel, hovorí o Nebukadnesarovom nástupcovi – „spoluvládca“ Belšaccar.

Prečítaj si text Dan 5,1–31. Aké dôležité duchovné posolstvá si môžeme vziať z tejto správy? Čo napokon spôsobilo Belšaccarov pád?

Možno najsmutnejšiu a najtragickjšiu časť tejto správy nájdeme v Dan 5,22. Po tom, čo Daniel vyrozprával kráľovi príbeh o páde a obnove Nebukadnesara, povedal mu: „Ty, jeho syn Belšaccar, nemal si pokorné srdce, hoci si o všetkom vedel.“ (Dan 5,22) To znamená, že hoci Belšaccar mal možnosť poznať pravdu a možno bol dokonca aj svedkom toho, čo sa stalo Nebukadnesarovi, rozhodol sa tieto udalosti ignorovať a namiesto toho sa vydal rovnakým smerom, ktorý priniesol jeho predchodcovi toľko problémov.

Podobne ako keď Nebukadnesar postavil zlatú sochu, aj Belšaccar otvorene poprel to, čo Danielov Boh predpovedal. Tým, že židovské chrámové nádoby používal na pohanskú hostinu, chcel pravdepodobne zdôrazniť, že Babylon si podmanil Židov a teraz vlastní aj náboženské predmety ich Boha. Belšaccar sa tak snažil zdôrazniť, že je to on, kto vládne nad Hospodinom, ktorý predpovedal zánik kráľa aj mesta.

Svojím konaním Belšaccar vyjadril trúfalý vzdor voči Hospodinovi. A to aj napriek tomu, že na základe mnohých dôkazov sa mohol rozhodnúť inak. Mal dostatok poznania pravdy. Belšaccarovým najväčším problémom bolo jeho pyšné srdce. V posledných dňoch, keď vo svete vypukne posledná kríza, dostanú všetci ľudia príležitosť spoznať pravdu. O tom, na ktorú stranu sa postavia, rozhodne ich srdce – podobne, ako to bolo v prípade Belšaccara.

APLIKÁCIA

- Belšaccar poznal pravdu, no rozhodol sa ju ignorovať a nechal sa viesť pýchou a vzdorom. Sú v tvojom živote oblasti, o ktorých vieš, že ťa Boh volá k zmene, ale ty stále odolávaš? Aké kroky môžeš urobiť už dnes, aby si pokoril svoje srdce a odpovedal na Božie volanie skôr, než bude neskoro?

VYSYCHANIE EUFRATU

¹²Šiesty [anjel] vylial svoju čašu na veľkú rieku Eufrat: jej voda vyschla, aby bola pripravená cesta kráľom od východu slnka. ¹³Videl som troch nečistých duchov ako žaby vychádzať z tlamy draka, ako aj z tlamy šelmy a z úst falošného proroka. ¹⁴To sú duchovia démonov, ktorí robia znamenia. Vychádzajú ku kráľom celého sveta, aby ich zhromaždili do boja vo veľký deň všemohúceho Boha. ¹⁵„Hľa, prichádzam ako zlodej. Blahoslavený, kto bdie a chráni si odev, aby nechodil nahý a aby nevideli jeho hanbu.“ ¹⁶Zhromaždil ich na mieste, ktoré sa po hebrejsky volá Harmagedón. (Zj 16,12–16)

Jednou zo silných stránok Babylona bola rieka Eufrat, ktorá tiekla popod hradby a poskytovala tak mestu neobmedzené zásoby vody. Táto prednosť sa však stala aj najväčšou slabosťou. Nitokris, staroveká babylonská kráľovná (pravdepodobne manželka Nabonida), dala postaviť hlinené diela, ktoré lemovali vodnú cestu do mesta. Aby mohli robotníci na týchto stavbách pohodlne pracovať, dala odkloniť tok rieky do močarín pred mestom. Kráľ Kýros si uvedomil, že by mohol urobiť to isté. Dal prehradiť Eufrat a znížiť tok natolko, aby mohli jeho jednotky pohodlne prejsť pod hradbami. Keď sa mu podarilo dostať za mestské múry, našiel obranné hradby stojace pozdĺž rieky úplne nestrážené. Mesto padlo za jedinú noc. Staroveký grécky historik Herodotos píše, že „tí, ktorí žili v centre Babylona, netušili, že predmestia padli, pretože bol čas sviatkov a všetci tancovali a oddávali sa radovánkam.“ (HERODOTOS, The History, Tom Holland, prekl. (New York: Penguin, 2015), s. 94.) Máme dosť dôvodov predpokladať, že ide o rovnakú hostinu, o ktorej sa píše v Danielovi 5.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si texty Dan 5,18–31 a Zj 16,12–19. Aké paralely môžeme nájsť medzi ranami zo Zjavenia a príbehom o páde Babylona?

Keď Ježiš svojim učeníkom hovoril o rozpoznávaní znamení časov, varoval ich: „Bdejte teda, lebo nevíete, v ktorý deň príde váš Pán. Uvedomte si predsa: Keby hospodár vedel, počas ktorej nočnej stráže príde zlodej, bdel by a nedovolil by mu vniknúť do svojho domu.“ (Mat 24,42.43) Podobne ako pri páde starovekého mesta, aj novodobý Babylon zaskočí náhle zjavenie Krista. Nemuselo by to tak byť. V množstve podrobných prorociev sme totiž dostali dostatok znamení, ktoré poukazujú na skorý Ježišov príchod.

Svet nebude zaskočený primárne preto, že nevie, čo Boh predpovedal. Svet bude prekvapený najmä preto, že sa rozhodol neveriť tomu, čo Boh povedal, že sa stane.

- **Prečítaj si Zj 16,15. Aké poslanstvo evanjelia zaznieva dokonca aj uprostred varovaní týkajúcich sa času konca? Čo znamená „nechodiť nahý“?**

APLIKÁCIA

KÝROS, POMAZANÝ

²²V prvom roku perzského kráľa Kýra – aby sa tak splnilo Hospodinovo slovo, vyrieknuté Jeremiášom – dal Hospodin vnuknutie perzskému kráľovi Kýrovi, ktorý dal rozhlásiť po celom kráľovstve, a to i písomne: ²³„Takto vraví perzský kráľ Kýros: ‚Hospodin, Boh nebies, mi odovzdal všetky kráľovstvá zeme a poveril ma, aby som mu postavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judsku. Ak niekto spomedzi vás pochádza z jeho ľudu, Hospodin, jeho Boh, nech je s ním a nech sa dá na cestu!‘“ (2Kron 36,22,23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Keď Kýros vyplenil mesto Babylon, roky zajatia Božieho ľudu sa skončili. Peržania dovolili Izraelitom vrátiť sa do zaslúbenej zeme a znova postaviť chrám. Za Kýra sa Perzská ríša stala najväčšou v dejinách. Historik Tom Holland to nazýva „najväčšou aglomeráciou území, akú kedy svet videl“. (HOLLAND Tom, Dominion Basic Books, Kindle Edition, s. 25)

Ako bolo u Peržanov zvykom, Kýra dokonca nazývali „Veľký kráľ“ alebo „Kráľ kráľov“.

Kýros predznamenáva, čo sa stane, keď sa Kristus vráti po svoju cirkev. On je totiž Kráľ, ktorý prichádza z východu (porovnaj s Mat 24,27), vedie vojnu proti Babylonu a oslobodzuje svoj ľud, aby konečne unikol z Babylona a vrátil sa do zaslúbenej krajiny. (Pozri Zj 19,11–16.) Preto Boh hovorí o Kýrovi ako o „svojom pomazanom“ (Iz 45,1). Tento slávny Peržan nielenže oslobodil Boží ľud, ale jeho ťaženie proti Babylonu je aj predobrazom Kristovho druhého príchodu.

Znova si prečítaj úvodný text (2Kron 36,22,23) a pokús sa nájsť, v čom je príbeh o Kýrovi podobný príbehu o Nebukadnesarovi. V čom sa ich príbehy líšia? Čo dal kráľ vyhlásiť po celom svojom kráľovstve? Ako to ovplyvnilo prvý Ježišov príchod o stáročia neskôr?

Pôvodné poradie kníh Starej zmluvy bolo v dnešnej dobe zmenené tak, aby poslednou knihou bol Malachiáš. Pôvodne sa však Stará zmluva končila práve týmto vyhlásením Kýra. Nasledujúcim kanonickým príbehom – v nadväzujúcej Novej zmluve – by tak bolo Evanjelium podľa Matúša, ktoré sa začína narodením Krista, ktorý je anitypom (naplnením) proroctva o Kýrovi. Kým Kýros zorganizoval prestavbu pozemského chrámu, Ježiš začal svoju službu v nebeskej svätyni, ktorá vyvrcholí Jeho slávnym návratom a naším vyslobodením.

Kýros rozhodne nebol dokonalým znázornením Krista. Žiadny typ sa dokonale nezhoduje s anitypom. Musíme byť preto opatrní a neprenášať všetky detaily o Kýrovi na Krista. Napriek tomu vo všeobecnosti funguje ako typ „Spasiteľa“.

APLIKÁCIA

- Je pozoruhodné, že Boh prostredníctvom pohanského kráľa takým výrazným spôsobom naplnil svoju vôľu. Hoci sa nám to na základe vonkajších okolností môže zdať nepravdepodobné, Pán napokon spôsobí, že udalosti času konca sa uskutočnia tak, ako boli prorokované. Ako sa môžeme uistiť o tejto pravde?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Zo slávy do tieňa si prečítajte kapitolu „Posledná noc Babylona“ (PK 522–538; ZSDT 247–254)

„Každý národ má na javisku dejín možnosť zaujať miesto na zemi, aby bolo zjavné, či plní zámer svätého Strážcu. Proroctvo predpovedá vznik a rozkvet najväčších ríš sveta – Babylona, Médsko-Perzie, Grécka a Ríma. Pri každej z týchto mocností, ako aj pri menších národoch, sa dejiny opakujú. Každé mocnárstvo má svoje obdobie skúšky, potom upadá, jeho sláva vädne a moc sa rozplynie. Kým národy odmietajú Božie zásady, rútia sa do vlastnej záhuby. Celé dejiny sprevádza zreteľné pôsobenie Božieho zámeru.“ (PK 535; ZSDT 252.253)

V Jeremiášovi 18 prorok pozoruje hrnčiara, ktorý robí to, čo každý hrnčiar: formuje a tvaruje to, na čom práve pracuje. Tento obraz hrnčiara formujúceho hlinu Boh používa na vysvetlenie princípu podmienenosti v biblických proroctvách. A aby sme si boli istí, že rozumieme, Hospodin prostredníctvom Jeremiáša hovorí toto: „⁷Raz pohrozím niektorému národu alebo niektorému kráľovstvu, že ho vykorením a zničím. ⁸Ak sa však ten národ odvráti od zla, ktoré som mu vyčítal, potom upustím od nešťastia, ktoré som mu zamýšľal urobiť. ⁹Inokedy zas oznámim niektorému národu alebo kráľovstvu, že ho znova vybudujem a vysadím. ¹⁰Ak však bude robiť, čo je predo mnou zlé a nebude ma poslúchať, vtedy oľutujem to dobro, čo som mu zamýšľal urobiť.“ (Jer 18,7–10)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa nad Ježišovým výrokom, že súd bude pre Ninive ľahší ako pre Boží ľud, ktorý sa vzdialil od pravdy. (Pozri Mat 12,39–42.) Aké poučenie môže Božia cirkev vyvodiť z tohto varovania?
2. Všimnite si vyjadrenie, že s každou nasledujúcou ríšou sa „dejiny opakujú“ (PK 535; ZSDT 252). Aké prepojenie sa dá nájsť medzi všetkými ríšami uvedenými v proroctvách? Akým spôsobom nasledovali rovnakú prorockú cestu? Ako sa po tejto prorockej ceste ubera dnešný svet?
3. Uvažujte o tom, že to často nie je myseľ, intelekt, čo bráni ľuďom kráčať cestou viery, ale ich srdce. Ako môže toto poznanie ovplyvniť spôsob, akým vydávate svedectvo iným?

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciiach použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväte Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Starý zákon - skratky kníh		
Genezis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronómium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krl'	1Kráľ
Druhá kniha kráľov	2Krl'	2Kráľ
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha príslovií)	Prís	Prisl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vľp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Náreky (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nový zákon - skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen G. Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka

AG

AH

CG

COL

CT

DA

ED

FW

HC

MH

Anglický názov

God's Amazing Grace

The Adventist Home

Child Guidance

Christ's Object Lessons

Counsels to Parents, Teachers and Students

The Desire of Ages

Education

Faith and Works

Our High Calling

The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka

Slovenský názov

PP/NUD	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK/ZSDT	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV/CL	Túžba vekov, Cesta lásky
SA/PN	Skutky apoštolov, Poslovnia nádeje
VS/ZTDS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na **www.HopeTV.cz** vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2025

	Téma soboty	Zbierka	VS
--	-------------	---------	----

Apríl			
5. 4.	Deň modlitby a pôstu		
12. 4.	Zbierka na projekty Hope Chanel	Zbierka pre EUD	15
12. 4.	Rozdávanie misijných kníh (12.–18.4.)		
19. 4.	Deň služby ľuďom so špeciálnymi potrebami (nepočujúci, nevidiaci...)		
26. 4.			
Máj			
3. 5.	Deň jednoty v misii		
10. 5.	Modlitba za ADRA Slovensko	Zbierka pre ADRA SR	19
17. 5.	Deň zdravia v rámci Intereurópskej divízie		
24. 5.	Deň modlitby za ohrozené deti		
31. 5.			
Jún			
7. 6.	Deň biblických korešpondenčných kurzov a sobotnej školy		
14. 6.	Deň služby žien		
14. 6.	Deň utečencov		
21. 6.	Zbierka 13. soboty pre Juhoázijsko-Pacifickú divíziu	Zbierka 13. soboty	13
28. 6.			

Informácie pre pokladníkov zboru – misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PSČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovská cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 00	Antolská 1	9:30	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablková 3	9:30	-
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Dúbravka	841 01	Zborový dom ECAV, M.S. Trnavského 2/A	9:30	-
9. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
10. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
11. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	10:00	-
12. Čakanovce	044 45	č. 63, pošta Bidovce	9:00	-
13. Červenica	082 07	č. 74, pošta Tuhrina	9:00	-
14. Filákov	986 01	Ružová 47	9:30	
15. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:30	-
16. Kežmarok	060 01	Hradné námestie 24	9:30	13:00
17. Košice 1	040 01	Evanjelický cirkevný zbor a.v., Toryská 1/G	9:00	-
18. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
19. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
20. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	-
21. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
22. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:00	-
23. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	
24. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
25. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
26. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-
27. Nitra	949 01	F. Mojtu 10	10:00	13:30

28. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	-
29. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	-
30. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:15	-
31. Poproč	044 02	Nová 7	9:30	-
32. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
33. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
34. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
35. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
36. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	9:00	14:00
37. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
38. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
39. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:00	-
40. Sered'	926 01	Školská 1	9:00	13:30
41. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	13:00
42. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
43. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:30	-
44. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
45. Vaďovce	916 13	č. 261	9:30	-
46. Veľký Krtíš	990 01	Škultétyho 35 (budova BJB), tel.: 0907 826 700	10:00	-
47. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
48. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
49. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šárköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
50. Žilina	010 01	Škultétyho 9	9:30	-

Zaujalo ma:

KNIHY PRE DETI A MLÁDEŽ

Michaela Hrachovcová, Alice Danielovská

Králik Patrik – cesta do neznáma

Kniha nás vtiahne do nečakaného dobrodružstva králičej rodinky, ktorá sa ocitne v beznádejnej situácii bez domova a nestretáva sa len s pochopením.

100 strán, 16,5 x 18,5 cm, viaz.

cena 8,50 €

Jaroslav Tichý, Markéta Müllerová

Odvážna Belka

Volám sa Belka a som šarplaninský pastiersky pes. Hoci ja žiadne stádo nepasím, odvaha mi nechýba. Porozprávam vám dvanásť pútavých príbehov z môjho psieho života, ktoré vás vtiahnu do sveta psíkov, ale aj ďalších domácich miláčikov.

88 strán, 16,5 x 18,5 cm, viaz.

cena 8,50 €

Daniela Fischer – Michal Fischer

Zajtraší sen

Prázdniny na dedine a navyše bez internetu? Matej a Sofia nemôžu tušiť, že sa ocitnú vo vesmíre či v oceáne a prežijú prázdniny, na ktoré nikdy nezabudnú.

116 strán, 19,7 x 21,5 cm, viaz.

cena 11,50 €

Ja som s tebou, kde si ty?

Veríme, že vás táto kniha plná autorských príbehov poteší, povzbudí a bude tiež inšpiráciou či dobrým príkladom.

148 strán, 21,5 x 19,5 cm, viaz.

cena 9,50 €

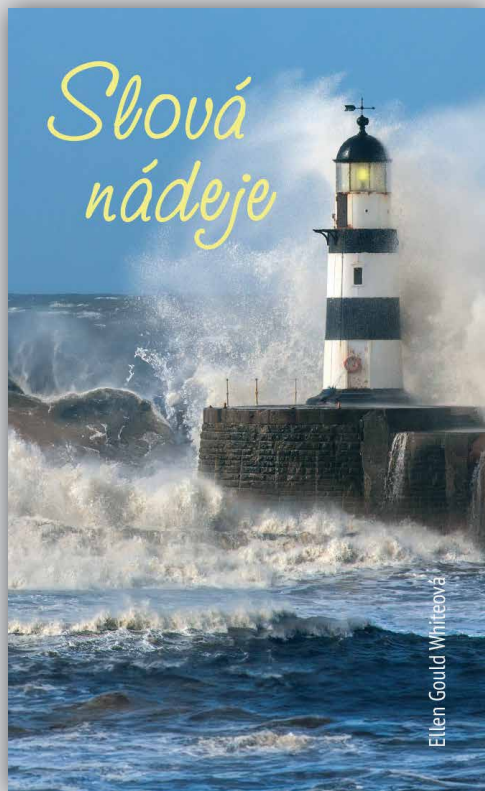
Blanka Ježková

Božia wifina

Denník je primárne určený pre dievčenské skupiny. Má vzhľad iPhoneu, každá časť obsahuje messengerovú komunikáciu dvoch kamarátok, biblický verš, otázky na diskusiu, úlohu a kreatívnu časť.

48 strán, 14,5 x 21,5 cm, krúžková väzba

cena 5,- €

Ellen Gould Whiteová

Slová nádeje

Dnes je tolko zdrojov informácií ako zrníček piesku. A sú rôzne. Naše poznanie exponenciálne rastie vo všetkých oblastiach: vo vede, v literatúre, kultúre, dejinách i zábavnom priemysle. Logickou otázkou preto je: Existujú také zdroje informácií, ktorým môžeme dôverovať?

Táto kniha vychádza z predpokladu, že významné pravdy minulosti sú stále platné a že niektoré dávne zdroje životne dôležitých poznatkov sú dnes rovnako relevantné, ako boli kedysi. Medzi ľudskou múdrosťou a Božími myšlienkami je veľký kontrast. Ježiš o tom povedal: „Duch oživuje, telo nič neosoží! Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.“ (Ján 6,63)

104 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,30 €

OBJEDNÁVAJTE CEZ ZBOROVÝCH TRAKTÁTNIKOV!